

มูลค่างานบ้านและปัจจัยที่กำหนดเวลาทำงานบ้านในจังหวัดนครนายก

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ

พฤษภาคม 2556

มูลค่างานบ้านและปัจจัยที่กำหนดเวลาทำงานบ้านในจังหวัดนครนายก

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ

พฤษภาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มูลค่างานบ้านและปัจจัยที่กำหนดเวลาทำงานบ้านในจังหวัดนครนายก

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ

พฤษภาคม 2556

วิชชุดา พรหมทองแก้ว. (2556). *มูลค่างานบ้านและปัจจัยที่กำหนดเวลาทำงานบ้านในจังหวัดนครนายก*. ปริญญาโท ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์: ดร.เรณู สุขารมณี. อาจารย์ ดร. รัชพันธ์ เชนจิตร.

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) ศึกษาแบบแผนการใช้เวลาการทำงานบ้านของแม่บ้าน (ในที่นี้ คือ ภรรยาของชายผู้เป็นหัวหน้าครอบครัว) ทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล (2) ประเมินมูลค่างานบ้านของแม่บ้าน และ (3) วิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดการใช้เวลาทำงานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ ด้วยแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างหญิงสมรสแล้วที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ในอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล จำนวน 142 คน จำแนกตามกลุ่มอาชีพ 4 กลุ่ม คือ (1) รับราชการ (2) รัฐวิสาหกิจ (3) ลูกจ้างเอกชน และ (4) แม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา

ผลการศึกษาพบว่า แบบแผนการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้าน ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก เช่น ทำความสะอาดบ้าน เตรียมอาหารและทำอาหาร ซักเสื้อผ้า ไปตลาดหรือซื้อของใช้ในบ้าน และเลี้ยงดูบุตร เป็นต้น หากพิจารณาการจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ในการทำกิจกรรมต่างๆ ของแม่บ้านที่มีรายได้ประจำ เปรียบเทียบกลุ่มในเขตเทศบาลกับนอกเขตเทศบาล พบว่า แม่บ้านในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ใช้เวลาในงานทำได้เงินไม่แตกต่างกัน ในขณะที่แม่บ้านนอกเขตเทศบาล จะใช้เวลาในการทำงานบ้านมากกว่าแม่บ้านในเขตเทศบาล

สำหรับการประเมินมูลค่างานบ้านใน 1 วัน พบว่า มูลค่างานบ้านที่ประเมินด้วยวิธีการหาค่าเสียโอกาสของแม่บ้าน ในเขตเทศบาล มีมูลค่าเท่ากับ 575.18 บาท และแม่บ้านนอกเขตเทศบาล มีมูลค่าเท่ากับ 548.10 บาท ส่วนมูลค่างานบ้านที่ประเมินด้วยวิธีการหาค่าทดแทนของแม่บ้าน ในเขตเทศบาล มีมูลค่าเท่ากับ 143.20 บาท และแม่บ้านนอกเขตเทศบาล มีมูลค่าเท่ากับ 125.42 บาท ในแง่การวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดการใช้เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้าน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การศึกษาของแม่บ้านระดับประถมศึกษาและระดับอนุปริญญา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของแม่บ้าน และจำนวนบุตร โดยที่การศึกษาของแม่บ้าน ระดับประถมศึกษา รายได้เฉลี่ย ต่อเดือน ของแม่บ้าน และจำนวนบุตร มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับ เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้าน ในขณะที่การศึกษาของแม่บ้านระดับอนุปริญญา ความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้าน

THE VALUE OF HOUSEHOLD WORK AND THE DETERMINANTS OF TIME ALLOCATION
TO HOUSEHOLD WORK IN NAKHONNAYOK.

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Economics Degree in Managerial Economics
at Srinakharinwirot University

May 2013

Witchuda Promtongkaew. (2013). *The Value of Household Work and The Determinants of Time Allocation to Household Work in Nakhonnayok*. Master thesis, M.Econ. (Management Economics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor committee: Associate Prof. Dr. Renu Sukharon. Dr. Ratchapan Chaiejit

This research aims to study (1) the pattern of time allocation in household work of housekeepers (i.e., wife of the head of the family) in both municipal area and non-municipal area, (2) to evaluate the household works and, (3) to analyze the factors determining the time allocation to household work in the Aumper Muang, Nakhonnayok. The primary data were collected by interviewing with the questionnaire. Samples of married women from 15 years old and above are 142 persons. We have classified housekeepers in four groups of (1) government officer, (2) state enterprise employees, (3) private employees, and, (4) full time housekeepers.

The study results have shown that the pattern of the allocation of time in household work of housekeepers who live in municipal area and non-municipal area are not much different, for example cleaning the house, preparing and cooking, doing laundry, and shopping for necessities for the family as well as baby sister. However, if we concern only on the allocation of time in one-week for activity of housekeepers with regular income, comparing between those two groups living in municipal area and in non-municipal area, the finding is that they are no different in those groups for time allocation with earning. Moreover, housekeepers live in non-municipal area have spend time for household work more than housekeepers live in municipal area. For the evaluation of time allocated in one-day household work, we have found that using the opportunity cost method for municipal area housekeepers are 575.18 baht and non-municipal area housekeepers are 548.10 baht, whereas using the compensation cost method for municipal area housekeepers providing of 143.20 baht. This result is a little higher than the time allocation in non-municipal group of 125.42 baht. To investigate the factor determining for time allocated to household work, it found that education level of housekeeper for both elementary and diploma education, average income per month of housekeeper and number of children are statistically significant.

ปริญญาบัตร

เรื่อง

มูลค่างานบ้านและปัจจัยที่กำหนดเวลาทำงานบ้านในจังหวัดนครนายก

ของ

วิชชุดา พรหมทองแก้ว

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2556

คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.เรณู สุขารมณ์)

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.จิรวัดน์ เจริญสถาพรกุล)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.รัชพันธุ์ เชนจิตร์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เรณู สุขารมณ์)

.....

...กรรมการ

(

อาจารย์ ดร.รัชพันธุ์ เชนจิตร์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์)

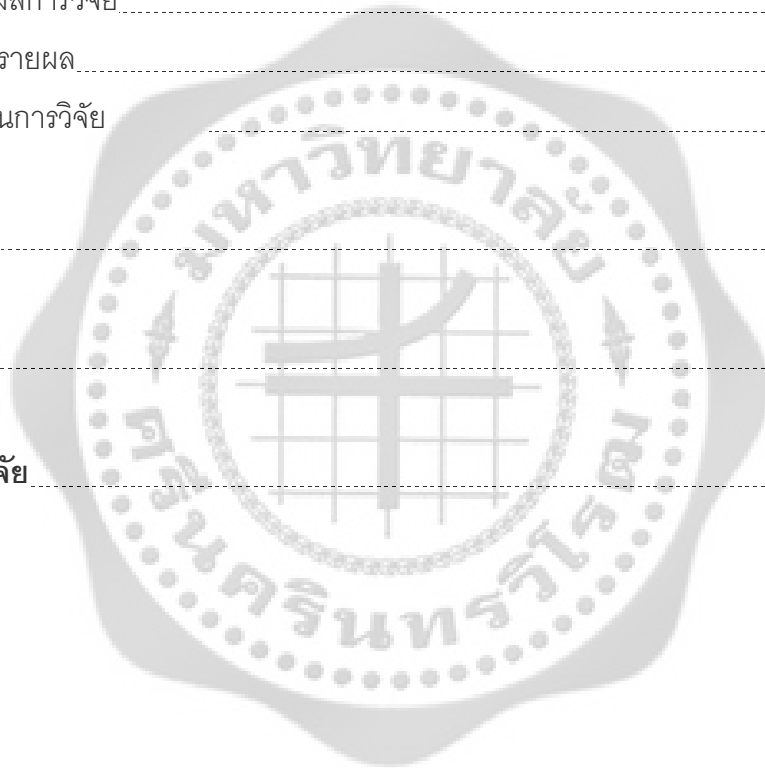

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	10
ความสำคัญของการวิจัย.....	10
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
กรอบแนวความคิด.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
โครงสร้างและสภาพการทำงานของประชากรในจังหวัดนครนายก.....	14
ทฤษฎีการจัดสรรเวลา.....	19
แบบแผนการจัดสรรเวลาการ.....	22
แนวคิดเกี่ยวกับการประ มาณค่างานบ้าน.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	29
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	29
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31
การ จัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
ผล การวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	62
ความมุ่งหมาย ความสำคัญ และขอบเขตของการวิจัย.....	62
สรุปผลการวิจัย.....	63
อภิปรายผล.....	67
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	69
บรรณานุกรม.....	70
ภาคผนวก.....	74
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	78

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนผู้มีงานทำที่อยู่ในวัยแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามจำนวน ชั่วโมงการทำงาน ต่อสัปดาห์ พ.ศ. 2552.....	4
2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจำแนกรายภาคและจังหวัด ปี พ.ศ. 2553.....	7
3 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด จำแนกรายจังหวัดในภาคตะวันออก พ.ศ. 2553.....	8
4 จำนวนแรงงานจังหวัดนครนายก จำแนกตามสถานภาพแรงงาน พ.ศ. 2554.....	9
5 จำนวนและร้อยละของประชากรหญิงอายุ 15 ปี ขึ้นไป ที่มีงานทำ จำแนกตาม ระดับการศึกษาที่สำเร็จ พ.ศ. 2554.....	15
6 จำนวนประชากรหญิงอายุ 15 ปี ขึ้นไป ที่มีงานทำ จำแนกตามอุตสาหกรรม พ.ศ. 2554.....	16
7 จำนวนผู้มีงานทำเพศหญิงอายุ 15 ปี ขึ้นไป จำแนกตามสถานภาพแรงงาน พ.ศ. 2554.....	17
8 รายได้และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในจังหวัดนครนายกโดยเฉลี่ยต่อเดือน พ.ศ. 2553.....	18
9 จำนวนประชากรหญิงที่สมรสแล้วมีอายุ 15 ปี ขึ้นไป ของจังหวัดนครนายก จำแนกตามเขตการปกครอง และตำบล พ.ศ. 2553.....	29
10 จำนวนกลุ่มแม่บ้านตัวอย่างสมรสแล้วที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป ของจังหวัดนครนายก จำแนกตามเขตการปกครอง และกลุ่มอาชีพ พ.ศ. 2553.....	30
11 ตัวแปรของแบบจำลองที่ประมาณความสำคัญอยู่ในรูปเชิงเส้น.....	35
12 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มแม่บ้านทั้งหมด.....	36
13 ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของแม่บ้านในเขตเทศบาล.....	40
14 ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของแม่บ้านนอกเขตเทศบาล.....	43
15 จำนวนชั่วโมงต่อวันในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของแม่บ้านที่มีรายได้ประจำ.....	47
16 การจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ในการทำกิจกรรมต่างๆ ของแม่บ้านที่มีรายได้ ประจำ.....	53
17 การจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ในการทำกิจกรรมต่างๆ จำแนกตามแม่บ้านที่มี รายได้ประจำในเขตและนอกเขตเทศบาล.....	54
18 การประเมินมูลค่างานบ้านโดยวิธีการหาค่าเสียโอกาส.....	56

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
19 การประเมินมูลค่างานบ้านโดยวิธีการหาค่าทดแทนจากการทำงานบ้าน.....	57
20 การประเมินมูลค่างานบ้านโดยวิธีการหาค่าทดแทนจากการเลี้ยงดูบุตร.....	57
21 เปรียบเทียบการประเมินมูลค่างานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก.....	57
22 เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวของจังหวัดนครนายก นับรวม มูลค่างานบ้าน	59
23 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดการใช้เวลาทำงานบ้านของแม่บ้านในจังหวัด นครนายก.....	60

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ประชากรไทยที่อยู่ในกำลังแรงงานและมีงานทำ พ.ศ. 2545-2554.....	2
2 การมีส่วนร่วมของสตรีในตลาดแรงงาน ตามสถานภาพการทำงาน พ.ศ. 2533-2553.....	2
3 ลักษณะงานในภาคเศรษฐกิจนอกระบบ.....	5
4 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ปี พ.ศ. 2549-2553.....	6
5 การจัดสรรเวลาใน 1 วัน และมูลค่างานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก.....	12
6 ปัจจัยที่กำหนดการใช้เวลาทำงานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก.....	13
7 การจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ เพื่อทำกิจกรรม 5 ประเภท จำแนกตามเพศและ สถานภาพสมรส.....	24
8 เปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านกลุ่มรับราชการ.....	49
9 เปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มรัฐวิสาหกิจ.....	50
10 เปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มลูกจ้างเอกชน.....	51
11 เปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา.....	52
12 เปรียบเทียบการจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ของกลุ่มหญิงสมรสแล้ว.....	55

บทที่ 1

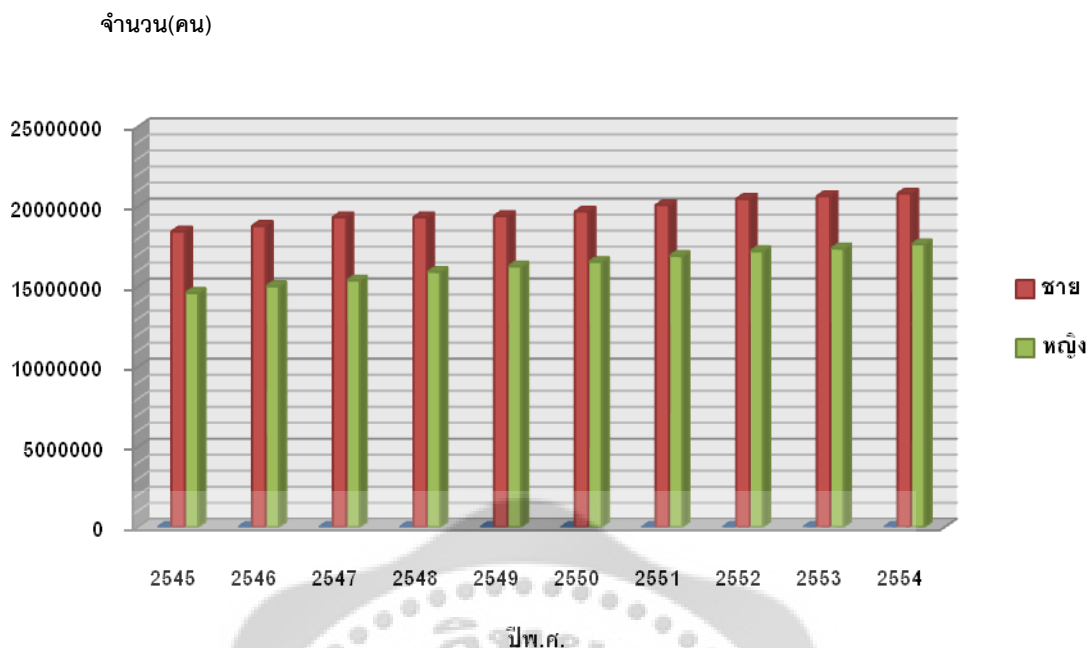
บทนำ

ภูมิหลัง

ในอดีตผู้ชายในสังคมไทยได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำของครอบครัว เป็นผู้หารายได้ บทบาทของผู้หญิงในภาคครัวเรือนเป็นเพียงแรงงานที่ไม่ได้รับค่าจ้าง (Unpaid Worker) ในฐานะแม่บ้านเท่านั้น และเป็นผู้ดูแลครัวเรือนผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่อยู่นอกตลาด เช่น การทำอาหาร การดูแลสมาชิกในครัวเรือน การทำงานบ้านอื่นๆ เป็นต้น ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าการใช้เวลาของผู้หญิงในอดีตส่วนมากจะใช้ในการทำกิจกรรมที่อยู่ในภาคครัวเรือน เป็นการแบ่งเวลาทำงานของผู้หญิงในการทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ (จรรยา เศรษฐบุตร; และอุมาภรณ์ ภัทรวาณิชย์. 2540: 25) แต่จากการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสำคัญต่อสภาพความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิต โครงสร้างการทำงาน และการใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ของประชากรเปลี่ยนไป รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและบทบาทของสมาชิกในครอบครัวและระบบการผลิต กล่าวคือ มีการขายแรงงานในครอบครัวอย่างอิสระ

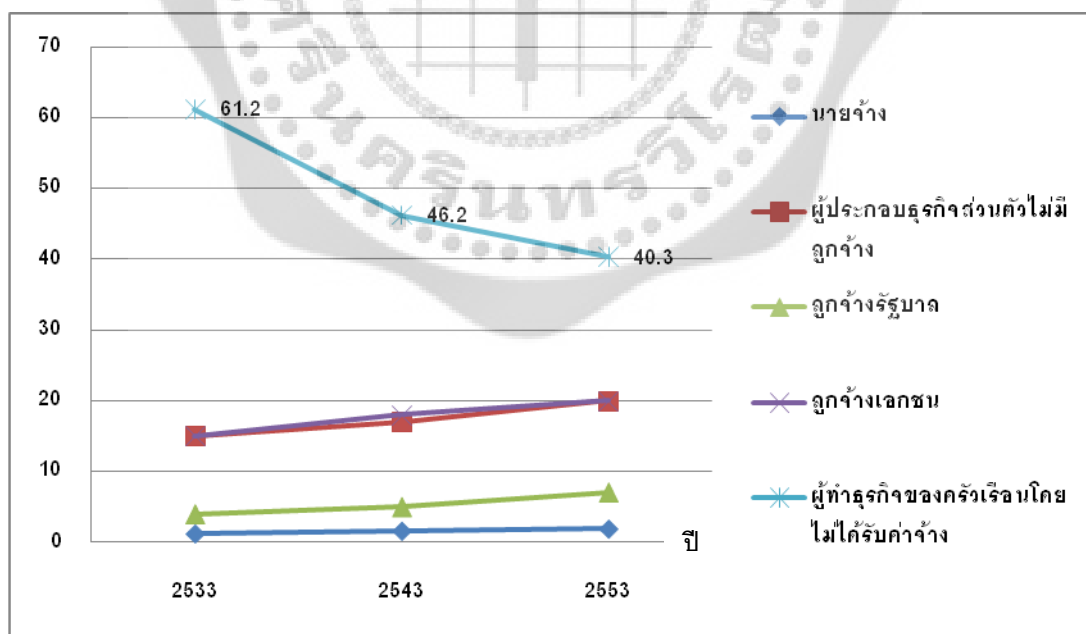
การสำรวจสำมะโนประชากรและเคหะของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2545-2554 พบว่าแรงงานหญิงในไทย ที่ทำงานในเชิงเศรษฐกิจ ทั้งแรงงานในระบบและแรงงานนอกระบบ มีอัตราการเพิ่มขึ้นของแรงงานหญิงอย่างต่อเนื่อง (ภาพประกอบ 1) แม้จะถือว่าเป็นอัตราที่น้อยกว่า แรงงานชาย แต่ก็ยังนับว่าสังคมไทยในปัจจุบันให้โอกาสผู้หญิงในการทำงานมากขึ้น และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2555)

นอกจากนี้ยังพบว่า จากสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้หญิงเปลี่ยนบทบาทจากที่เคยเป็นแรงงานที่ช่วยทำธุรกิจของครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง เป็นการออกมาหางานทำนอกบ้านและได้รับค่าตอบแทนหรือเงินเดือนเพื่อช่วยเหลือครอบครัว และปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของตัวเองและครอบครัวในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้จะเห็นได้จากสถานภาพการทำงานของแรงงานสตรีในการทำธุรกิจของครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง ลดลงอย่างมากจากร้อยละ 61.2 ในปี พ.ศ. 2533 เหลือร้อยละ 40.3 ในปี พ.ศ. 2553 ขณะที่สถานภาพการทำงานด้านอื่น คือ ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง ลูกจ้างทั้งรัฐบาล และเอกชนมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น เป็นการแสดงให้เห็นถึง โอกาสในการประกอบอาชีพได้กว้างขวางขึ้น ผู้หญิงออกมาทำงานนอกบ้านและเป็นที่ยอมรับในสังคมมากขึ้น จึงทำให้บทบาทของผู้หญิงมีความสำคัญต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น (ภาพประกอบ 2)

ภาพประกอบ 1 จำนวนประชากรไทยที่อยู่ในกำลังแรงงานและมืงงานทำ พ.ศ. 2545-2554

ที่มา: การสำมะโนประชากรและเคหะ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555)

ภาพประกอบ 2 การมีส่วนร่วมของสตรีในตลาดแรงงาน ตามสถานภาพการทำงาน พ.ศ. 2533-2553

ที่มา: สำมะโนประชากรและเคหะ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2554)

การสำรวจข้อมูลจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์ของแรงงานในระบบและนอกระบบ พบว่าแรงงานหญิงใช้เวลาในการทำงานใกล้เคียงกับแรงงานชายแรงงานในระบบส่วนใหญ่มีชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยระหว่าง 40-49 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และแรงงานนอกระบบจะใช้เวลาในการทำงานเฉลี่ยมากกว่า 50 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เมื่อเปรียบเทียบเฉพาะแรงงานหญิงในระบบและนอกระบบแล้ว (ตาราง 1) แรงงานหญิงในระบบ มีชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยระหว่าง 40-49 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 53.07 และแรงงานหญิงนอกระบบมีชั่วโมงการทำงานเฉลี่ย 50 ชั่วโมงขึ้นไปต่อสัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 37.36

เมื่อพิจารณาภายในภาคเศรษฐกิจนอกระบบยังพบว่าแรงงานแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างในเรื่องของรายได้ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลสืบเนื่องจากความแตกต่างทางด้านเพศ กล่าวคือแรงงานชายในภาคเศรษฐกิจนอกระบบโดยเฉลี่ยมักมีรายได้มากกว่าแรงงานหญิง ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากรูปแบบการเข้าร่วมกิจกรรมทางเศรษฐกิจหรือลักษณะของงานที่ทำมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะ แรงงานหญิงในภาคเศรษฐกิจนอกระบบส่วนใหญ่พอใจกับการเป็นแรงงาน นอกระบบเนื่องจากมีความเป็นอิสระและสามารถดูแลครอบครัวได้ เพราะผู้หญิงต้องแบกรับภาระทั้งสองอย่าง คือทำงานบ้านและทำงานนอกบ้าน เพื่อหารายได้เพิ่มให้ครอบครัว ส่งผลให้ผู้หญิงมีแนวโน้มออกมาทำงานนอกระบบมากกว่าทำงานในระบบ(ภาพประกอบ 3)

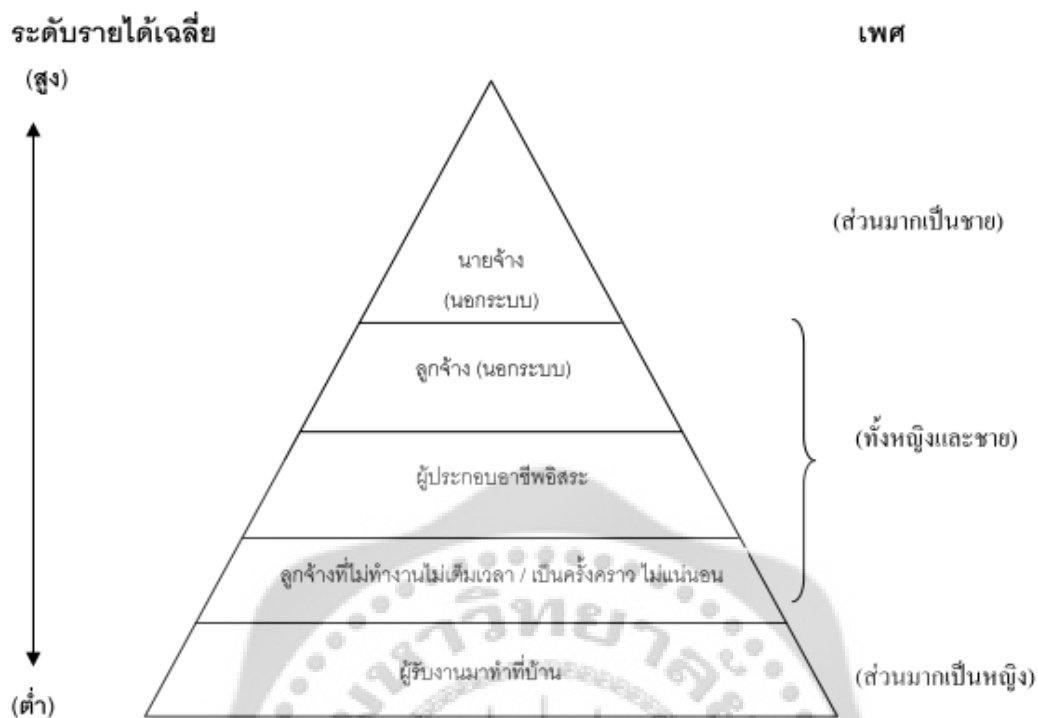
จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของครัวเรือนและสภาพเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่อสถานภาพการทำงานของแรงงานหญิง โดยเฉพาะแรงงานหญิงที่แต่งงานแล้วมีแนวโน้มเข้าสู่ตลาดแรงงานมากขึ้น ถือเป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจและการเพิ่มผลิตภาพในประเทศให้สูงขึ้น ปัจจัยที่มีผลต่อการทำงานจึงเป็นปัจจัยที่มีผลต่อระบบเศรษฐกิจด้วย แต่การทำงานที่เพิ่มขึ้นจะลดเวลาในการทำกิจกรรมบางอย่างต่างๆ ลง โดยเฉพาะกิจกรรมภายในครัวเรือนหรือการทำงานบ้าน (Domestic Work) ซึ่งมีผลกระทบต่ออรรถประโยชน์ (Utility) ของสมาชิกในครัวเรือนโดยตรงซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเช่นกัน แต่ บทบาทการทำงาน บ้านของผู้หญิงถูก มองข้ามไปเพราะถือว่าเป็นงานที่ไม่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนซื้อขายในระบบตลาด และไม่มีค่าตอบแทนจากการทำงาน (Unpaid Labor) ฉะนั้นงานบ้านที่ผู้หญิง ทำไม่ได้ถูกประเมินค่าเป็นตัวเลขที่ใช้ใน การประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจ (กาญจนา แก้วเทพ . 2535: 50) ทำให้เกิดจุดอ่อนของการคำนวณมูลค่า ผลิตภัณท์มวลรวม มภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ซึ่งเป็นดัชนีชี้วัดความสามารถในการผลิตของประเทศ เพราะการมองข้ามกิจกรรมดังกล่าว ทำให้เกิดการนับที่ต่ำกว่าความเป็นจริง และยังเศรษฐกิจนอกระบบเหล่านี้ได้มีการขยายตัวมากขึ้น

ตาราง 1 จำนวนผู้ปฏิบัติงานทำที่อยู่ในวัยแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์ พ.ศ. 2554

(หน่วย : ล้านคน)

ชั่วโมงการทำงาน ต่อสัปดาห์	แรงงานในระบบ						แรงงานนอกระบบ					
	รวม	%	ชาย	%	หญิง	%	รวม	%	ชาย	%	หญิง	%
ยอดรวม	14.73	100	7.92	100	6.81	100	24.59	100	13.23	100	11.35	100
00 ชั่วโมง	0.07	0.48	0.04	0.47	0.03	0.50	0.11	0.46	0.07	0.56	0.04	0.35
1-9 ชั่วโมง	0.02	0.16	0.01	0.15	0.01	0.17	0.19	0.75	0.08	0.60	0.11	0.94
10-19 ชั่วโมง	0.12	0.83	0.07	0.84	0.05	0.81	0.85	3.47	0.42	3.15	0.44	3.84
20-29 ชั่วโมง	0.32	2.17	0.16	2.03	0.16	2.35	2.23	9.05	1.12	8.47	1.11	9.73
30-39 ชั่วโมง	2.23	15.17	1.11	13.97	1.13	16.56	3.62	14.71	1.84	13.87	1.78	15.70
40-49 ชั่วโมง	7.71	52.33	4.09	51.70	3.62	53.07	7.95	32.33	4.31	32.54	3.64	32.08
50 ชั่วโมงขึ้นไป	4.25	28.85	2.44	30.84	1.81	26.55	9.64	39.22	5.40	40.81	4.24	37.36

ที่มา: การสำรวจแรงงานนอกระบบ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555)

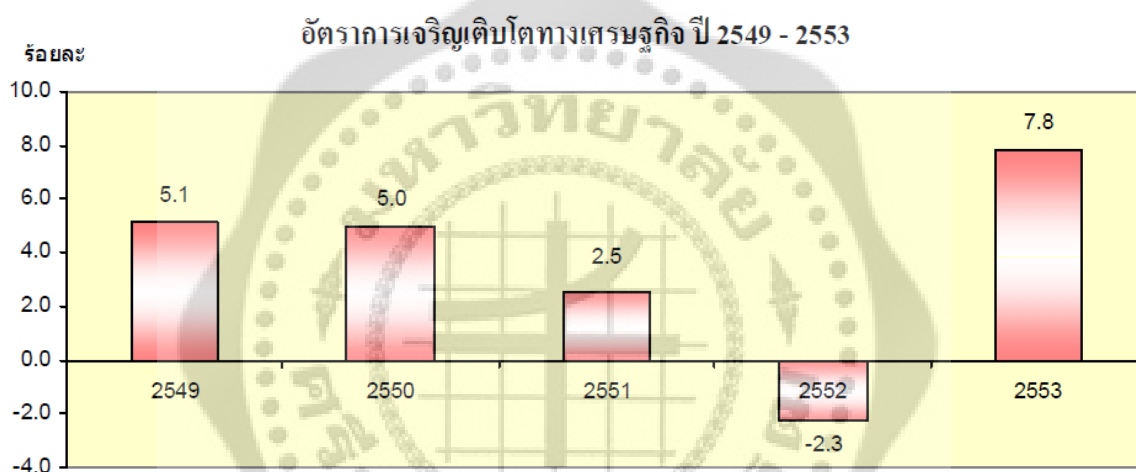

ภาพประกอบ 3 ลักษณะงานในภาคเศรษฐกิจนอกระบบ

ที่มา : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2553, มีนาคม). แรงงานนอกระบบ เสาคหลักเศรษฐกิจไทย. วารสารประชากรศาสตร์. 26 (1): 60.

เมื่อทำการเทียบกับระบบเศรษฐกิจในค่าของ GDP ก็จะมีค่าต่ำกว่าความเป็นจริงมากขึ้นโดยกิจกรรมภายในครัวเรือนไม่ว่าจะเป็นการดูแลบุตร การทำความสะอาดซักผ้า รีดเสื้อผ้า จัดหาและผลิตอาหาร และงานบ้านอื่นๆ กิจกรรมที่ไม่ผ่านตลาดเหล่านี้ เป็นการผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือน จะกลายเป็นแรงงานแฝงที่ไม่มีค่าจ้างเฉพาะแต่ถูกรวมเป็นรายได้ของครอบครัว ดังนั้น การที่ครัวเรือนจะทำการผลิตงานบ้านเหล่านี้จะต้องคำนึงถึงข้อจำกัดทางด้านเวลา เพราะเวลาที่เสียไปในการผลิตในครัวเรือนนั้นเป็นค่าเสียโอกาสของเวลาแทนที่จะเอาเวลาส่วนนี้ไปทำงานในตลาดแรงงานซึ่งให้ได้มาซึ่งรายได้ หากมองกลับกันจะเห็นว่าเพราะผู้หญิงทำงานบ้านจึงทำให้ผู้ชายมีโอกาสไปทำงานที่ก่อให้เกิดการผลิตทางเศรษฐกิจซึ่งชี้ให้เห็นว่าเศรษฐกิจของในครอบครัวหนึ่งๆ ผู้ชายส่วนใหญ่จะทำงานนอกบ้าน หารายได้เลี้ยงครอบครัว และตกลงมอบหมายให้ภรรยาเป็นคนรับผิดชอบทำงานบ้าน (ซึ่งอาจจะทำเองทั้งหมด หรือสามีมาช่วยแบ่งเบารับผิดชอบงานบ้านบางส่วน)

จากการรายงานของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเกี่ยวกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจวัดจากตัวเลขการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ในช่วงปี พ.ศ. 2549– 2553 พบว่าในปี พ.ศ. 2549 เศรษฐกิจของไทยมีอัตราการเติบโตร้อยละ 5.1 และเริ่มชะลอตัวลดลงเหลือร้อยละ 2.5 ในปี พ.ศ. 2551 เนื่องจากมีวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงปลายปีต่อเนื่องถึงปีพ.ศ. 2552 ส่งผลให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปีพ.ศ. 2552 ติดลบร้อยละ 2.3 ทำให้รัฐบาลต้องออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยวิธีการต่างๆ เป็นเหตุให้อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจในปีพ.ศ. 2553 ขยายตัวเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 7.9 โดยสรุปในช่วง 5 ปี (พ.ศ. 2549–2553) ที่ผ่านมามีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 3.6 ต่อปี (ภาพประกอบ 4)

ภาพประกอบ 4 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ปี พ.ศ. 2549-2553

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554)

การเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ในปี พ.ศ. 2553 หากแยกพิจารณาผลิตภัณฑ์มวลรวมรายภาค (Gross Regional Product: GRP) และผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Products: GPP) พบว่า จังหวัดที่มีค่าสูงสุดส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ เขตกรุงเทพฯ/ปริมณฑล และภาคตะวันออก ซึ่งผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งประเทศเท่ากับ 10,104,821 ล้านบาท กระจายอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 4,176,765 ล้านบาทและในภาคตะวันออก 1,630,530 ล้านบาท (ตาราง 2)

ตาราง 2 ผลผลิตภัณฑั่มวลรวมจำแนกรายภาคและจังหวัด ปี พ.ศ. 2553

ภาคและจังหวัด	ผลผลิตภัณฑั่มวลรวม ต่อหัว (บาทต่อปี)	ประชากร (1000 คน)	รายได้เฉลี่ย ต่อหัว (บาทต่อปี)
ทั่วราชอาณาจักร	10,104,821	67,313	150,118
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	4,176,765	11,562	361,243
ภาคกลางส่วนกลาง	804,591	3,044	264,285
ภาคตะวันออก	1,630,530	4,587	355,435
ภาคตะวันตก	423,717	3,686	114,951
ภาคเหนือ	963,834	12,176	79,158
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1,123,153	22,878	49,092
ภาคใต้	982,231	9,378	104,738

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554)

ภาคตะวันออกมีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ มีมูลค่าผลผลิตภัณฑั่มวลรวมภาคเป็นอันดับสองรองจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่รัฐบาลมีนโยบายในการพัฒนาภาคตะวันออกให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจและเขตอุตสาหกรรมหลัก เพื่อรองรับการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจออกจากภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล นอกจากนี้ภาคตะวันออกยังมีบทบาทสำคัญในด้านเกษตรกรรม บางจังหวัดเป็นเขตนิคมอุตสาหกรรม เช่น ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง ปราจีนบุรี เป็นต้น จึงทำให้จังหวัดดังกล่าวมีผลผลิตภัณฑั่มวลรวมจังหวัดอยู่ในภาคการผลิตเป็นส่วนมาก ในขณะที่จังหวัดอื่นๆ ที่เหลือจะมีผลผลิตภัณฑั่มวลรวม จังหวัดอยู่ใน ภาคการค้า และการเกษตร พบว่าผลผลิตภัณฑั่มวลรวมของจังหวัดนครนายกในปี พ.ศ. 2553 มีมูลค่าเท่ากับ 21,113 ล้านบาท ซึ่งมีมูลค่าน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคตะวันออก ทั้งๆ ที่จังหวัดนครนายกมี รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีเท่ากับ 80,041 บาท ซึ่งมากกว่าจังหวัดสระแก้ว (ตาราง 3) เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดนครนายกขึ้นอยู่กับภาคการเกษตร ประชากรส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนเกษตรกรรม ทำการเกษตรเป็นอาชีพหลัก ได้แก่ การกสิกรรม การทำปศุสัตว์ และการประมง นอกจากนั้นเป็นการประกอบอาชีพการบริการ พาณิชยกรรม รับจ้าง และอื่นๆ

ตาราง 3 ผลผลิตภัณฑั้วมลรวมจังหวัด จำแนกรายจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2553

จังหวัด	ผลผลิตภัณฑั้วมลรวมจังหวัดต่อหัว (บาทต่อปี)	ประชากร (1,000 คน)	รายได้เฉลี่ยต่อหัว (บาทต่อปี)
รวม	1,630,530	4,587	355,435
ระยอง	635,096	603	1,052,575
ชลบุรี	532,965	1,208	441,062
ฉะเชิงเทรา	259,688	718	361,569
ปราจีนบุรี	75,676	456	165,892
ตราด	22,607	244	92,532
จันทบุรี	43,691	541	80,734
นครนายก	21,113	264	80,041
สระแก้ว	37,989	550	69,091

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554)

จากตาราง 4 พบว่า จังหวัดนครนายกมีจำนวนประชากรที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป อยู่ในวัยแรงงานทั้งหมด 156,373 คน เป็นผู้มีงานทำทั้งหมด 155,566 คน เป็นเพศชาย 83,633 คน และเป็นเพศหญิง 71,933 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก คือ ทำนา ทำสวนและปลูกพืชไร่ต่างๆ และการประกอบอาชีพเป็นแม่บ้าน โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 17,834 คน (ยังไม่รวมหญิงที่ออกไปทำงานนอกบ้าน) ซึ่งมีอัตราสูงกว่าเพศชาย ทั้งนี้กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล คิดเป็นแรงงานหญิง ร้อยละ 91.65 แรงงานชาย ร้อยละ 8.35 เพราะผู้ชายจะออกมาหางานทำในขณะที่หญิง อยู่บ้านโดยส่วนใหญ่มักจะทำงานบ้านในชีวิตประจำวัน (เช่น หุงหาอาหาร ทำความสะอาดบ้าน เป็นต้น) ซึ่งไม่ก่อให้เกิดรายได้แก่ครอบครัว (ตาราง 4)

อย่างไรก็ตาม การใช้ GPP มาเป็นเครื่องชี้วัดมาตรฐานในการดำรงชีวิตของประชาชนยังคงมีปัญหามากหลายประการ เช่น ไม่ได้นำกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในภาคเศรษฐกิจนอกระบบ (Informal sector) มาคำนวณโดยละเอียดทั้งกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน กลุ่มทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง รวมถึงไม่ได้รวมเอามูลค่าของกิจกรรมนอกระบบตลาดที่ไม่ได้มีการซื้อขาย เช่น การผลิตงานบ้านหรือการทำกิจกรรมในครัวเรือน เป็นต้น

ตาราง 4 จำนวนแรงงานจังหวัดนครนายก จำแนกตามสถานภาพแรงงาน พ.ศ. 2554

(หน่วย: คน)

สถานภาพแรงงาน	รวม	%	ชาย	%	หญิง	%
ยอดรวมประชากร	265,200	100	130,910	49.36	134,289	50.64
อายุ 15 ปีขึ้นไป	215,781	100	105,637	48.96	110,144	51.04
1. ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน	156,373	100	83,804	53.59	72,569	46.41
1.1 กำลังแรงงานปัจจุบัน	155,822	100	83,758	53.75	72,065	46.25
1.1.1 ผู้มีงานทำ	155,566	100	83,633	53.76	71,933	46.24
1.1.2 ผู้ว่างงาน	256	100	125	48.83	132	51.17
1.2 กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	551	100	46	8.35	505	91.65
2. ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	59,408	100	21,833	36.75	37,575	63.25
2.1 ทำงานบ้าน	19,122	100	1,288	6.73	17,834	93.27
2.2 เรียนหนังสือ	14,006	100	7,552	53.92	6,455	46.08
2.3 อื่นๆ	26,280	100	12,994	49.44	13,287	50.56
อายุต่ำกว่า 15 ปี	49,419	100	25,274	51.14	24,145	48.86

ที่มา: สำนักงานสถิติจังหวัดนครนายก. (2555)

การศึกษาการจัดสรรเวลาของแรงงานหญิงที่แต่งงานแล้วจึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะทำให้ทราบ ว่าแรงงานหญิงดังกล่าว มีการจัดสรรเวลาในการทำงานในตลาดและกิจกรรมในครัวเรือนอย่างไร เพื่อให้ได้ทางเลือกในการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้เวลาที่จำกัด ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการ พัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในด้านการเพิ่มคุณภาพของแรงงาน และการผลิตในภาคครัวเรือน เพราะพฤติกรรมนอกตลาดต่างๆ ของผู้หญิงที่แต่งงานแล้วจะมีผลกระทบต่อสมาชิกในครัวเรือน นั่นคือ ผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว จึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า แม่บ้านในจังหวัดนครนายกมีลักษณะแบบแผนการจัดสรรเวลา ในการทำงานบ้านและกิจกรรมต่างๆ ในครัวเรือนอย่างไร มีมูลค่าการทำงานบ้านคิดเป็นตัวเงินจำนวน เท่าใด และทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดการใช้เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านในจังหวัด

นครนายก ที่ทำให้แม่บ้านมีแบบแผนและการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านและทำงานนอกบ้านที่แตกต่างกันทั้งผู้หญิงที่ทำงานบ้านเต็มเวลาและทำงานนอกบ้าน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแบบแผนการใช้เวลาการทำงานบ้านของแม่บ้านในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล จังหวัดนครนายก
2. เพื่อประเมินมูลค่างานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่กำหนดการใช้เวลาทำงานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ความสำคัญของการวิจัย

เพื่อให้เห็นถึง มูลค่าของงาน บ้านที่แม่บ้านทำในครอบครัว ทั้งที่มีค่าตอบแทนและไม่มีค่าตอบแทน ข้อมูลที่ได้จาก ประเมินมูลค่าของเวลาที่ใช้เพื่อการผลิตภายในครัวเรือน นั้น ยังเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการ ในการประเมินมูลค่า ทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการวางแผนทางในการพัฒนาบทบาทและสถานภาพของสตรีจากกิจกรรมการผลิตภายในครัวเรือน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลที่ได้ จากการสัมภาษณ์ผู้หญิงที่สมรสแล้วในอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ในช่วง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2556 – เดือนเมษายน พ.ศ. 2556 โดยจำแนกออกเป็น 4 กลุ่มอาชีพ คือ (1) กลุ่มอาชีพรับราชการ (2) กลุ่มอาชีพรัฐวิสาหกิจ (3) กลุ่มอาชีพลูกจ้างเอกชน และ (4) แม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา หนึ่งในแง่ของกลุ่มอาชีพนี้ งานวิจัยนี้ จะไม่ครอบคลุมกลุ่มหญิงสมรสแล้ว ที่ทำงานในภาคเกษตร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การจัดสรรเวลา** หมายถึง การใช้เวลาใน 1 วันเพื่อการทำกิจกรรมต่างๆ ของผู้หญิง ทั้งงานบ้านและงานนอกบ้าน
2. **แม่บ้าน** หมายถึง ผู้หญิงอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีหน้าที่รับผิดชอบทั้งงานบ้านและงานนอกบ้าน ในที่นี้ คือ ภรรยาของชายซึ่งเป็นเจ้าของบ้าน ในงานวิจัยนี้ ได้ใช้ “แม่บ้าน” เป็นกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา

3. **แม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา** หมายถึง แม่บ้านที่ทำงานบ้าน ไม่ทำงานนอกบ้าน ซึ่งสามีไม่ได้ตั้งรายได้หรือเงินเดือนไว้ให้

4. **ผู้ประกอบการอาชีพแม่บ้าน** หมายถึง ผู้ที่รับจ้างทำ งานบ้านแทนภรรยาเจ้าบ้าน ซึ่งได้ประกอบอาชีพทำงานนอกบ้าน เช่น การประกอบอาหาร งานซักรีด งานทำความสะอาดบ้าน และการดูแลบุตร เป็นต้น

5. **ผู้มีรายได้ประจำ** หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ และลูกจ้างเอกชน

6. **งานบ้าน** หมายถึง งานหรือการทำกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายใน ครัวเรือน เป็นหน้าที่ของผู้เป็นภรรยาโดยส่วนใหญ่ เช่น การประกอบอาหาร ซักรีด ทำความสะอาดบ้านและดูแลบุตร เป็นต้น

7. **งานนอกบ้าน** หมายถึง งานหรือการทำกิจกรรมที่เกิดขึ้น ภายนอกครัวเรือน เกิดขึ้นในตลาดแรงงาน ซึ่งมีผลตอบแทนที่หรือรายได้ที่เป็นตัวเงิน

8. **เวลาในการผลิตงานบ้าน** หมายถึง เวลาที่ใช้ไปในการทำกิจกรรมต่างๆ ในครัวเรือน โดยไม่มีค่าจ้างหรือค่าตอบแทนจากการทำกิจกรรมนั้นๆ

9. **แรงงานในระบบ** หมายถึง ผู้มีงานทำเพศหญิงที่ได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน ได้แก่ ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างของรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ ลูกจ้างที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายแรงงาน

10. **แรงงานนอกระบบ** หมายถึง ผู้มีงานทำเพศหญิงที่ไม่ได้รับความคุ้มครอง และไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน อย่างเดียวกับแรงงานในระบบ

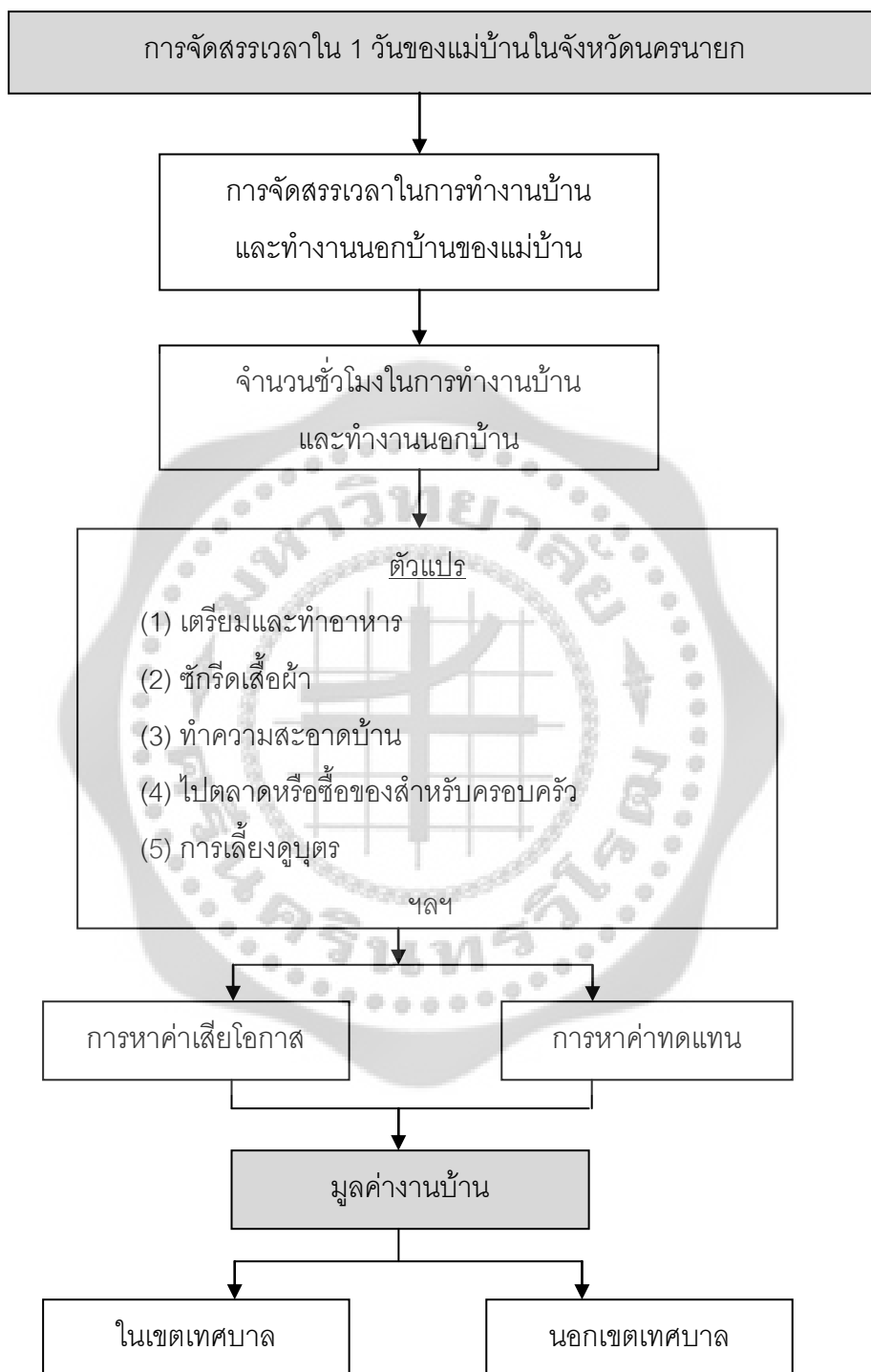
11. **ในเขตเทศบาล** หมายถึง ท้องถิ่นที่มีพระราชกฤษฎีกาออกตามความในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 จัดตั้งขึ้นเป็นเทศบาล และพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล พ.ศ. 2542 ขึ้นเป็นเทศบาล ในงานวิจัยนี้ ได้แก่ เทศบาลตำบลนครนายกและเทศบาลตำบลท่าช้าง

12. **นอกเขตเทศบาล** หมายถึง พื้นที่ภายนอกเขตเทศบาลทั้งหมด หรือเรียกว่าหมู่บ้าน ในงานวิจัยนี้คือ ตำบลเขาพระและตำบลสาริกา

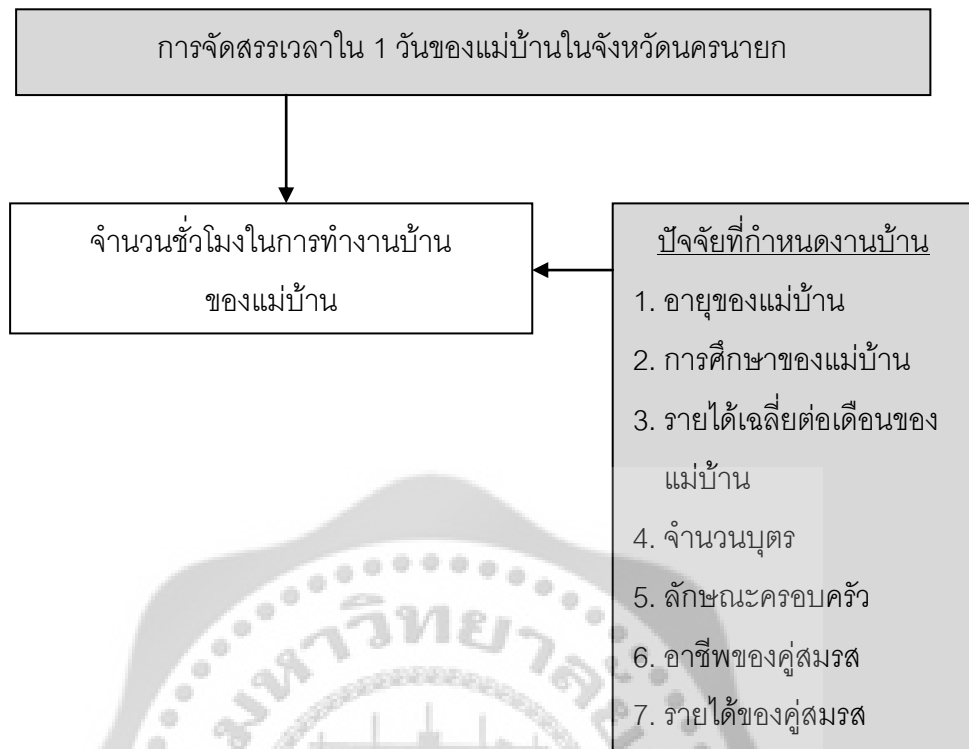
13. **การประเมินมูลค่า (Evaluate)** หมายถึง การวินิจฉัย หรือตีราคา เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ

14. **การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)** หมายถึง วิธีการทางสถิติที่ใช้สร้างสมการเส้นตรงหรือเส้นโค้ง แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรขึ้นไป ซึ่งประกอบด้วยแปรตามหนึ่งตัว (Dependent Variable) กับตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัว (Independent Variable)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 5 การจัดสรรเวลาใน 1 วัน และมูลค่างานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก

ภาพประกอบ 6 ปัจจัยที่กำหนดการใช้เวลาทำงานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. โครงสร้างและสภาพการทำงานของประชากรในจังหวัดนครนายก
2. ทฤษฎีการจัดสรรเวลา
3. แบบแผนการจัดสรรเวลา
4. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินค่างานบ้าน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงสร้างและสภาพการทำงานของประชากรในจังหวัดนครนายก

ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร หญิงในจังหวัดนครนายก พบ กลุ่มผู้มีงานทำจำแนกตามระดับการศึกษาที่ สำเร็จ พบว่าแรงงาน หญิง ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่า ประถมศึกษา โดยมีจำนวนแรงงานหญิง ในระดับต่ำกว่าประถมศึกษา 22,187 คน (ร้อยละ 30.84 ของจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด) รองลงมา คือ ระดับประถมศึกษาจำนวน 15,283 คน (ร้อยละ21.25) และ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 10,779 คน (ร้อยละ14.98) ในขณะที่แรงงานซึ่ง สำเร็จ การศึกษาระดับสูง เช่น ระดับอุดมศึกษา จำนวน 10,929 คน (ร้อยละ15.19) เท่านั้น (ตาราง 5)

จากข้อมูลจำนวนแรงงานหญิงผู้มีงานทำจำแนกเป็นรายอุตสาหกรรม พบว่า มีผู้หญิงส่วนใหญ่ทำงานเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเกษตร การป่าไม้ และการประมง จำนวน 22,887 คน คิดเป็นร้อยละ 31.82 ของผู้มีงานทำทั้งหมด) รองลงมา คือ สาขาการผลิต จำนวน 17,935 คน คิดเป็นร้อยละ 24.93 และสาขาการขายส่งและการขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และรถจักรยานยนต์ จำนวน 10,009 คน คิดเป็นร้อยละ 13.91 ตามลำดับ (ตาราง 6)

กลุ่มผู้หญิงที่มีงานทำในจังหวัดนครนายก จำนวนทั้งสิ้น 71,933 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มต่างๆ ตามสถานภาพการทำงานแล้ว พบว่าผู้หญิงส่วนใหญ่ทำงานเป็น ลูกจ้างเอกชนมากที่สุด จำนวน 26,448 คน คิดเป็นร้อยละ 36.76 รองลงมา คือ กลุ่มผู้ช่วยธุรกิจครอบครัว 19,091 คน คิดเป็นร้อยละ 26.53 และกลุ่มผู้ทำงานส่วนตัว 19,057 คน ร้อยละ 26.48 ตามลำดับ (ตาราง 7)

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของประชากรหญิงอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่มีงานทำ จำแนกตามระดับการศึกษา
ที่สำเร็จ พ.ศ. 2554

(หน่วย: คน)

ระดับการศึกษาที่สำเร็จ	จำนวน	ร้อยละ
รวม	71,933	100.0
1. ไม่ได้เรียน	1,712	2.38
2. ต่ำกว่าประถมศึกษา	22,187	30.84
3. ระดับประถมศึกษา	15,283	21.25
4. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	10,779	14.98
5. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	11,043	15.35
5.1 สายสามัญ	9,037	12.56
5.2 สายอาชีวศึกษา	2,006	2.79
5.3 สายวิชาการศึกษา	NA	NA
6. ระดับอุดมศึกษา	10,929	15.19
6.1 สายวิชาการ	3,977	5.53
6.2 สายวิชาชีพ	5,376	7.47
6.3 สายวิชาการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย	1,576	2.19
7. การศึกษาอื่นๆ	NA	NA
8. ไม่ทราบ	NA	NA

หมายเหตุ: NA หมายถึง ไม่มีข้อมูล

ที่มา: สำนักงานสถิติจังหวัดนครนายก (2555)

ตาราง 6 จำนวนประชากรหญิงอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่มีงานทำ จำแนกตามอุตสาหกรรม พ.ศ. 2554

อุตสาหกรรม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
รวม	71,933	100
1. เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	22,887	31.816
2. การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน	NA	NA
3. การผลิต	17,935	24.932
4. การไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบปรับอากาศ	89	0.124
5. การจัดหา น้ำ การจัดการ และการบำบัดน้ำเสีย ของเสีย และสิ่งปฏิกูล	260	0.361
6. การก่อสร้าง	1,776	2.468
7. การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และจักรยานยนต์	10,009	13.915
8. การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	85	0.118
9. ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	7,150	9.940
10. ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	NA	NA
11. การเงินและการประกันภัย	416	0.578
12. อสังหาริมทรัพย์	41	0.057
13. ทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	167	0.231
14. การบริหารและการบริการสนับสนุน	494	0.687
15. การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และประกันสังคมภาคบังคับ	2,473	3.437
16. การศึกษา	3,040	4.225
17. กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	1,464	2.035
18. ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	1,601	2.226
19. บริการด้านอื่นๆ	1,551	2.155
20. การจ้างงานในครัวเรือนส่วนบุคคล กิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการ	499	0.693
21. องค์การระหว่างประเทศและภาคีสมาชิก	NA	NA
22 ไม่ทราบ	NA	NA

หมายเหตุ: NA หมายถึง ไม่มีข้อมูล

ที่มา: สำนักงานสถิติจังหวัดนครนายก (2555)

ตาราง 7 จำนวนผู้มีงานทำเพศหญิงอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามสถานภาพแรงงาน พ.ศ. 2554

(หน่วย		: คน)
สถานภาพการทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
รวม	71,933	100.00
นายจ้าง	338	0.50
ลูกจ้างรัฐบาล	6,981	9.70
ลูกจ้างเอกชน	26,448	36.76
ทำงานส่วนตัว	19,057	26.48
ช่วยธุรกิจครัวเรือน	19,091	26.53
การรวมกลุ่ม	20	0.03

ที่มา: สำนักงานสถิติจังหวัดนครนายก (2555)

จากข้อมูลรายได้และการกระจายรายได้ของครัวเรือน พ.ศ. 2553 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนของจังหวัดนครนายกเท่ากับ 17,503 บาทต่อเดือน รายได้ส่วนใหญ่เป็นรายได้จากการทำงาน 12,339 บาทต่อเดือน และรายได้เฉลี่ยตัวหัวของเพศหญิงเท่ากับ 17,570 บาทต่อเดือน และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยครอบครัวละ 13,575 บาทต่อเดือน ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคของครัวเรือน (ตาราง 8)

ตาราง 8 รายได้และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในจังหวัดนครนายกโดยเฉลี่ยต่อเดือน พ.ศ. 2553

รายได้ / ค่าใช้จ่าย (บาทต่อเดือน)	ทั้งหมด	เฉลี่ยต่อ ครัวเรือน	ชาย	หญิง
1. รายได้ทั้งสิ้นต่อเดือน	1,370,741,105	17,503	17,453	17,570
1.1 รายได้ประจำ	1,349,457,779	17,231	17,055	17,467
1.1.1 รายได้ที่เป็นตัวเงิน	1,146,284,955	14,637	14,630	14,647
(1) รายได้จากการทำงาน	966,322,160	12,339	12,598	11,994
(2) เงินได้รับเป็นการช่วยเหลือ	161,788,598	2,066	1,873	2,324
(3) รายได้จากทรัพย์สิน	18,174,196	232	159	329
1.1.2 รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน	203,172,824	2,594	2,425	2,820
1.2 รายได้ที่เป็นตัวเงินอื่นๆ	21,283,326	272	398	103
2. ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นต่อเดือน	1,063,082,808	13,575	13,413	13,790
2.1 ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค	949,246,048	12,121	12,083	12,172
2.1.1 อาหารและเครื่องดื่ม (ไม่มีแอลกอฮอล์)	405,600,857	5,179	5,178	5,181
2.1.2 เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	15,652,829	200	270	107
2.1.3 ยาสูบ หมาก ยานัตถุ์ และอื่นๆ	6,605,949	84	106	55
2.1.4 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	NA	NA	NA	NA
2.1.5 เครื่องแต่งบ้าน และเครื่องใช้ต่างๆ	184,547,414	2,357	2,353	2,361
2.1.6 เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า	24,273,442	310	342	268
2.1.7 ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	28,304,341	361	348	380
2.1.8 เวชภัณฑ์และค่าตรวจรักษาพยาบาล	17,601,834	225	218	233
2.1.9 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทาง/สื่อสาร	218,041,898	2,784	2,516	3,142
2.1.10 การศึกษา	12,067,542	154	161	145
2.1.11 การบันเทิง การอ่านและกิจกรรมทางศาสนา	22,455,734	287	308	259
2.1.12 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดงานต่างๆ	14,094,209	180	283	42
2.2 ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค	113,836,760	1,454	1,330	1,618

หมายเหตุ: NA หมายถึง ไม่มีข้อมูล

ที่มา : สำนักงานงานสถิติแห่งชาติ (2554)

ทฤษฎีการจัดสรรเวลา

ทฤษฎีที่มีความสำคัญ ในการอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ในกิจกรรมที่ไม่ผ่านตลาด คือ ทฤษฎีการผลิตภายในครัวเรือน (The Theory of Household Production) ในงานของ Gary S. Becker (1965: 495-513) กล่าวว่า บทบาทและพฤติกรรมของครัวเรือน นอกจากมีฐานะเป็นผู้บริโภคแล้ว ครอบครัวยังมีฐานะเป็นผู้ผลิต เปรียบเสมือนโรงงานเล็กๆ ที่ผลิตสินค้าและบริการพื้นฐาน โดยใช้เวลาและวัตถุดิบพื้นฐานที่หาซื้อได้จากตลาดสินค้าปกติ ซึ่งลักษณะของสินค้าที่ผลิตจากครอบครัวมีลักษณะแตกต่างจากสินค้าปกติและไม่สามารถหาซื้อได้ เช่น อาหารที่ผลิตจากครอบครัวจะมีปริมาณและรสชาติที่ถูกปากสมาชิกในครอบครัวมากกว่าอาหารที่ซื้อจากตลาด หรือการเลี้ยงดูบุตรให้เป็นคนที่สมบูรณ์ในทุกๆ ด้าน ต้องเป็นการเลี้ยงดูที่มาจากครอบครัวเท่านั้น โดยเฉพาะพ่อกับแม่ของเด็ก เป็นต้น

ภายใต้แนวคิดของการผลิตภายในครัวเรือน สมมติว่าอรรถประโยชน์ของคนเราขึ้นอยู่กับปริมาณผลิตภัณฑ์ ซึ่งบุคคลหรือครัวเรือนผลิตขึ้นมาเพื่อการบริโภคเอง ปัจจัยที่ใช้ในการผลิต คือ เวลาของตนเองและ/หรือเวลาของสมาชิกในครัวเรือน และสินค้าที่หาซื้อได้จากตลาด ครัวเรือนทำหน้าที่เป็นทั้งผู้บริโภคและผู้ผลิต ดังนั้น ต้องตัดสินใจเลือกจำนวนผลิตภัณฑ์ตามรสนิยมของสมาชิกเพื่อบรรลุอรรถประโยชน์สูงสุด ในขณะที่เดียวกันครัวเรือนก็ต้องตัดสินใจเลือกส่วนผสมที่เหมาะสมระหว่างปัจจัยเวลาและสินค้าหรือบริการที่หาซื้อจากตลาด เพื่อให้ได้ปริมาณผลิตภัณฑ์สูงสุดภายใต้ข้อจำกัดที่ครัวเรือนต้องเผชิญ ข้อจำกัดในการแสวงหาความพอใจสูงสุด นอกจากขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีการผลิตภายในครัวเรือนแล้ว ยังถูกจำกัดด้วยรายได้จากสินทรัพย์และความสามารถในการหารายได้ของสมาชิกในครัวเรือนนั้น ตลอดจนการจัดสรรเวลาระหว่างการทำงานเพื่อหารายได้และเวลา ในการผลิตเพื่อการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่นำอรรถประโยชน์มาให้นั้นโดยตรง

ในฐานะของการเป็นผู้บริโภค ครอบครัวต้องการแสวงหาอรรถประโยชน์สูงสุด โดยอรรถประโยชน์ของครอบครัวนั้นขึ้นอยู่กับสินค้าและบริการที่ครอบครัวผลิตเอง ซึ่งสามารถเขียนสมการต่อไป่นี้

$$U = U(Z_1, \dots, Z_m) \text{-----} (1)$$

โดยที่ Z_i = สินค้าและบริการ i ที่ครอบครัวผลิต (Commodity) หรือที่เรียกสั้นๆ ว่างานบ้าน ในเอกสารฉบับนี้

ในการผลิตสินค้าและบริการ งานบ้าน Z นี้ ต้องใช้สินค้าในตลาดและเวลาเพื่อผลิตสินค้าดังกล่าว เช่น การทำอาหาร ต้องอาศัยเครื่องปรุงกับวัตถุดิบที่ซื้อมาจากตลาด และระยะเวลาในการทำอาหาร เป็นต้น จากความสัมพันธ์ดังกล่าวสามารถเขียนในสมการผลิตได้ต่อไป่นี้

$$Z_i = f_i(X_i, T_i) \text{-----} (2)$$

โดยที่ X_i = สินค้าในตลาดทั้งหมดที่ใช้ในการผลิตงานบ้าน Z_i (Vector of Market Goods)

T_i = เวลาทั้งหมดที่ใช้ในการผลิตงานบ้าน Z_i (Vector of Time)

จากสมการทั้งสองสรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นทั้งผู้ผลิตสินค้า และแสวงหารรรถประโยชน์สูงสุด
ครัวเรือนจะรวมเวลาและตลาดสินค้าเข้าด้วยสมการการผลิต (Production Function) หรือ f_i

แม้ครอบครัวจะมีเป้าหมายบริโภคเพื่อให้ได้รรถประโยชน์สูงสุด แต่ในการบริโภคแต่ละครั้ง
จะเกิดต้นทุนในการซื้อสินค้าจากตลาด การที่คนๆ หนึ่งจะได้สินค้ามาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับเงิน
ทั้งหมดที่มี นั่นคือ ข้อจำกัดทางด้านรายได้ (Goods Constraint) สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$\sum_i^m p_i x_i = I = V + T_w \bar{w} \text{-----} (3)$$

โดยที่ p_i = ราคาของสินค้า x_i (เป็นสินค้าจากตลาด)

I = รายได้ทั้งหมด

T_w = เวลาที่ใช้ในการทำงาน

$\bar{w}$ = อัตราค่าจ้างจากการทำงาน

V = รายได้จากแหล่งอื่นนอกเหนือจากการทำงาน

$\sum_i^m p_i x_i$ แสดงต้นทุนในการผลิตสินค้า ซึ่งไม่ความเป็นไปได้ /ไม่มีโอกาสที่จะเกิน

รายได้ที่มีทั้งหมด

นอกจากนี้การผลิตสินค้าและบริการนั้น ยังมีต้นทุนของเวลาที่เสียไปในการผลิต ซึ่งครอบครัว
จะต้องสละเวลาที่มีบางส่วนไปกับการทำงานเพื่อหารายได้ ดังนั้น เวลาในการทำงานบ้านจึงเป็นเวลา
ที่เหลือจากการทำงาน นั่นคือ ข้อจำกัดทางด้านเวลา (Time Constraint) สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$\sum_i^m T_i = T_h = T - T_w \text{-----} (4)$$

โดยที่ T_h = เวลาทั้งหมดที่ใช้ในการผลิตงานบ้าน Z_i

T = เวลาในการผลิตของครอบครัวทั้งหมด (Total Home Production)

T_w = เวลาที่ใช้ในการทำงานนอกบ้าน มีรายได้

จากสมการที่ 3 และ 4 สรุปได้ว่าข้อจำกัดทั้งสองมีผลต่อกัน นั่นคือ เราสามารถลดเวลาในการ
ผลิตในครัวเรือนลง เพื่อเพิ่มรายได้จากการทำงานให้มากขึ้น เช่น การสละเวลาในการทำอาหาร เป็นต้น
โดยการซื้ออาหาร เพื่อมีเวลาในการทำงานมากขึ้น ดังนั้น จากข้อจำกัดทั้งสองนี้สามารถนำมารวมกัน
เพื่อสร้างสมการข้อจำกัดทางทรัพยากรเพียงสมการเดียว ได้ดังนี้

$$\sum p_i x_i + \sum T_w \bar{w} = I + V + T \bar{w} \text{ ----- (5)}$$

โดยที่ $T_w \bar{w}$ คือ รายได้เต็มตัวของครอบครัว (Household Full Income) ซึ่งเป็นค่าเสียโอกาสของเวลาทั้งหมด โดยจะแบ่งเป็นรายได้ที่ไม่ได้มาจากการทำงาน (V) และรายได้ที่ได้มาจากการทำงาน ($T \bar{w}$)

$\sum p_i x_i + \sum T_w \bar{w}$ คือ ค่าใช้จ่ายของครอบครัวทั้งหมดในการผลิต แบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าจากตลาดเพื่อผลิต และค่าใช้จ่ายในภาพของเวลาที่ใช้ในการผลิต เป็นการแสดงถึงการจัดสรรรายได้ทั้งหมดของครอบครัว

แนวคิดของเบกเกอร์ กล่าวว่ากิจกรรมการผลิตภายในครัวเรือนมีปัจจัย 2 อย่าง คือ (1) เวลาที่มีอยู่ของสมาชิกครัวเรือน และ (2) สินค้าที่ต้องหาซื้อได้จากตลาดทั่วไป โดยที่ครอบครัวต้องบริโภคสินค้าและบริการทั้งที่ผลิตเองที่บ้าน ซึ่งไม่สามารถทดแทนกันได้ในตลาดแต่ต้องใช้เวลา และวัตถุดิบในการผลิต สินค้าและบริการที่มาจากตลาดเพื่ออรรถประโยชน์สูงสุด แต่มีเวลาที่จำกัด ครอบครัวจึงมีการจัดสรรเวลาให้สมาชิกทำงานนอกบ้านและทำงานในบ้าน โดยอรรถประโยชน์ของครัวเรือนเกิดจากเวลาที่ใช้ไปในการผลิตหรือทำงานที่เกิดรายได้จริง และการตัดสินใจเข้าร่วมแรงงานในตลาดหรือทำงานที่บ้านของสมาชิกในครัวเรือน จะเป็นการตัดสินใจร่วมกันระหว่างสมาชิกในครัวเรือน นั่นคือครอบครัวไม่ได้จัดสรรเวลาในการผลิตสินค้าและบริการเพียงอย่างเดียว แต่ครอบครัวยังจัดสรรเวลาให้กับสมาชิกแต่ละคน ซึ่งการเข้าร่วมในตลาดแรงงานย่อมส่งผลกระทบต่อสมาชิกที่เหลือ เพราะถ้าคนที่เข้าร่วมแรงงานไม่ได้อยู่บ้านเพื่อช่วยทำงานบ้านบางส่วน หรือทั้งหมด สมาชิกคนอื่นอาจต้องเข้ามารับภาระแทน จึงเกิดผลต่อการปรับเปลี่ยนการจัดสรรเวลาของสมาชิกในครัวเรือน แทนผู้หญิงที่เป็นภรรยา ซึ่งโดยปกติเป็นผู้รับผิดชอบทำงานบ้าน (Becker, 1965: 493-517)

ในครัวเรือนของสังคมทุกประเทศ มีค่านิยมว่าผู้ชายเป็นแรงงานหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว ดังนั้น การตัดสินใจเข้าร่วมแรงงานของภรรยา มักมีผลสืบเนื่องจากสามีหรือแรงงานหลัก โดยทั้งคู่มีเวลาในการทำงานทั้งนอกบ้านและในบ้าน มีความชำนาญในการทำงานบ้านและค่าจ้างในการทำงานนอกบ้านที่ไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานและคุณภาพของเจ้าของแรงงาน

นอกจากประเด็นที่ว่าแต่ละบุคคลมีทางเลือกที่จะบริโภคผลิตภัณฑ์ที่ต้องใช้เวลามากหรือน้อยในการผลิตแล้ว ผู้บริโภคก็ยังสามารถเลือกวิธีการผลิตที่แตกต่างกันได้ เช่น การซัก-รีด เสื้อผ้าด้วยตนเอง กับการส่งซัก-รีด ที่มีบริการในหมู่บ้าน เป็นต้น ส่วนผสมของผลิตภัณฑ์ที่นำความพอใจมาให้แต่ละคนย่อมขึ้นอยู่กับรสนิยมของบุคคลนั้นๆ แต่วิธีการผลิตย่อมขึ้นอยู่กับต้นทุนค่าเสียโอกาสของการใช้เวลาในแต่ละกิจกรรม เช่น ผู้ที่มีอัตราค่าจ้างสูง ค่าเสียโอกาสของเวลาในการใช้ทำกิจกรรมอื่นๆ นอกตลาดแรงงานย่อมสูงตามไปด้วย ถ้าต้องการระดับความพอใจสูงสุดภายใต้ข้อจำกัดของเวลาที่มีอยู่ กับ

ความสามารถในการหารายได้ของตนเองในตลาด ครอบครัวนั้น ก็น่าจะเลือกวิธีการผลิตและบริโภคผลิตภัณฑ์ที่ไม่ต้องใช้เวลาของตนเองในการผลิตมากนัก ดังนั้น การจัดสรรเวลาจึงต้องคำนึงถึงสมาชิกคนอื่นด้วย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสมาชิกทุกคนในครอบครัว ไม่ใช่เพื่อบรรลุความพอใจสูงสุดของตนเองเท่านั้น จำเป็นต้องมีเวลาส่วนหนึ่งที่จัดสรรเพื่อบริโภคภายในครัวเรือน เวลาส่วนนี้สามารถจำแนกเป็นเวลาที่ผลิตเพื่อให้บริการแก่สมาชิกคนอื่นในครัวเรือน และเพื่อความพอใจของตนเอง การผลิตเพื่อให้บริการแก่สมาชิกอื่นในครัวเรือน เช่น การสอนให้ลูกทำงานบ้านและทำครัว เป็นต้น อนึ่ง ปัจจัยที่กำหนดแบบแผนการจัดสรรเวลาของแต่ละคนนอกจากขึ้นอยู่กับลักษณะส่วนบุคคลที่กำหนดมูลค่าของเวลาในแต่ละกิจกรรมแล้ว ยังขึ้นอยู่กับความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบในแต่ละกิจกรรมของสมาชิกในครัวเรือนและในแต่ละวัยด้วย ดังเช่น สามีใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำงานนอกบ้าน ในขณะที่ภรรยามีความเสียเปรียบในการทำงานนอกบ้าน เพราะเธอ (ทำกับข้าว ซักรีด เลื้อผ้าให้สามีและลูก) ใช้เวลาส่วนใหญ่กับการใช้เวลาเพื่อการผลิตในครัวเรือน

แบบแผนการจัดสรรเวลา

หลักคิดทางเศรษฐศาสตร์ นับเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการกำหนดแบบแผนการจัดสรรเวลาเพื่อการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประสิทธิภาพ กล่าวคือ เวลาเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการดำรงชีวิตและเป็นปัจจัยการผลิตชนิดหนึ่ง และหาก พิจารณาจากทฤษฎีการผลิตภายในครัวเรือน (Theory of Household Production) การใช้เวลาสามารถจำแนกเป็น 3 หมวดใหญ่ๆ คือ (1) หมวดเวลาที่ใช้ทำงานเพื่อหารายได้ (2) หมวดเวลาที่ใช้เพื่อการผลิตและการบริโภคสิ่งที่น่าสนใจให้โดยตรงและ (3) หมวดเวลาที่ใช้เพื่อการลงทุนมนุษย์ เช่น การลงทุนเพื่อการศึกษา เป็นต้น นักเศรษฐศาสตร์มักให้ความสนใจกับหมวดเวลาที่ใช้เพื่อหารายได้มากเป็นพิเศษ เพราะเวลาดังกล่าวจะเป็นตัวกำหนดว่าบุคคลผู้นั้นใช้เวลาเพื่อการทำงานในอาชีพหรือไม่ และหากมีการทำงานเพื่ออาชีพ จะจัดสรรเวลาเท่าใดต่อวัน เวลาที่ใช้เพื่อการทำงานในอาชีพ คือ ตัวกำหนดอุปทานแรงงานของแต่ละคน ซึ่งเมื่อรวมอุปทานแรงงานของทุกคน จะได้อุปทานแรงงานของประเทศ การที่บุคคลผู้หนึ่งจะทำงานเพื่ออาชีพหรือไม่ และทำงานในกิจกรรมดังกล่าวเป็นเวลากี่ชั่วโมงต่อวัน ย่อมขึ้นอยู่กับอัตราค่าจ้างของบุคคลผู้นั้น ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา และภาระหน้าที่อื่นๆ ในครอบครัวที่เป็นตัวกำหนดมูลค่าของการใช้เวลาในตลาดแรงงาน

ในระยะแรก นักเศรษฐศาสตร์ให้ความสนใจในประเด็นเกี่ยวกับ การจัดสรรเวลาในตลาดแรงงานน้อยมาก จนกระทั่งนักเศรษฐศาสตร์ชื่อ แกรี เอส เบคเกอร์ (1965) ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีคุณูปการ เพราะเป็นคนแรกที่เขียนบทความและพยายามอธิบาย ว่า ครัวเรือนเป็นเสมือนหน่วยผลิตหนึ่งที่สมาชิกใช้เวลาและปัจจัยที่หาซื้อได้จากตลาดสินค้าในการผลิตผลิตภัณฑ์ เพื่อสนอง

ความพอใจของสมาชิก จึงมีการศึกษาการจัดสรรเวลานอกตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น เวลาออกตลาดแรงงานสามารถจำแนกออกเป็นหลายหมวด บางหมวดก็มิได้อยู่ในวิสัยที่คนจะเลือกได้หรือมีช่องทางให้เลือกได้น้อยมาก เช่น เวลาที่ใช้เพื่อการบำรุงรักษาร่างกายให้ทำกิจกรรมได้อย่างปกติ ได้แก่ เวลานอน การทำกิจส่วนตัว การรับประทานอาหารและการพักผ่อนร่างกายในยามเจ็บป่วยหรือได้รับบาดเจ็บ เป็นต้น การใช้เวลาในหมวดนี้เป็นเรื่องที่แตกต่างกันตามความต้องการของร่างกาย ซึ่งขึ้นอยู่กับอายุ อาชีพ เป็นสำคัญ

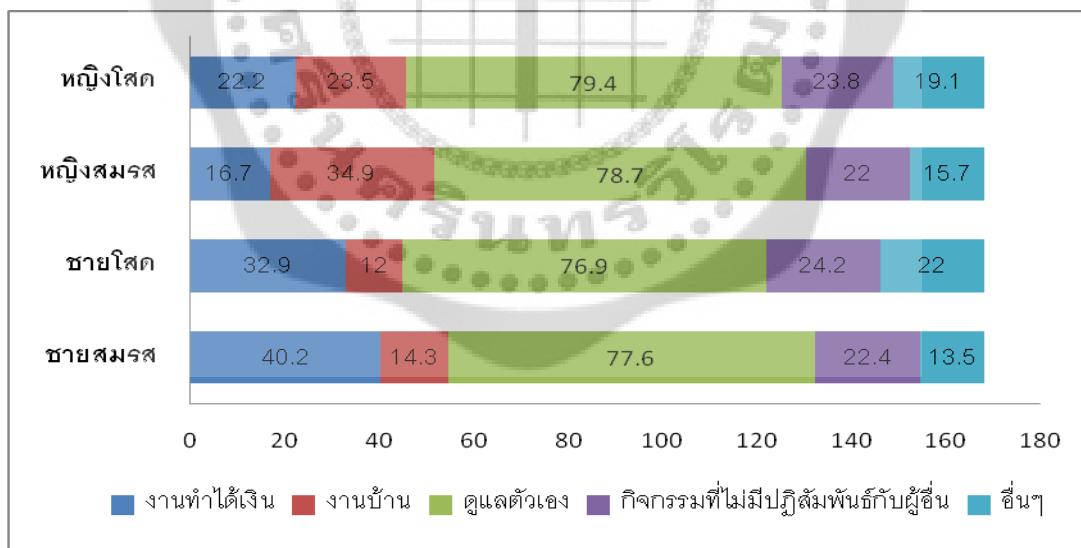
การจำแนกกิจกรรมหลัก ทำได้เป็น(1) การทำงานทางเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดรายได้โดยตรง เช่น การทำงานรับจ้างหรือทำธุรกิจส่วนบุคคล เป็นต้น (2) การทำงานในครัวเรือนที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้โดยตรง เช่น การทำงานบ้าน การดูแลสมาชิกในครอบครัวที่เจ็บป่วย เป็นต้น (3) การศึกษาหาความรู้ทั้งในและนอกระบบ นั่นคือ การเข้าเรียนในโรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือการเรียนด้วยระบบทางไกล เรียนด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) (4) การดูแลตัวเอง เช่น การนอน การรับประทานอาหาร การทำกิจส่วนตัวและการรักษา พักฟื้นร่างกายยามเจ็บป่วย เป็นต้น และ (5) การใช้เวลาที่เหลืออย่างอิสระ เช่น การใช้นันทนาการ การพักผ่อนส่วนบุคคล การเข้ากิจกรรมสังคม เป็นต้น (สถาบันทรัพยากรมนุษย์.2544: 2)

เบกเกอร์ (Becker. 1965; อ้างอิงจาก เรณู สุขารมณ . 2546. เศรษฐศาสตร์แรงงานสัมพันธ์ หน้าที่ 9. หน้า 165-176) อธิบายว่า เวลาในทางเศรษฐศาสตร์ เป็นตัวแปรใหม่ที่น่าสนใจในการวิเคราะห์ การบริโภค เป็นการจัดสรรเวลาเกี่ยวกับการผลิตที่ทำให้มีกำไรสูงสุด ความแตกต่างเกิดจาก “การแบ่งส่วนของเวลา” ที่ต้องใช้ในทางที่จะทำให้มีผลผลิตที่ออกมาเกินจากต้นทุนของพวกเขาแต่ละคนต้องมีความพึงพอใจสูงสุดด้วยการจัดสรรหน่วยของเวลาต่อหน่วยของกิจกรรม และจากการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เวลาในชีวิตประจำวันของครัวเรือน และสมาชิกในครัวเรือน สรุปว่าบุคคลที่เป็นสมาชิกในครัวเรือนใช้เวลาในการทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพประเภหนึ่ง ในสามของเวลาทั้งหมด ส่วนที่เหลือประเภสองในสามใช้ไปเพื่อกิจกรรมอื่นๆ เช่น ใช้เวลาเพื่อเรื่องส่วนตัว เพื่อพักผ่อนนอนหลับ รับประทานอาหาร ออกกำลังกาย ทัศนอาจร ฯลฯ เฉพาะในส่วนที่เป็นกิจกรรมอื่นๆ Becker ได้จัดกลุ่มใหม่เป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ (1) ใช้เวลาทำงานบ้านทุกประเภท (2) ใช้เวลาเพื่อพักผ่อน ทั้งที่เป็นกิจกรรมที่ไม่ต้องปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และ (3) กิจกรรมที่ต้องยุ่งเกี่ยวกับผู้อื่น เข้าร่วมกับผู้อื่น เช่น การประชุม สมาชิกผู้สูงวัย เป็นต้น

ในงานวิจัยของ M.S.Hill (1983) สรุปให้เห็นว่า การจัดสรรเวลาโดยใช้หลักเกณฑ์ที่จัดสรรเวลาใช้ไปกับการทำกิจกรรมต่างๆ ในหนึ่งสัปดาห์มี 3 ด้าน คือ (1) เพื่อทำงานที่ได้ค่าจ้าง (2) เพื่อทำงานบ้านไม่มีค่าจ้าง (3) เพื่อพักผ่อน การจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ (168 ชั่วโมง) ของกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม คือ (1) หญิง-โสด (2) ชาย-โสด (3) หญิงสมรส และ (4) ชายสมรส ที่จำแนกตามเพศและสถานภาพสมรส แม้จะแตกต่างกัน แต่มีแบบแผนคล้ายคลึงกัน (ภาพประกอบ 5) กล่าวคือ เวลา 168 ชั่วโมง ใน

กลุ่มชายสมรส จะใช้เวลาในการทำงานเพื่อมีรายได้เลี้ยงตัวเองและครอบครัว คิดประมาณร้อยละ 25 ของ 168 ชั่วโมง (ประมาณ 40.2 ชั่วโมง/สัปดาห์) ชายโสดกลับทำงานน้อยกว่า โดยเฉพาะ 33 ชั่วโมง/สัปดาห์ ในขณะที่ผู้หญิงทั้งสมรสและผู้หญิงโสด จะมีชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์ต่ำกว่าผู้ชาย ซึ่งแน่นอนว่าผู้หญิงสมรส จะทำงานเพื่อหารายได้เข้าครอบครัวน้อยกว่าชั่วโมงกว่าผู้หญิงโสด นี่เป็นภาพรวมเฉพาะการจัดสรรเวลาเพื่อหารายได้ และค่าตอบแทน (Market Work) ในส่วนที่เป็นการทำงานบ้านที่มีได้ค่าตอบแทน (Non-Market Work) ของผู้หญิงทั้ง 2 กลุ่มคือ สมรสและโสด จะใช้เวลาทำงานมากกว่าผู้ชาย และเมื่อพิจารณาผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว พบว่า ใช้เวลาในการทำงานบ้าน 35 ชั่วโมง/สัปดาห์ ในขณะที่ผู้หญิงโสดทำงานบ้านเพียงแค่ 24 ชั่วโมง/สัปดาห์

เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อพิจารณาแม่เพศจะต่างกัน จะพบชั่วโมงการทำงานทั้งหมด (ทั้งงานที่ได้ค่าตอบแทน และงานบ้าน) ของชายแต่งงานและหญิงแต่งงานแล้วจะใกล้เคียงกัน คือ ทำงานมากกว่า 50 ชั่วโมง/สัปดาห์ ในขณะที่ชายโสดและหญิงโสด จะมีชั่วโมงการทำงานทั้งหมดน้อยกว่ากลุ่มที่แต่งงานแล้วและในส่วนที่เรียกว่า เวลาส่วนตัวซึ่งรวมการนอนหลับนั้น ทั้งหญิงและชายทุกกลุ่มต่างใช้ไปประมาณ 76.9-79.4 ชั่วโมง/สัปดาห์ เวลาที่เหลืออีกประมาณ 22-24 ชั่วโมง/สัปดาห์ ทุกกลุ่มใช้ไปเพื่อพักผ่อนโดยไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น (ภาพประกอบ 7)

ภาพประกอบ 7 การจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ เพื่อทำกิจกรรม 5 ประเภท จำแนกตามเพศและสถานภาพสมรส

ที่มา: Hill. อ้างถึงใน เรณู สุขารมณ. (2546). หน้า 176-177.

นอกจากนี้ Gary S. Becker ได้อธิบายเกี่ยวกับการแบ่งกลุ่มกิจกรรมของการจัดสรรเวลา เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ (1) เวลาที่ใช้ในการทำงานที่เกิดรายได้จริง ได้รับเงินจริง (2) เวลาทำกิจกรรมในครัวเรือน ไม่มีรายได้เป็นตัวเงินเกิดขึ้นจริง แต่ก็สามารถที่จะประเมินมูลค่าเป็นตัวเงินได้เช่นกัน คือ การประเมินมูลค่าของการผลิตในครัวเรือน ด้วยค่าเสียโอกาสในการทำงานในตลาดแรงงานโดยใช้ อัตราค่าจ้าง เพราะเป็นการเสียสละส่วนที่เป็นการทำงานเกิดรายได้นั้นเพื่อใช้ในกิจกรรมของครอบครัว หรือคิดด้วยวิธีการทดแทน โดยการคิดจากอัตราค่าจ้างของแม่บ้านที่ต้องจ้างหญิงอื่นนอกบ้านมา ทำงานบ้านแทนที่จะต้องทำงานบ้านเอง

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินค่างานบ้าน

ตามหลักเศรษฐศาสตร์การประเมินค่าสิ่งใดก็ตามในระบบตลาดไม่ว่าจะเป็นสินค้าและบริการ หรือปัจจัยการผลิตย่อมมีมูลค่า (Value) ซึ่งมูลค่าออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ มูลค่าในการใช้ (Value in Use) และมูลค่าในการแลกเปลี่ยน (Value in Exchange) โดยทั่วไปมักวัดออกมาในรูปของตัวเงินที่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน แต่ในส่วนของการผลิตสินค้าและบริการในภาคครัวเรือนยังไม่ได้ได้รับความสนใจและศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งการผลิตในภาคครัวเรือนเป็นส่วนของกิจกรรมที่เรียกว่างานบ้าน ถึงแม้โดยทั่วไปเราจะไม่นับและคำนวณมูลค่าของงานบ้านในระบบการผลิตก็ตาม แต่ในความเป็นจริง จำเป็นต้องมีการคิดมูลค่าให้กับงานบ้านนี้ด้วย เพื่อสะท้อนค่าเสียโอกาสของสมาชิกในครัวเรือน

จากงานวิจัยของ เฟอ์เบอร์และบรินดอล (Ferber and Birndal, 1980) กล่าวว่าพฤติกรรม การตัดสินใจของครัวเรือน ทั้งการจัดสรรเวลาเพื่อทำกิจกรรมที่ผ่านตลาด คือ การทำงานในตลาดแรงงาน และกิจกรรมที่ไม่ผ่านตลาด คือ การพักผ่อน การศึกษา นอกกระบวนการทำงานบ้าน กิจกรรมที่ไม่ผ่านตลาดเหล่านี้ เป็นกิจกรรมเพื่อการผลิตสินค้าครัวเรือนเพื่อใช้ในการบริโภคของครัวเรือนนั่นเอง อนึ่งสินค้าครัวเรือนนี้เป็นสินค้าที่ไม่มีการซื้อขายในตลาดแต่เป็นสินค้าที่ผลิตขึ้นเองในครัวเรือน ย่อมมีต้นทุนการผลิตอย่างน้อยที่สุด คือ ต้นทุนในรูปของค่าเสียโอกาสที่ครัวเรือนสูญเสียไปจากการที่ไม่ได้นำปัจจัยเหล่านี้ไปทำกิจกรรมอื่น ซึ่งมี 2 ส่วน คือ ปัจจัยสินค้า (Market Goods) และปัจจัยเวลา (Time) โดยปัจจัยสินค้าสามารถซื้อได้ในตลาดด้วยการใช้รายได้ที่มีอยู่ ส่วนปัจจัยด้านเวลานั้นมีจำกัดอยู่ในตัวของมันเอง

อย่างไรก็ดี จะมีข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภาพของเวลา ของแต่ละคนในตลาดแรงงาน (ซึ่งสมมติให้เท่ากับอัตราค่าจ้าง) แต่เราไม่เคยมีข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภาพเวลาที่ แม่บ้านใช้ผลิตงานบ้านในครัวเรือน ดังนั้น เฟอ์เบอร์และบรินดอล (1980) ได้เสนอแนวคิดในการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินค่างานบ้าน มีด้วยกัน 2 วิธี คือ

1. การประเมินค่างานบ้านด้วยวิธีค่าเสียโอกาส วิธีการนี้ พิจารณาถึงมูลค่าของเวลาที่แม่บ้านเสียสละในการทำงานบ้านแทนที่จะเอาเวลาส่วนนี้ทำงานในตลาดแรงงาน ซึ่งจะได้รับค่าจ้างเป็นค่าตอบแทนจากการใช้เวลาทำงาน แต่กลับมาทำงานบ้านโดยไม่ได้รับค่าตอบแทน และรายได้ที่สูญเสียไป จากการไม่ได้ทำงานในตลาดแรงงานนั้น คือ ค่าเสียโอกาสที่แม่บ้านต้องสูญเสียไป

2. การประเมินค่างานบ้านด้วย วิธีการทดแทน เป็นอัตราการทดแทนระหว่างเวลาที่แม่บ้านยอมออกไปขายแรงงานในตลาด ทำให้มีเวลาในการทำงานบ้านไม่เพียงพอ จึงต้องมีการใช้เครื่องทุ่นแรงแทน หรือจ้างคนอื่นมาทำงานบ้านแทน นั่นคือ ค่าจ้างที่ต้องจ่ายให้กับการจ้างคนอื่นมาทำงานบ้านแทนตนนั้น เป็นค่าใช้จ่ายที่จะต้องจ่ายทดแทนในการที่หญิงซึ่งเป็นภรรยาและเคยเป็นแม่บ้านออกไปทำงานในตลาดแรงงาน (Marianne A. Ferber and B.G. Birmdal. 1980: 111-130)

ดังนั้น การผลิตในครัวเรือน (หมายถึงกิจกรรมที่ไม่ผ่านตลาดทั้งหมด) เพื่อให้ครัวเรือนได้รับความพอใจสูงสุด ต้องคำนึงถึงข้อจำกัดทางรายได้และเวลา พิจารณาถึงมูลค่าเวลาที่เสียไป (ค่าเสียโอกาสของเวลา) ของการผลิตในครัวเรือน เพราะสมาชิกในครัวเรือนสามารถเอาเวลาส่วนนี้ไปทำงานในตลาดแรงงาน ซึ่งสมาชิกในครัวเรือนจะได้รับค่าจ้างเป็นค่าตอบแทนจากการใช้เวลาทำงาน และมูลค่าของปัจจัยสินค้าที่ใช้ในการผลิตของครัวเรือน (ราคาสินค้า) เทียบกับมูลค่าของสินค้าอื่นที่ครัวเรือนสามารถซื้อในตลาดมาบริโภคแทนได้

ผลกระทบของรายได้ที่เพิ่มขึ้น ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อสินค้าในตลาดเท่านั้น ยังส่งผลกระทบต่อค่าบริการในตลาดอีกด้วย เช่น การดูแลบุตร มีแนวโน้มที่จะจ้างพี่เลี้ยงมาดูแลมากขึ้น หรือการผลิตอาหาร มีแนวโน้มที่จะซื้อจากร้านอาหารมากขึ้น เป็นต้น แนวคิดนี้นำมาอธิบายการเพิ่มขึ้นของค่าจ้างจากการทำงานก่อให้เกิดผลกระทบขึ้นกับตลาดแรงงาน คือ ทำให้ค่าเสียโอกาสของเวลาเพิ่มขึ้นสูง เพราะค่าจ้างเพิ่มมูลค่าของเวลาในการทำงานในตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น ทำให้ทำงานบ้านลดลง ซึ่งเรียกว่าผลของการทดแทน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรเวลาการผลิตงานของแม่บ้านในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

การศึกษางานวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับแบบแผนการจัดสรรเวลา พบว่า เพชรา เชาวราษฎร์ ชัยกุล (2546) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดสรรเวลา เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างการจัดสรรเวลาของนักธุรกิจกรุงเทพมหานคร ตามลักษณะประชากร พบว่า เมื่อเปรียบเทียบการใช้เวลาในแต่ละวัน ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีการใช้เวลาในการทำงาน ทำงานบ้าน และการพักผ่อนไม่แตกต่างกัน แต่จะแตกต่างกันในช่วงอายุที่แตกต่างกัน และนอกจากนี้ยังพบว่า สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาสูงสุดและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน จะมีการใช้เวลาในการทำงาน ทำงานบ้าน และ

การพักผ่อนที่แตกต่างกันอีกด้วย และการศึกษาการจัดสรรเวลาของอาจารย์หญิงในมหาวิทยาลัยของรัฐที่แต่งงานแล้ว ในเขตกรุงเทพมหานคร

งานวิจัยของ Sutthuilux Sa-Ngarmangkang (1981) โดยแบ่งการใช้เวลาออกเป็น 3 กลุ่ม คือ การใช้เวลาในการทำงาน การใช้เวลาในการทำกิจกรรมในภาคครัวเรือนและการพักผ่อน นอกจากนี้ยังวิเคราะห์เป็น 2 ช่วงเวลา ได้แก่ ช่วงวันธรรมดา และวันหยุดสุดสัปดาห์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดสรรเวลาของอาจารย์หญิงที่แต่งงานแล้ว ซึ่งตัวแปรที่ใช้อธิบายการจัดสรรเวลาในกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ อายุ การศึกษา ค่าจ้าง ประสบการณ์ จำนวนบุตร อายุบุตร รายได้ของครอบครัว ซึ่งไม่รวมรายได้ของภรรยา นั่นคือ ค่าจ้าง และจำนวนบุตรเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำงานในตลาดแรงงานมากที่สุด ถ้าค่าจ้างสูงขึ้น ชั่วโมงการทำงานในตลาดแรงงานจะสูงขึ้นด้วย และชั่วโมงการพักผ่อนจะลดลง ส่วนจำนวนและอายุของบุตรมีผลตรงข้ามกับจำนวนชั่วโมงทำงาน ในตลาดแรงงาน และจำนวนชั่วโมงพักผ่อน แต่มีผลในทางเดียวกับจำนวนชั่วโมงทำงานในบ้านและเมื่ออายุของบุตรมากขึ้น รายได้ของครอบครัวมีอิทธิพลในทางเดียวกับการพักผ่อนในวันทำงาน แต่ไม่มีอิทธิพลต่อการพักผ่อนในวันหยุด

ส่วนงานของ ชัชฎาภาศ ประยงค์พันธ์ (2552) ทำการศึกษาและเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า แบบแผนการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านในเขตและนอกเขต ไม่แตกต่างกัน และทำการประเมินมูลค่างานบ้าน ด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาสและวิธีหาค่าทดแทน ผลวิจัยได้ว่า มูลค่างานบ้านของแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลาโดยเฉลี่ยจะมีมูลค่าสูงกว่าแม่บ้านที่ทำงานนอกบ้าน และเมื่อทำการเปรียบเทียบมูลค่างานบ้านที่ประเมินด้วย 2 วิธีดังกล่าวแล้ว ผลที่ได้พบว่า มูลค่างานบ้านที่ทำการประเมินด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาสมีมูลค่าสูงกว่ามูลค่างานบ้านที่หาด้วยวิธีหาค่าทดแทน เกือบทุกกลุ่มตัวอย่าง นอกจากนี้ บัณฑิต ผังนิรันดร์ (2539) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้เวลาในการทำงานบ้านและประเมินค่างานบ้านของสตรี ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (2) กลุ่มบริษัทเอกชน และ (3) กลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้เวลาในการทำงานบ้านของสตรีแต่ละกลุ่ม ได้แก่ จำนวนบุตร การมีบุตรก่อนวัยเรียนและการมีคนช่วยในการทำงานบ้าน ยกเว้นสตรีกลุ่มบริษัทเอกชนมีปัจจัยรายได้เพิ่มขึ้นมา

การศึกษางานวิจัยในต่างประเทศ มีงานวิจัยความแตกต่างของแบบแผนการจัดสรรเวลาของเพศชายและหญิง ในงานของ Nadeem Liahi (2001) ที่ศึกษาความแตกต่างระหว่างการใช้เวลาของผู้หญิงและผู้ชายที่เป็นผู้ใหญ่ในประเทศเปรู พบว่า ผู้หญิงทำงานมากกว่าผู้ชายประมาณ 15-20% ผู้หญิงในครอบครัวยากจนทำงานมากกว่าผู้หญิงในครอบครัวมั่งมี แต่ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องการแบ่งงานระหว่างหญิงและชาย กล่าวคือ ทั้งในครอบครัวมั่งมีและครอบครัวยากจน ผู้ชายจะจัดสรร

เวลาสำหรับงานนอกบ้านมากกว่าในขณะที่ผู้หญิงจะจัดสรรเวลาสำหรับ ทำงานบ้านมากกว่า รวมทั้ง การเจ็บป่วยของสมาชิกในครอบครัวไม่ได้ทำให้ภาระงานของทั้งหญิงและชายเปลี่ยนแปลงมากนัก แต่มีการทดแทนเวลาของสมาชิกภายในครัวเรือนอยู่บ้าง กล่าวคือ ผู้หญิงมักเป็นผู้ดูแลคนป่วย ในขณะที่ผู้ชายมักดูแลเรื่องรายได้ให้เพียงพอกับการใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น การว่างงานของผู้ชายแทนที่จะทำ ให้ผู้หญิงทำงานเพื่อรายได้มากขึ้น กลับเป็นทำงานบ้านน้อยลง เพราะชายตกงานอยู่บ้าน หญิงอยู่บ้าน ด้วย ดังนั้น ชายช่วยทำงานบ้าน หญิงจึงทำงานบ้านน้อยลง นอกจากนี้ ยังพบว่าอายุ เพศ สถานภาพ สมรสและเชื้อชาติมีผลต่อการใช้เวลาอีกด้วย

นอกจากนี้ปัจจัยด้านการศึกษายังมีผลต่อการจัดสรรเวลาของผู้หญิงอีกด้วย เช่น ใน งานวิจัย ของ Arleen Leibowitz (1975) ได้ทำการศึกษาปัจจัยการศึกษาและการจัดสรรเวลาทำงานบ้านของ ผู้หญิง พบว่า ผู้หญิงที่มีการศึกษาสูงจะมีการใช้เวลาในการทำงานบ้านน้อยกว่าผู้หญิงที่มีการศึกษา ต่ำ เพราะค่าจ้างจากการทำงานนอกบ้านสูงกว่า ทำให้ต้องใช้เวลากับการทำงานนอกบ้าน ส่วนอัตรา การทดแทนกันระหว่าง เวลาและสินค้าในตลาดเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการจัดสรรเวลาโดยเฉพาะใน ผู้หญิงที่มีมูลค่าของเวลาสูง หากอัตราการทดแทนของเวลาสามารถทดแทนกันได้สูง จะทำให้แนวโน้ม ของการทำงานนอกบ้านสูงขึ้น และหันมาใช้อุปกรณ์ทุ่นแรงหรือจ้างลูกจ้างทำให้แทน เช่น การซักผ้า จะซักเองน้อยลงและหันมาใช้เครื่องซักผ้าหรือจ้างคนอื่น เป็นต้น แต่สำหรับในส่วนของการเลี้ยงดูบุตร เป็นข้อยกเว้นเพราะในการเลี้ยงดูเด็กหนึ่งคน ต้องให้พ่อแม่เป็นคนเลี้ยงดูเท่านั้น เพราะให้การเลี้ยงดูที่ ดีที่สุด ไม่มีสินค้าใดที่สามารถทดแทนได้

การศึกษาการจัดสรรเวลาของผู้หญิงมีสามในประเทศอิสราเอล ของ Reuben Gronau (1976) พบว่า ปัจจัยด้านบุตรมีผลกระทบต่อการใช้เวลาในการทำงานนอกบ้าน กิจกรรมในภาค ครัวเรือนและการพักผ่อนของแม่บ้าน กล่าวคือ จำนวนบุตรมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับกับ เวลาที่แม่บ้านใช้ในการทำกิจกรรมในครัวเรือนและดูแลบุตร อายุของบุตรมีความสัมพันธ์ในทางตรงกัน ข้ามกับเวลาที่แม่บ้านใช้ในการทำกิจกรรมในครัวเรือน นั่นคือ การใช้เวลาในการทำกิจกรรมใน ครัวเรือนมีมากขึ้นเมื่อมีบุตรอายุน้อย และเวลาในการทำกิจกรรมในครัวเรือนจะลดลงเมื่อบุตรมีอายุ มากขึ้น แต่ในขณะที่การพักผ่อนจะน้อยลงหากมีจำนวนบุตรก่อนวัยเรียนมาก ส่วนอายุของแม่บ้านมี ความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับเวลาที่แม่บ้านใช้ในการดูแลบุตร และจากการศึกษารายได้ของ ครัวเรือน พบว่า รายได้ของครัวเรือนที่สูงกว่า มีแนวโน้มที่ผู้หญิงสมรสจะใช้เวลาในการทำกิจกรรมใน ครัวเรือนและพักผ่อนเพิ่มมากขึ้น และมีแนวโน้มจะใช้เวลาในการทำงานนอกบ้านลดน้อยลง [หมายเหตุ: การเลี้ยงดูบุตรในมุมมองของเศรษฐศาสตร์ จัดเป็นกิจกรรมที่ใช้เวลามาก (Labor Intensive) ไม่ สามารถนำหุ่นยนต์ หรือเครื่องทุ่นแรงใดๆ มาช่วยผ่อนปรนเวลาของพ่อ -แม่ ให้ลดลงได้ แต่ในปัจจุบัน ได้เกิดบริการรับเลี้ยงเด็กอ่อน (Day Care) มีหญิงสมรสแล้วจำนวนมากขึ้นที่ได้ใช้บริการประเภทนี้]

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ได้แก่ ประชากรหญิงสมรสแล้วที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ในอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล (ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลนครนายก ตำบลท่าช้าง ตำบลเขาพระ และตำบลสาริกา) จำนวน 3,332 คน

ตาราง 9 จำนวนประชากรหญิงที่สมรสแล้วมีอายุ 15 ปีขึ้นไป ของจังหวัดนครนายก จำแนกตามเขต การปกครอง และตำบล พ.ศ. 2553

(หน่วย : คน)

เขตการปกครอง	กลุ่มประชากร
ยอดรวม	3,332
ในเขตเทศบาล	1,415
- ตำบลนครนายก	811
- ตำบลท่าช้าง	604
นอกเขตเทศบาล	1,917
- ตำบลเขาพระ	862
- ตำบลสาริกา	1,055

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดนครนายก (2554)

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลที่ใช้ศึกษา เป็นข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้หญิงที่สมรสแล้ว มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ในอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล จำนวน 142 คน เนื่องจากประชากรหญิงสมรสแล้วของจังหวัดมีน้อย โดย ทำการจำแนกออกเป็น 4 กลุ่มอาชีพที่มีรายได้ประจำ ได้แก่ (1) รับราชการ (2) รัฐวิสาหกิจ (3) ลูกจ้างเอกชน และ (4) กลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลา ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Sample) ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มตัวอย่างกระจายตามพื้นที่ 4 ตำบลข้างต้น (ตาราง 10)

ตาราง 10 จำนวนแม่บ้านตัวอย่างสมรสแล้ว ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ของจังหวัดนครนายก จำแนกตามเขตการปกครอง และกลุ่มอาชีพ พ.ศ. 2553

(หน่วย : คน)

เขตการปกครอง	กลุ่มตัวอย่างของแม่บ้านจำแนกตามกลุ่มอาชีพ				
	รวม	รับราชการ (1)	รัฐวิสาหกิจ (2)	ลูกจ้างเอกชน (3)	ทำงานบ้านเต็มเวลา (4)
ในเขตเทศบาล	67	36	5	14	12
นอกเขตเทศบาล	75	40	8	14	13
รวม	142	76	13	28	25

ที่มา: จากการคำนวณ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อทำการศึกษาข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรเวลาในการผลิตงานของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก ซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิ โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการสอบถามนั้นจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและคู่สมรส ได้แก่ สถานภาพสมรส ระยะเวลาการสมรส จำนวนบุตร ลักษณะครอบครัว ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการทำงานบ้าน และลักษณะการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้าน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินขั้นตอนต่างๆ ในการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรเวลาของแม่บ้าน เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และเนื้อหาในการสร้างเครื่องมือ
2. สร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จากเอกสาร บทความ ทฤษฎีหลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตการวิจัย และสร้างเครื่องมือในการวิจัยให้ครอบคลุมตามความมุ่งหมายการวิจัยเกี่ยวกับการจัดสรรเวลาของแม่บ้าน
3. นำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบเนื้อหา และความถูกต้องให้ครอบคลุมตามเนื้อหาและข้อมูลที่ต้องการจะศึกษา
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา มาทำการปรับปรุงและแก้ไข และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาใหม่ เพื่อความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความถูกต้องก่อนนำไปทดลองใช้
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มแม่บ้านในจังหวัดนครนายก ประมาณ 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Alpha Coefficient of Cronbach) สำหรับผลการตรวจสอบแบบสอบถามในขั้นตอนนี้ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาทั้งฉบับ เท่ากับ 0.745 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เชื่อถือได้ (ค่ามาตรฐานต้องมากกว่า 0.6)
6. เมื่อทดลองใช้แล้วมีปัญหา นำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้แบบสอบถามมีความชัดเจนถูกต้อง เชื่อถือได้ยิ่งขึ้น และนำมาเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการตรวจสอบ
7. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า คือ ข้อมูลปฐมภูมิ ผู้วิจัยเตรียมแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสรรเวลาของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ซึ่งผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยใช้เวลาดังแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2556 – เดือนเมษายน พ.ศ. 2556 และรวบรวมข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

เมื่อทำการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำข้อมูลมาจัดกระทำเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยสถิติพื้นฐาน ทำการแจกแจงความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูล
2. วิเคราะห์การจัดสรรเวลาในการทำงานที่บ้านของแม่บ้านทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล โดยแยกพิจารณาในแต่ละกลุ่ม ซึ่งใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ในการอธิบาย
3. การประเมินมูลค่างานบ้านของแม่บ้านด้วยวิธีการหาค่าเสียโอกาส และวิธีการหาค่าทดแทน แล้วทำการเปรียบเทียบกัน
4. การพิจารณาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่กำหนดการใช้เวลาในการทำงานบ้าน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

$$\% = \frac{f \times 100}{N}$$

% แทน ค่าร้อยละ

f แทน ความถี่หรือจำนวน

N แทน จำนวนประชากร

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n X_i}{N}$$

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของประชากร

$\sum_{i=1}^n X_i$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนประชากร

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อแสดงการกระจายของ

ข้อมูล

$$S.D = \sqrt{\frac{N \sum_{i=1}^n X_i^2 - (\sum_{i=1}^n X_i)^2}{N(N-1)}}$$

$S.D$ แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum_{i=1}^n X_i^2$ แทน ผลรวมของข้อมูลทั้งหมดยกกำลังสอง

$(\sum_{i=1}^n X_i)^2$ แทน ผลรวมกำลังสองของข้อมูล

N แทน จำนวนประชากร

2. การประเมินมูลค่างานบ้านของแม่บ้าน

2.1 การประเมินมูลค่างานบ้านด้วยวิธีค่าทดแทน

2.1.1 การทำงานบ้าน คำนวณจากการสอบถามอัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ย ที่แม่บ้านทำงานนอกบ้าน ต้องจ่ายเพื่อจ้างคนมาทำงานบ้านแทน ตัวแม่บ้านเอง แล้วทำการเฉลี่ยอัตราค่าจ้างของกลุ่มตัวอย่าง

$$W = \frac{\sum_{i=1}^{n_1} w_i}{N_1}$$

W แทน อัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ประกอบอาชีพแม่บ้าน

w_i แทน อัตราค่าจ้างต่อคนต่อเดือนของผู้ประกอบอาชีพแม่บ้าน

N_1 แทน จำนวนครอบครัวที่จ้างคนมาทำงานบ้านแทน

2.1.2 การเลี้ยงดูบุตร คำนวณจากการสอบถามอัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ย ที่แม่บ้านทำงานนอกบ้าน ต้องจ่ายเพื่อจ้างคนมา ดูแลบุตรแทนตัวแม่บ้านเอง แล้วทำการเฉลี่ยอัตราค่าจ้างของกลุ่มตัวอย่าง

$$P = \frac{\sum_{i=1}^{n_2} p_i}{N_2}$$

P แทน อัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ประกอบอาชีพรับเลี้ยงเด็ก

p_i แทน อัตราค่าจ้างต่อคนต่อเดือนของผู้ประกอบอาชีพรับเลี้ยงเด็ก

N_2 แทน จำนวนครอบครัวที่จ้างคนมาเลี้ยงดูบุตร

2.2 การประเมินมูลค่างานบ้านด้วยวิธีค่าเสียโอกาส คำนวณจากกัอัตรารายได้จากการทำงานนอกบ้านของสตรี แต่กรณีนี้สตรีเลือกที่จะทำงานบ้านเอง ไม่ได้ทำงานนอกบ้านแล้ว

$$I = \frac{\sum_{i=1}^n s_i}{N_3}$$

I แทน อัตรารายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากการทำงานนอกบ้านของ แม่บ้านที่ทำงานบ้าน
เต็มเวลา

s_i แทน อัตรารายได้ ต่อคนต่อเดือนจากการทำงานนอกบ้านของ แม่บ้านที่ทำงานบ้าน
เต็มเวลา

N_3 แทน จำนวนประชากรที่ทำงานบ้านเต็มเวลา

2.3 การคำนวณหารายได้เฉลี่ยต่อชั่วโมง คำนวณจากการสอบถามอัตรารายได้ต่อเดือน¹ ของแม่บ้านในจังหวัดนครนายกที่คาดว่าจะได้ถ้าทำงานนอกบ้าน แล้วทำการเฉลี่ยอัตราค่าจ้างของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายชั่วโมง²

$$C_1 = \left[\left(\frac{\sum_{i=1}^n s_i}{N_3} \right) \div 26 \right] \div 8$$

C_1 แทน อัตรารายได้โดยเฉลี่ยต่อชั่วโมงจากการทำงานนอกบ้านของแม่บ้าน

s_i แทน อัตรารายได้ต่อคนต่อเดือนจากการทำงานนอกบ้านของแม่บ้านต่อคน

N_3 แทน จำนวนประชากรที่ทำงานบ้านเต็มเวลา

2.4 การคำนวณค่าทดแทนเฉลี่ยต่อชั่วโมง

2.4.1 การทำงานบ้าน³ คำนวณจากมูลค่างานบ้านที่ประเมินได้ด้วยวิธีหาค่าทดแทนจากการทำงานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก แล้วทำการเฉลี่ยมูลค่างานบ้านของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายชั่วโมง⁴

$$W_1 = \left[\left(\frac{\sum_{i=1}^{n_1} w_i}{N_1} \right) \div 30 \right] \div 10$$

W_1 แทน อัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ยต่อชั่วโมงของผู้ที่ประกอบอาชีพแม่บ้าน

w_i แทน อัตราค่าจ้างต่อคนต่อเดือนของผู้ประกอบอาชีพแม่บ้าน

N_1 แทน จำนวนครอบครัวที่จ้างคนมาทำงานบ้านแทน

¹ จำนวนวันทำงานโดยเฉลี่ยใน 1 เดือน กฎหมายกำหนดให้ลูกจ้างมีวันหยุดใน 1 สัปดาห์ อย่างน้อย 1 วัน

² จำนวนชั่วโมงทำงานเฉลี่ยใน 1 วัน กฎหมายกำหนดให้ลูกจ้างทำงานไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมง

³ ผู้ที่ประกอบอาชีพแม่บ้านโดยเฉลี่ยทำงาน 30 วันต่อเดือน

⁴ ผู้ประกอบอาชีพแม่บ้านโดยเฉลี่ยจะทำงานไม่เกินวันละ 10 ชั่วโมง

2.4.2 การเฉลี่ยงดูบุตร⁵ คำนวณจากการนำมูลค่างานบ้านที่ประเมินได้ด้วยวิธีหาค่าทดแทนจากการเฉลี่ยงดูบุตรของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก แล้วทำการเฉลี่ยมูลค่างานบ้านของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายชั่วโมง⁶

$$P_1 = \left[\left(\frac{\sum_{i=1}^{n_2} P_i}{N_2} \right) \div 22 \right] \div 10$$

P_1 แทน อัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ยต่อชั่วโมงของผู้ประกอบอาชีพรับเลี้ยงเด็ก

p_i แทน อัตราค่าจ้างต่อคนต่อเดือนของผู้ประกอบอาชีพรับเลี้ยงเด็ก

N_2 แทน จำนวนครอบครัวที่จ้างคนมาเลี้ยงดูบุตร

3. การวิเคราะห์ การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ด้วยวิธีการคัดเลือกตัวแปรอิสระที่สัมพันธ์กับตัวแปรตามด้วยวิธีการคัดเลือกเข้า (Enter) ซึ่งมีแบบจำลองที่ประมาณความสำคัญอยู่ในรูปเชิงเส้น ดังนี้

$$H = b + b_1 \text{AgeW} + b_2 \text{EduW} + b_3 \text{IncomeW} + b_4 \text{Child} + b_5 \text{Family} + b_6 \text{OccuH} + b_7 \text{IncomeH}$$

ตาราง 11 ตัวแปรของแบบจำลองที่ประมาณความสำคัญอยู่ในรูปเชิงเส้น

ตัวแปร	อธิบายตัวแปร	หน่วยที่ใช้วัด
H	เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้าน	ชั่วโมงต่อวัน
b	ค่าสัมประสิทธิ์ของค่าคงที่	-
AgeW	อายุของแม่บ้าน (ปี)	ปี
EduW	การศึกษาของแม่บ้าน	ระดับการศึกษา(ตัวแปรหุ่น)
IncomeW	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของแม่บ้าน	บาทต่อเดือน
Child	จำนวนบุตร	คน
Family	ลักษณะครอบครัว	ครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยาย(ตัวแปรหุ่น)
OccuH	อาชีพของคู่สมรส	ลักษณะอาชีพ(ตัวแปรหุ่น)
IncomeH	รายได้ของคู่สมรส	บาทต่อเดือน

ที่มา: จากการคำนวณ

⁵ ผู้ประกอบอาชีพรับเลี้ยงเด็ก โดยเฉลี่ยทำงาน 22 วันต่อเดือน

⁶ ผู้ประกอบรับเลี้ยงเด็ก โดยเฉลี่ยจะทำงานไม่เกินวันละ 10 ชั่วโมง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับ สถานภาพสมรส ระยะเวลาการสมรส จำนวนบุตร ลักษณะครอบครัว ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

ตอนที่ 2 การศึกษาและเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาใน 1 วันของการทำงานบ้านของแม่บ้านทั้งหมด และการจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ในการทำกิจกรรมต่างๆ ของแม่บ้านที่มีรายได้ประจำ ในอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยใช้การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

ตอนที่ 3 การประเมินและเปรียบเทียบมูลค่างานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก โดยใช้วิธีการหาค่าเสียโอกาส และวิธีการหาค่าทดแทน

ตอนที่ 4 การศึกษาปัจจัยที่กำหนดการใช้เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเกี่ยวกับ อายุ สถานภาพสมรส ระยะเวลาสมรส จำนวนบุตร ลักษณะครอบครัว ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ได้ผลดังนี้ (ตาราง 12)

ตาราง 12 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มแม่บ้านทั้งหมด

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. อายุ		
อายุ 15-39 ปี	59	41.5
อายุ 40-59 ปี	75	52.8
อายุ 60 ปี และ 60 ปีขึ้นไป	8	5.7
รวม	142	100

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
2. สถานภาพสมรส		
แต่งงานและจดทะเบียน	86	60.6
แต่งงานแต่ไม่จดทะเบียน	30	21.1
หย่าร้าง-หม้าย	26	18.3
รวม	142	100
3. ระยะเวลาสมรส		
ระยะสั้น (ตั้งแต่ 1-10 ปี)	71	50.0
ระยะกลาง (ตั้งแต่ 11-130 ปี)	61	42.9
ระยะยาว (30 ปีขึ้นไป)	10	7.1
รวม	142	100
4. จำนวนบุตร		
1-2 คน	124	87.3
3 คนขึ้นไป	18	12.7
รวม	142	100
5. ลักษณะครอบครัว		
ครอบครัวเดี่ยว	107	75.4
ครอบครัวขยาย	35	24.6
รวม	142	100
6. ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
ในเขตเทศบาล	67	47.2
นอกเขตเทศบาล	75	52.8
รวม	142	100
7. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	63	44.3
ปริญญาตรี	65	45.8
สูงกว่าปริญญาตรี	14	9.9
รวม	142	100

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
8. อาชีพ		
รับราชการ	76	53.5
รัฐวิสาหกิจ	13	9.2
ลูกจ้างเอกชน	28	19.7
แม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา	25	17.6
รวม	142	100
9. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
(ไม่รวมแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา)		
10,000 บาทหรือต่ำกว่า	10	8.5
ระหว่าง 10,001-25,000 บาท	70	59.8
25,001 บาทขึ้นไป	37	31.7
รวม	117	100

หมายเหตุ : * จัดตามการสัมภาษณ์ประชากรและเคหะ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2555)

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 142 คน จำแนกตามตัวแปรได้ ดังนี้

1. **อายุ** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ระหว่าง 40-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.8 รองลงมา มีอายุ 15-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.5 และมีอายุ 60 ปี และ 60 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 5.7

2. **สถานภาพสมรส** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรสโดยแต่งงานและจดทะเบียน คิดเป็นร้อยละ 60.6 รองลงมา แต่งงานแต่ไม่จดทะเบียน คิดเป็นร้อยละ 21.1 และหย่าร้าง-หม้าย คิดเป็นร้อยละ 18.3

3. **ระยะเวลาสมรส** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ มีระยะเวลาสมรสระยะสั้น คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมา มีระยะเวลาสมรสระยะกลาง คิดเป็นร้อยละ 42.9 และมีระยะเวลาสมรสระยะยาว คิดเป็นร้อยละ 7.1

4. **จำนวนบุตร** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ มีจำนวนบุตร 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 87.3 และมีจำนวนบุตร 3 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12.7

5. **ลักษณะครอบครัว** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ มีลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ 75.4 และเป็นครอบครัวขยาย คิดเป็นร้อยละ 24.6

6. **ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 52.8 และอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 47.2

7. **ระดับการศึกษาสูงสุด** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ มีการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมา ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 44.3 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 9.9

8. **อาชีพ** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 53.5 รองลงมา ประกอบอาชีพลูกจ้างเอกชน คิดเป็นร้อยละ 19.7 ประกอบอาชีพเป็นแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา คิดเป็นร้อยละ 17.6 และประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 9.2

9. **รายได้เฉลี่ยต่อเดือน** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 10,001-25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 59.8 รองลงมามีรายได้ 25,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 31.7 และมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.5

จากข้างต้น สรุปได้ว่า แม่บ้านทั้งหมดโดยส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ในช่วง 40-45 ปี รองลงมา 15-39 ปี มีสถานภาพสมรสโดยแต่งงานและจดทะเบียน ระยะเวลาสมรสอยู่ในระยะสั้น รองลงมาอยู่ในระยะกลาง แม่บ้านส่วนใหญ่มีจำนวนบุตร 1-2 คน ซึ่งมีลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลมากกว่าในเขตเทศบาล ส่วนของระดับการศึกษาสูงสุดของแม่บ้าน คือ ระดับปริญญาตรี มีการประกอบอาชีพรับราชการสูงสุด รองลงมา คือ ลูกจ้างเอกชน และในส่วนของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าแม่บ้านจะมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 10,001-25,000 บาท รองลงมามีรายได้ 25,001 บาทขึ้นไป

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับ สถานภาพสมรส ระยะเวลาสมรส จำนวนบุตร ลักษณะครอบครัว ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ตาราง 13 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของแม่บ้านในเขตเทศบาล

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. อายุ		
อายุ 15-39 ปี	25	37.3
อายุ 40-59 ปี	37	55.5
อายุ 60 ปี และ 60 ปีขึ้นไป	5	7.5
รวม	67	100
2. สถานภาพสมรส		
แต่งงานและจดทะเบียน	44	65.7
แต่งงานแต่ไม่จดทะเบียน	10	14.9
หย่าร้าง-หม้าย	13	19.4
รวม	67	100
3. ระยะเวลาสมรส		
ระยะสั้น (ตั้งแต่ 1-10 ปี)	30	44.8
ระยะกลาง (ตั้งแต่ 11-130 ปี)	32	47.8
ระยะยาว (30 ปีขึ้นไป)	5	7.4
รวม	67	100
4. จำนวนบุตร		
1-2 คน	61	91.1
3 คนขึ้นไป	6	8.9
รวม	67	100
5. ลักษณะครอบครัว		
ครอบครัวเดี่ยว	49	73.1
ครอบครัวขยาย	18	26.9
รวม	67	100

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
6. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	22	44.3
ปริญญาตรี	38	45.8
สูงกว่าปริญญาตรี	7	9.9
รวม	67	100
7. อาชีพ		
รับราชการ	36	32.8
รัฐวิสาหกิจ	5	7.4
ลูกจ้างเอกชน	14	20.9
แม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา	12	17.9
รวม	67	100
8. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (ไม่รวมแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา)		
10,000 บาทหรือต่ำกว่า	2	2.9
ระหว่าง 10,001-25,000 บาท	32	47.8
25,001 บาทขึ้นไป	21	31.3
รวม	55	100

หมายเหตุ : * จัดตามการสำมะโนประชากรและเคหะ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2555)

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของแม่บ้านในเขตเทศบาล จำนวน 67 คน จำแนกตามตัวแปรได้ ดังนี้

1. **อายุ** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ระหว่าง 40-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.5 รองลงมา มีอายุ 15-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.3 และมีอายุ 60 ปี และ 60 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 7.5

2. **สถานภาพสมรส** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรสโดยแต่งงานและจดทะเบียน คิดเป็นร้อยละ 65.7 รองลงมาหย่าร้าง-หม้าย คิดเป็นร้อยละ 19.4 และแต่งงานแต่ไม่จดทะเบียน คิดเป็นร้อยละ 14.9

3. **ระยะเวลาสมรส** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ มีระยะเวลาสมรสระยะกลาง คิดเป็นร้อยละ 47.8 รองลงมา มีระยะเวลาสมรสระยะสั้น คิดเป็นร้อยละ 42.9 และมีระยะเวลาสมรสระยะยาว คิดเป็นร้อยละ 8.9

4. **จำนวนบุตร** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ มีจำนวนบุตร 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 91.1 และมีจำนวนบุตร 3 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12.7

5. **ลักษณะครอบครัว** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ มีลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ 73.1 และเป็นครอบครัวขยาย คิดเป็นร้อยละ 26.9

6. **ระดับการศึกษาสูงสุด** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ มีการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.7 รองลงมาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี เป็นร้อยละ 32.8 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 10.5

7. **อาชีพ** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 32.8 รองลงมา ประกอบอาชีพลูกจ้างเอกชน คิดเป็นร้อยละ 20.9 ประกอบอาชีพเป็นแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา คิดเป็นร้อยละ 17.9 และประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 7.4

8. **รายได้เฉลี่ยต่อเดือน** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 10,001-25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.8 รองลงมา มีรายได้ 25,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 31.3 และมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.9 ตามลำดับ

จากตาราง 13 กล่าวสรุปได้ว่า แม่บ้านในเขตเทศบาลโดยส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ระหว่าง 40-59 ปี สถานภาพสมรสโดยแต่งงานและจดทะเบียน โดยมีระยะเวลาสมรสระยะกลาง แม่บ้านมีจำนวนบุตร 1-2 คน ซึ่งลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว ส่วนการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพรับราชการ รองลงมาเป็นลูกจ้างเอกชน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001-25,000 บาทต่อเดือน

ตาราง 14 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของแม่บ้านนอกเขตเทศบาล

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. อายุ		
อายุ 15-39 ปี	34	45.3
อายุ 40-59 ปี	38	50.7
อายุ 60 ปี และ 60 ปีขึ้นไป	3	4.0
รวม	75	100
2. สถานภาพสมรส		
แต่งงานและจดทะเบียน	42	56.0
แต่งงานแต่ไม่จดทะเบียน	20	26.7
หย่าร้าง-หม้าย	13	17.3
รวม	75	100
3. ระยะเวลาสมรส		
ระยะสั้น (ตั้งแต่ 1-10 ปี)	41	54.7
ระยะกลาง (ตั้งแต่ 11-130 ปี)	29	38.7
ระยะยาว (30 ปีขึ้นไป)	5	6.6
รวม	75	100
4. จำนวนบุตร		
1-2 คน	63	84.0
3 คนขึ้นไป	12	16.0
รวม	75	100
5. ลักษณะครอบครัว		
ครอบครัวเดี่ยว	58	77.3
ครอบครัวขยาย	17	22.7
รวม	75	100

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
6. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	41	54.6
ปริญญาตรี	27	36.0
สูงกว่าปริญญาตรี	7	9.4
รวม	75	100
7. อาชีพ		
รับราชการ	40	53.3
รัฐวิสาหกิจ	8	10.7
ลูกจ้างเอกชน	14	18.7
แม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา	13	17.3
รวม	75	100
8. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (ไม่รวมแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา)		
10,000 บาทหรือต่ำกว่า	8	12.9
ระหว่าง 10,001-25,000 บาท	38	61.3
25,001 บาทขึ้นไป	16	25.8
รวม	62	100

หมายเหตุ : * จัดตามการสำมะโนประชากรและเคหะ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2555)

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของแม่บ้านนอกเขตเทศบาล จำนวน 75 คน จำแนกตามตัวแปร ได้ดังนี้

1. **อายุ** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ระหว่าง 40-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.7 รองลงมา มีอายุ 15-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.3 และมีอายุ 60 ปี และ 60 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4

2. **สถานภาพสมรส** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรสโดยแต่งงานและจดทะเบียน คิดเป็นร้อยละ 56 รองลงมา แต่งงานแต่ไม่จดทะเบียน คิดเป็นร้อยละ 26.7 และหย่าร้าง-หม้าย คิดเป็นร้อยละ 17.3

3. **ระยะเวลาสมรส** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ มีระยะเวลาสมรสระยะสั้น คิดเป็นร้อยละ 54.7 รองลงมา มีระยะเวลาสมรสระยะกลาง คิดเป็นร้อยละ 38.7 และมีระยะเวลาสมรสระยะยาว คิดเป็นร้อยละ 6.6

4. **จำนวนบุตร** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ มีจำนวนบุตร 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 84 และมีจำนวนบุตร 3 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 16

5. **ลักษณะครอบครัว** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ มีลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ 77.3 และเป็นครอบครัวขยาย คิดเป็นร้อยละ 22.7

6. **ระดับการศึกษาสูงสุด** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ มีการศึกษาสูงสุดในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 54.6 รองลงมา ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 36 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 9.4

7. **อาชีพ** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 53.3 รองลงมา ประกอบอาชีพลูกจ้างเอกชน คิดเป็นร้อยละ 18.7 ประกอบอาชีพเป็นแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา คิดเป็นร้อยละ 17.3 และประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 10.7

8. **รายได้เฉลี่ยต่อเดือน** พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 10,001-25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 61.3 รองลงมา มีรายได้ 25,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 25.8 และมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.9

จากตาราง 14 กล่าวสรุปได้ว่า แม่บ้านนอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ระหว่าง 40-59 ปี ซึ่งมีสถานภาพสมรสโดยแต่งงานและจดทะเบียน โดยระยะเวลาสมรสอยู่ในระยะสั้น ส่วนใหญ่มีจำนวนบุตร 1-2 คน ลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว ส่วนการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ประกอบอาชีพรับราชการ และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน อยู่ระหว่าง 10,001-25,000 บาท รองลงมา มีรายได้ 25,001 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 การศึกษาและเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาใน 1 วันของการทำงานบ้านของแม่บ้านทั้งหมด ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก จำแนกตามกลุ่มอาชีพ

1. ผลการศึกษาการจัดสรรเวลาใน 1 วัน ของการทำงานบ้าน ของแม่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

1.1 แม่บ้านในเขตเทศบาลเมือง

1.1.1 กลุ่มอาชีพรับราชการ

โดยเฉลี่ยแม่บ้านกลุ่มอาชีพรับราชการ จะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 8.6 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ คือ เตรียมอาหารและทำอาหาร ใช้เวลา 1.5 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 0.9 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้าน ใช้เวลา 1.5 ชั่วโมง ไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัวใช้เวลา 1.6 ชั่วโมง และการเลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 3.1 ชั่วโมง

1.1.2 กลุ่มอาชีพรัฐวิสาหกิจ

โดยเฉลี่ยแม่บ้านกลุ่มอาชีพรัฐวิสาหกิจ จะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 6.7 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ คือ เตรียมอาหารและทำอาหาร ใช้ 1.2 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 0.6 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้าน ใช้เวลา 1.3 ชั่วโมง ไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัวใช้เวลา 1.6 ชั่วโมง และการเลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 2 ชั่วโมง

1.1.3 กลุ่มอาชีพลูกจ้างเอกชน

โดยเฉลี่ยแม่บ้านกลุ่มอาชีพลูกจ้างเอกชน จะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 9.4 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ คือ เตรียมอาหารและทำอาหาร ใช้เวลา 0.9 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้า ใช้เวลา 0.7 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้าน ใช้เวลา 0.9 ชั่วโมง ไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัวใช้เวลา 1.2 ชั่วโมง และการเลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 5.5 ชั่วโมง

1.1.4 กลุ่มอาชีพแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา

โดยเฉลี่ยแม่บ้านกลุ่มอาชีพแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา จะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 10.27 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ คือ เตรียมอาหารและทำอาหาร ใช้เวลา 1.8 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้า ใช้เวลา 1.1 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้าน ใช้เวลา 1.1 ชั่วโมง ไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัวใช้เวลา 1.1 ชั่วโมง และการเลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 5.17 ชั่วโมง

1.2 แม่บ้านนอกเขตเทศบาลเมือง

1.2.1 กลุ่มอาชีพรับราชการ

โดยเฉลี่ยแม่บ้านกลุ่มอาชีพรับราชการ จะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 9 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ คือ เตรียมอาหารและทำอาหาร ใช้เวลา 1.3 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 1 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้าน ใช้เวลา 1.1 ชั่วโมง ไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัวใช้เวลา 1.6 ชั่วโมง และการเลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 4.0 ชั่วโมง

1.2.2 กลุ่มอาชีพรัฐวิสาหกิจ

โดยเฉลี่ยแม่บ้านกลุ่มอาชีพรัฐวิสาหกิจ จะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 10.8 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ คือ เตรียมอาหารและทำอาหาร ใช้ 1 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้า ใช้เวลา 1.1 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้าน ใช้เวลา 0.6 ชั่วโมง ไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัวใช้เวลา 1 ชั่วโมง และภาวเลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 7.1 ชั่วโมง

1.2.3 กลุ่มอาชีพลูกจ้างเอกชน

โดยเฉลี่ยแม่บ้านกลุ่มอาชีพลูกจ้างเอกชน จะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 10 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ คือ เตรียมอาหารและทำอาหารใช้เวลา 1.6 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้า ใช้เวลา 1.1 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านใช้เวลา 1.1 ชั่วโมง ไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัวใช้เวลา 1.4 ชั่วโมง และภาวเลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 4.9 ชั่วโมง

1.2.4 กลุ่มอาชีพแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา

โดยเฉลี่ยแม่บ้านกลุ่มอาชีพแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา จะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 12.7 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ คือ เตรียมอาหารและทำอาหาร ใช้เวลา 1.9 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้า ใช้เวลา 1.4 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านใช้เวลา 1.2 ชั่วโมง ไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัวใช้เวลา 1.3 ชั่วโมง และภาวเลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 6.92 ชั่วโมง (ตาราง 15)

ตาราง 15 จำนวนชั่วโมงต่อวันในการทำกิจกรรมในครัวเรือนของแม่บ้านทั้งหมด

ประเภทกิจกรรมครัวเรือน	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
(1) รับราชการ				
- เตรียมอาหารและทำอาหาร	1.4	0.74	1.2	0.53
- ซักรีดเสื้อผ้า	0.9	0.73	1.0	0.93
- ทำความสะอาดบ้าน	1.4	1.70	1.1	0.75
- ไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัว	1.5	0.81	1.6	0.83
- การเลี้ยงดูบุตร	3.1	1.88	4.0	2.66
(2) รัฐวิสาหกิจ				
- เตรียมอาหารและทำอาหาร	1.1	0.60	0.9	0.25
- ซักรีดเสื้อผ้า	0.6	0.41	1.1	0.35
- ทำความสะอาดบ้าน	1.2	0.72	0.6	0.26
- ไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัว	1.6	0.54	0.9	0.36
- การเลี้ยงดูบุตร	2.0	1.41	7.1	0.99

ตาราง 15 (ต่อ)

ประเภทกิจกรรมครัวเรือน	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	$\bar{X}$	<i>S.D.</i>	$\bar{X}$	<i>S.D.</i>
(3) ลูกจ้างเอกชน				
- เตรียมอาหารและทำอาหาร	0.9	0.60	1.6	0.43
- ซักรีดเสื้อผ้า	0.7	0.53	1.1	0.44
- ทำความสะอาดบ้าน	0.9	0.42	1.1	0.58
- ไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัว	1.2	0.62	1.4	0.51
- การเลี้ยงดูบุตร	5.5	2.85	4.9	1.85
(4) แม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา				
- เตรียมอาหารและทำอาหาร	1.83	0.54	1.92	0.64
- ซักรีดเสื้อผ้า	1.08	0.31	1.45	0.49
- ทำความสะอาดบ้าน	1.08	0.29	1.23	0.44
- ไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัว	1.09	0.58	1.31	0.48
- การเลี้ยงดูบุตร	5.17	2.98	6.92	3.37

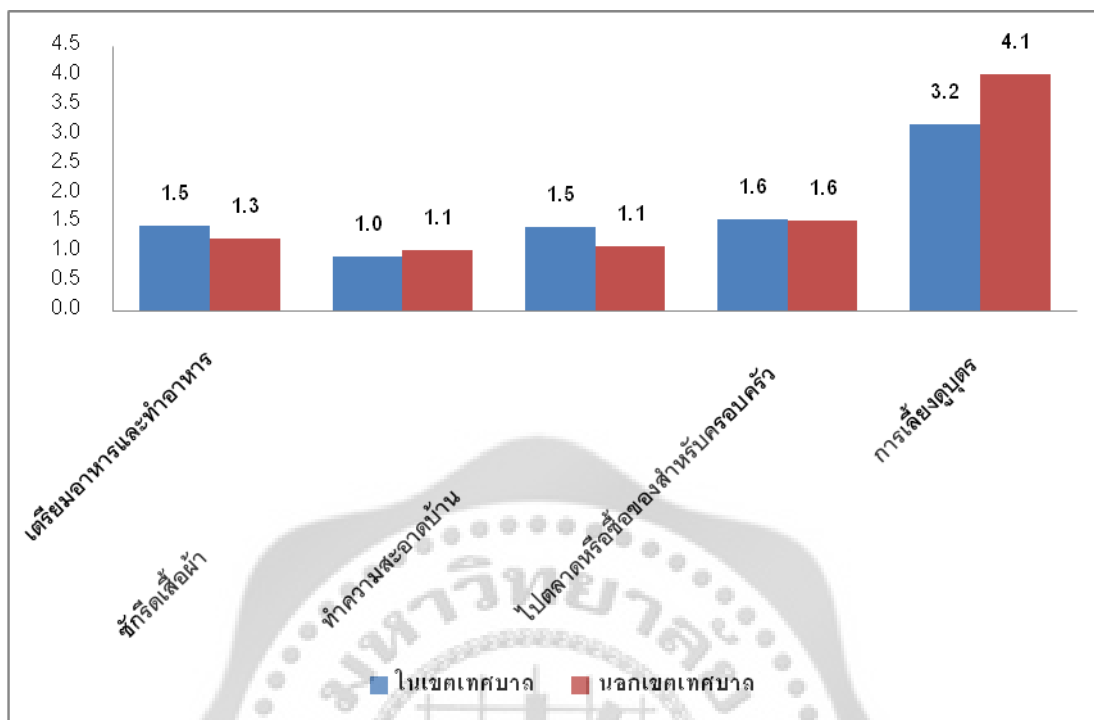
ที่มา: จากการคำนวณ

2. การเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาใน 1 วัน ของการทำงานบ้านของแม่บ้านทั้งหมด
ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก จำแนกตามกลุ่มอาชีพ

2.1 แม่บ้านกลุ่มประกอบอาชีพรับราชการ

ผลการเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มประกอบอาชีพรับราชการ พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วใน 1 วัน แม่บ้านกลุ่มประกอบอาชีพรับราชการนอกเขตเทศบาลจะใช้เวลาในการเตรียมอาหารและทำอาหาร และทำความสะอาดบ้าน น้อยกว่าแม่บ้านในเขตเทศบาล คือ 0.2 และ 0.4 ชั่วโมงต่อวัน ส่วนแม่บ้านในเขตและนอกเขต ใช้เวลาในการซักรีดเสื้อผ้าและไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัว ใกล้เคียงกัน แต่แม่บ้านนอกเขตเทศบาลจะใช้เวลาในการเลี้ยงดูบุตรมากกว่าแม่บ้านในเขตเทศบาลถึง 0.9 ชั่วโมงต่อวัน (ภาพประกอบ 8)

(หน่วย : ชั่วโมงต่อวัน)

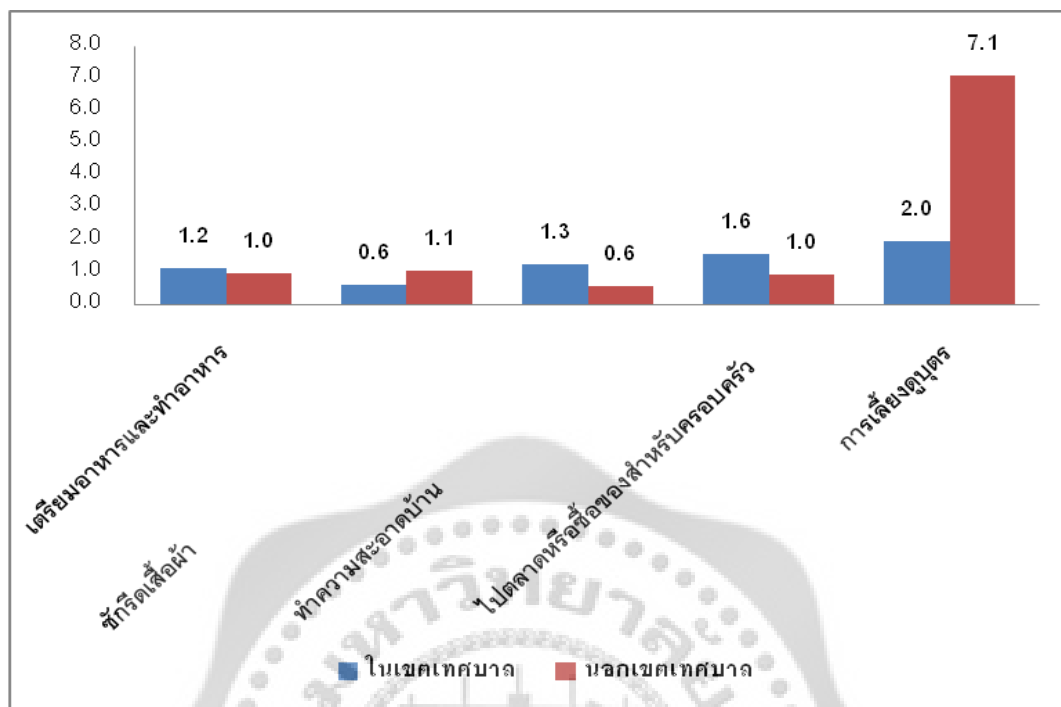
ภาพประกอบ 8 เปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านกลุ่มรับราชการ

ที่มา: จากการวิเคราะห์

2.2 แม่บ้านกลุ่มประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจ

ผลการเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจ พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วใน 1 วัน แม่บ้านกลุ่มประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจในเขตเทศบาลใช้เวลาในการเตรียมอาหารและทำอาหาร ทำความสะอาดบ้าน และไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัว มากกว่าแม่บ้านนอกเขตเทศบาล 0.2, 0.6 และ 0.7 ชั่วโมงต่อวัน ส่วนเวลาที่ใช้ในการซักผ้าและการเลี้ยงดูบุตร แม่บ้านนอกเขตเทศบาลใช้เวลามากกว่าแม่บ้านในเขตเทศบาล 0.5 และ 5.1 ชั่วโมงต่อวัน (ภาพประกอบ 9)

(หน่วย : ชั่วโมงต่อวัน)

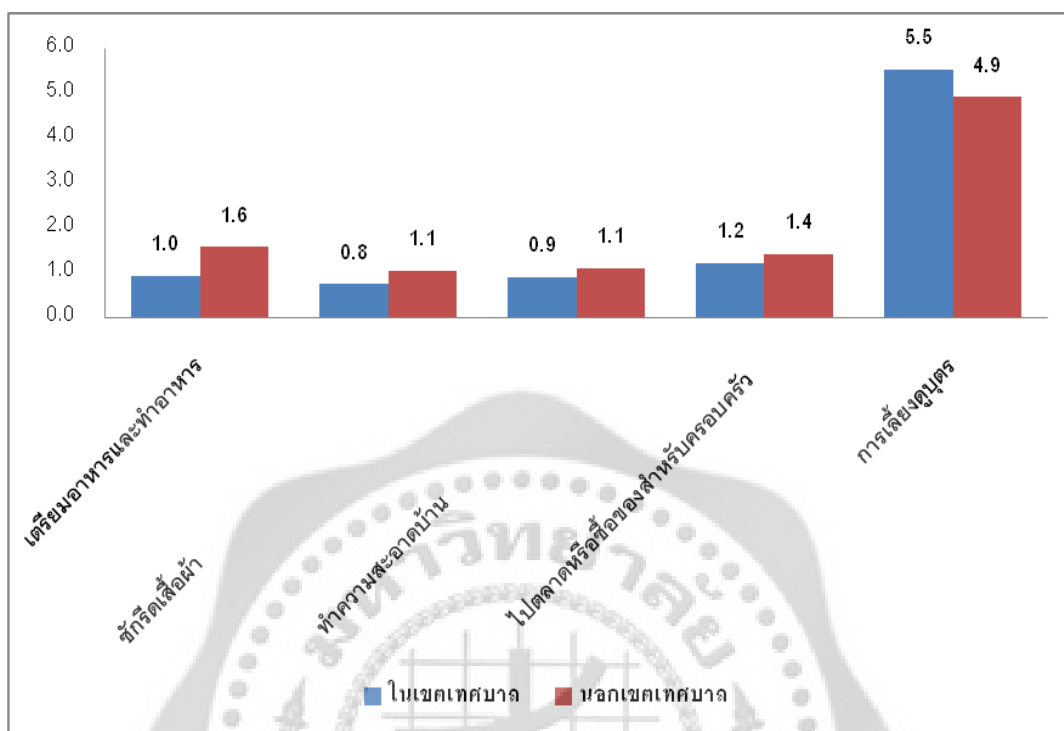
ภาพประกอบ 9 เปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มรัฐวิสาหกิจ

ที่มา: จากการวิเคราะห์

2.3 แม่บ้านกลุ่มประกอบอาชีพลูกจ้างเอกชน

ผลการเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มประกอบอาชีพลูกจ้างเอกชน พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วใน 1 วัน แม่บ้านกลุ่มประกอบอาชีพลูกจ้างเอกชนในเขตเทศบาลใช้เวลาในการเตรียมอาหารและทำอาหาร ซักผ้า ทำความสะอาดบ้าน และไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัว มากกว่าแม่บ้านนอกเขตเทศบาล เป็นเวลา 0.5, 0.3, 0.2 และ 0.2 ชั่วโมงต่อวันตามลำดับ และใช้เวลาในการเลี้ยงดูบุตร น้อยกว่าเท่ากับ 0.6 ชั่วโมงต่อวัน (ภาพประกอบ 10)

(หน่วย : ชั่วโมงต่อวัน)

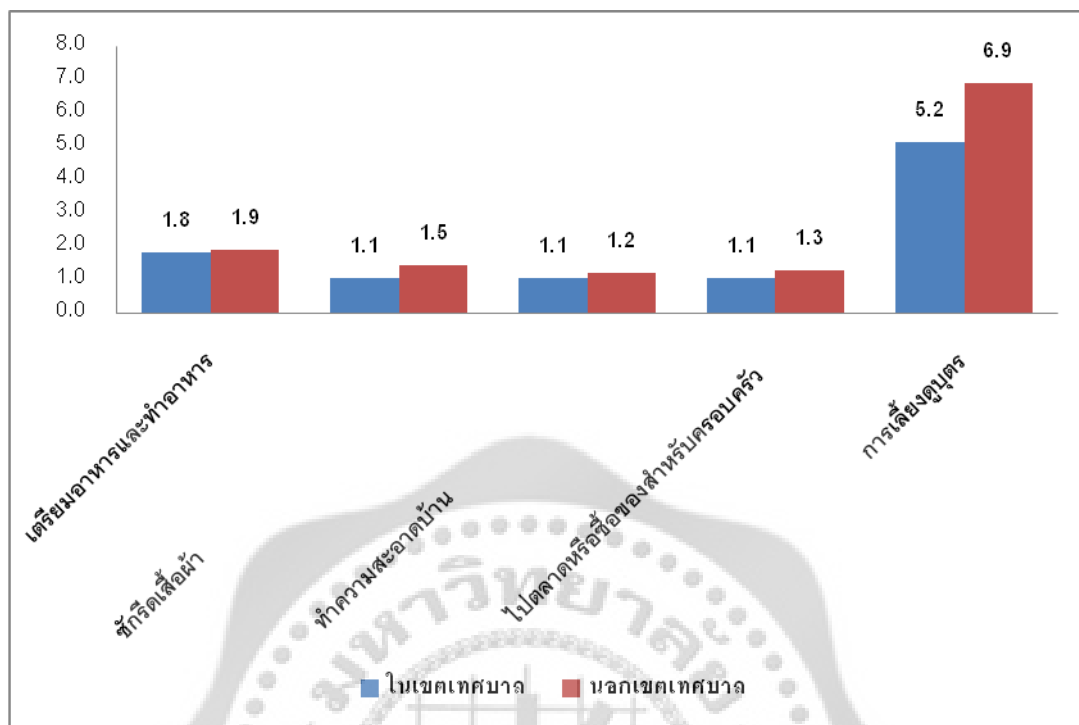
ภาพประกอบ 10 เปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มลูกจ้างเอกชน

ที่มา: จากการวิเคราะห์

2.4 แม่บ้านกลุ่มประกอบอาชีพที่ทำงานบ้านเต็มเวลา

ผลการเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มประกอบอาชีพแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วใน 1 วัน แม่บ้านกลุ่มประกอบอาชีพแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลานอกเขตเทศบาล ใช้เวลาในการเตรียมอาหารและทำอาหาร ซักล้างเสื้อผ้า ทำความสะอาดบ้าน ไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัว และใช้เวลาในการดูทีวี มากกว่าแม่บ้านนอกเขตเทศบาล เป็นเวลา 0.1, 0.4, 0.1, 0.2 และ 1.7 ชั่วโมงต่อวัน ตามลำดับ (ภาพประกอบ 11)

(หน่วย : ชั่วโมงต่อวัน)

ภาพประกอบ 11 เปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มแม่บ้านทำงานบ้านเต็มเวลา

ที่มา: จากการวิเคราะห์

3. การศึกษาการจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ในการทำกิจกรรมต่างๆ ของแม่บ้านที่มีรายได้ประจำ ในอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

3.1 ผลการจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ในการทำกิจกรรมต่างๆ ของแม่บ้านที่มีรายได้ประจำทั้งหมด ในอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

โดยเฉลี่ยแม่บ้านผู้มีรายได้ประจำทั้งหมดทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล มีการจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ (168 ชั่วโมง) ในการทำกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ คือ งานทำได้เงินใช้เวลา 40.29 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ งานบ้านใช้เวลา 27.60 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ดูแลตัวเองใช้เวลา 74.43 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ กิจกรรมที่ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นใช้เวลา 20.82 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และกิจกรรมอื่นๆ ใช้เวลา 4.86 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (ตาราง 16)

ตาราง 16 การจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ในการทำกิจกรรมต่างๆ ของแม่บ้านที่มีรายได้ประจำทั้งหมด

(หน่วย : ชั่วโมงต่อสัปดาห์)

กิจกรรมต่างๆ	แม่บ้านในจังหวัดนครนายก	
	$\bar{X}$	S.D.
- งานทำได้เงิน	40.29	8.67
- งานบ้าน	28.60	9.18
- ดูแลตัวเอง	74.43	9.09
- กิจกรรมที่ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	20.82	4.05
- อื่นๆ	3.86	3.13

ที่มา: จากการคำนวณ

3.2 ผลการเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ในการทำกิจกรรมต่างๆ ของแม่บ้านที่มีรายได้ประจำ ในเขตและนอกเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

ผลการเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ในการทำกิจกรรมต่างๆ ของแม่บ้านที่มีรายได้ประจำ ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล พบว่า แม่บ้านในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ใช้เวลาในงานทำได้เงินไม่แตกต่างกัน คือ 40.58 และ 40.03 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนแม่บ้านนอกเขตเทศบาล ใช้เวลาในการทำงานบ้านมากกว่าแม่บ้านในเขตเทศบาล 8.04 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และกิจกรรมที่ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และกิจกรรมอื่นๆ ทั้งแม่บ้านในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ใน 1 สัปดาห์ ใกล้เคียงกัน (ตาราง 17)

ตาราง 17 การจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ในการทำกิจกรรมต่างๆ จำแนกตามแม่บ้านที่มีรายได้ประจำ
ในเขตและนอกเขตเทศบาล

(หน่วย : ชั่วโมงต่อสัปดาห์)

กิจกรรมต่างๆ	แม่บ้านในเขตเทศบาล		แม่บ้านนอกเขตเทศบาล	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
- งานทำได้เงิน	40.58	4.65	40.03	11.12
- งานบ้าน	24.25	4.45	32.39	7.14
- ดูแลตัวเอง	76.95	4.86	72.84	8.15
- กิจกรรมที่ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	20.33	3.17	20.50	4.72
- อื่นๆ	3.89	3.07	2.24	2.88

ที่มา: จากการคำนวณ

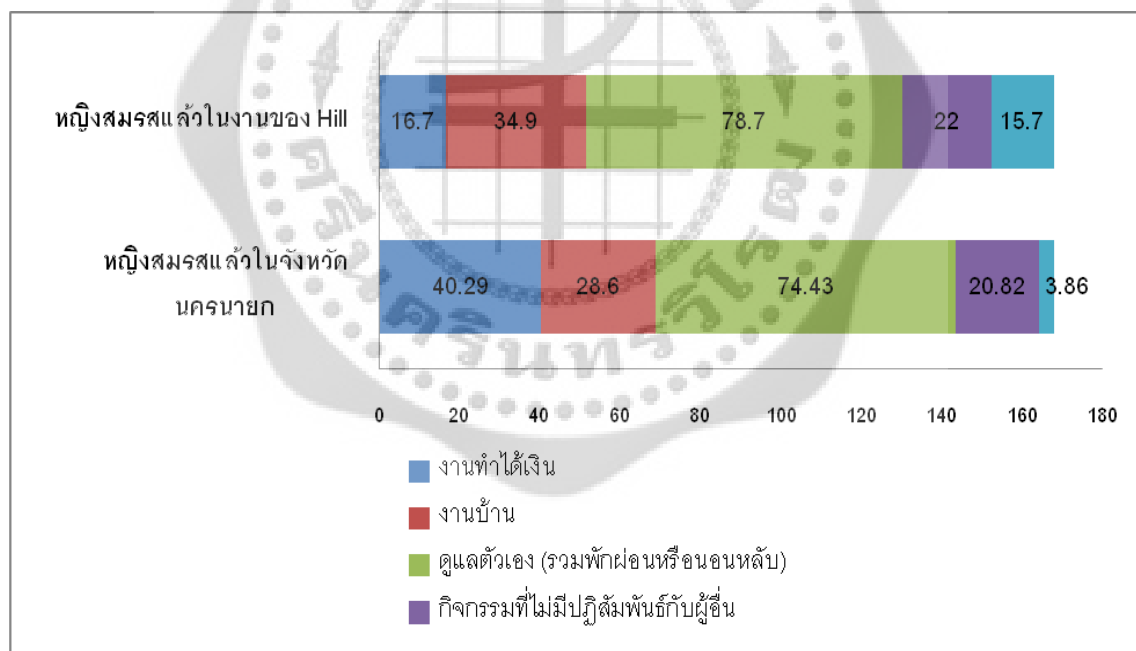
3.3 ผลการเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ในการทำกิจกรรมต่างๆ ของหญิงสมรสแล้วในจังหวัดนครนายกและหญิงสมรสแล้วในงานของ Hill

จากงานวิจัยของ M.S.Hill ในบทที่ 2 ข้างต้น ทำการสำรวจการจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ในการทำกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มประเทศตะวันตก ที่ใช้หลักเกณฑ์ที่จัดสรรเวลา 1 สัปดาห์กับการใช้เวลาในการทำกิจกรรม 3 ด้าน คือ (1) เพื่อทำงานที่ได้ค่าจ้าง (2) เพื่อทำงานบ้านไม่มีค่าจ้าง และ (3) เพื่อพักผ่อน ที่สรุปให้เห็นถึงการจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ (168 ชั่วโมง) ของกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม ที่จำแนกตามเพศและสถานภาพสมรส ได้แก่ ชายสมรส ชายโสด หญิงสมรส และหญิงโสด ที่มีการจัดสรรเวลาแตกต่างกัน และในส่วนที่เป็นการทำงานบ้านที่ไม่ได้รับค่าตอบแทน (Non-market Work) หญิงที่สมรสและโสด จะใช้เวลามากกว่าชาย เมื่อพิจารณาเฉพาะผู้หญิงที่สมรสแล้ว สรุปได้ว่า กลุ่มผู้หญิงที่สมรสแล้วจะใช้เวลาในการทำงานบ้านมากกว่ากลุ่มอื่นๆ

เมื่อพิจารณาการจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ในการทำกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มผู้หญิงที่สมรสแล้วในอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก เปรียบเทียบกับกลุ่มผู้หญิงสมรสแล้วในงานวิจัยของ M.S.Hill พบว่า เวลา 168 ชั่วโมง ในกลุ่มหญิงที่สมรสแล้วในอำเภอเมือง จังหวัดนครนายกจะใช้เวลาในการทำงาน เพื่อเลี้ยงตัวเองและครอบครัว โดยเฉลี่ย 40.29 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในขณะที่ผู้หญิงสมรสแล้วในงานของ Hill ใช้เวลาในการทำงานเพียงแค่ 16.7 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งใช้เวลาน้อยกว่ามากเมื่อเปรียบเทียบกับหญิงที่สมรสแล้วในจังหวัดนครนายก ในทางกลับกันการใช้เวลาในการทำงานบ้าน

ผู้หญิงสมรสแล้วในงานของ Hill กลับใช้เวลาในการทำงานบ้านโดยเฉลี่ย 34.9 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งมากกว่าหญิงที่สมรสแล้วในจังหวัดนครนายก ที่ใช้เวลาเวลาทำงานบ้าน 24.6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และใช้เวลาในการดูแลตัวเอง และกิจกรรมที่ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น หญิงสมรสแล้วทั้งสองกลุ่มมีการจัดสรรเวลาใกล้เคียงกัน (ภาพประกอบ 12) จากผลการศึกษาดังกล่าว เป็นไปตามผลการวิจัยของ Hill ที่ว่าประเทศตะวันตกมีวัฒนธรรมและครอบครัวต่างจากสังคมไทย เพราะค่าจ้างในกลุ่มประเทศยุโรปจะสูงกว่าประเทศไทย ฉะนั้น สมาชิกของผู้หญิงในประเทศยุโรปจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำงานเพื่อหารายได้ มีส่วนช่วยในการช่วยงานบ้านน้อยมาก (สังคมตะวันตก รายได้ของสมาชิกสูงมากพอที่จะใช้จ่ายในครอบครัว ทำให้ภรรยาไม่จำเป็นต้องทำงานนอกบ้าน จึงมีเวลาทำงานบ้านเอง ประกอบกับอัตราค่าจ้างคนมารับจ้างทำงานบ้าน (Maid House) สูงมาก) ดังนั้น ภาระความรับผิดชอบในบ้านนั้น จะตกเป็นของภรรยา ซึ่งทำให้ผู้หญิงสมรสแล้วในงานวิจัยของ Hill ใช้เวลาในการทำงานบ้านมากกว่าหญิงสมรสในจังหวัดนครนายก

(หน่วย : ชั่วโมงต่อ 168 ชั่วโมง)

ภาพประกอบ 12 เปรียบเทียบการจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ของกลุ่มหญิงสมรสแล้ว

ที่มา: จากการวิเคราะห์

ตอนที่ 3 การประเมินและเปรียบเทียบมูลค่างานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก

การประเมินมูลค่างานบ้านด้วยวิธีค่าเสียโอกาส เป็นการคำนวณจากอัตรารายได้จากการทำงานนอกบ้านของแม่บ้าน กรณีที่แม่บ้านมีโอกาสได้ทำงานนอกบ้านแต่เสียสละเวลาในการทำงานบ้านเต็มเวลา ผลจากการศึกษา พบว่า แม่บ้านในเขตเทศบาลมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากการทำงานนอกบ้าน 12,208 บาท ทำงานเดือนละ 26 วัน วันละ 8 ชั่วโมง คิดเป็นรายได้เฉลี่ย 58.69 บาทต่อชั่วโมง มูลค่างานบ้าน ที่ประเมินด้วยวิธีค่าเสียโอกาสมีค่า 58.69×9.80 เท่ากับ 575.18 บาทต่อวัน สำหรับแม่บ้านกลุ่มนอกเขตเทศบาล มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากการทำงานนอกบ้าน 10,962 บาท ทำงานเดือนละ 26 วัน วันละ 8 ชั่วโมง คิดเป็นรายได้เฉลี่ย 52.70 บาทต่อชั่วโมง มูลค่างานบ้านที่ประเมินด้วยวิธีค่าเสียโอกาสมีค่า 52.70×10.40 เท่ากับ 548.10 บาทต่อวัน (ตาราง 18)

ตาราง 18 การประเมินมูลค่างานบ้านโดยวิธีการหาค่าเสียโอกาส

กลุ่มตัวอย่าง	(หน่วย		: บาทต่อวัน)
	รายได้เฉลี่ยต่อชั่วโมง (บาท)	จำนวนชั่วโมงทำงานบ้านใน 1 วัน (ชั่วโมง)	
- ในเขตเทศบาล	58.69	9.80	575.18
- นอกเขตเทศบาล	52.70	10.40	548.10

ที่มา: จากการคำนวณ

การประเมินมูลค่างานบ้านด้วยวิธีหาค่าทดแทน ทำการคำนวณแยกออกเป็น 2 ประเภท คือ ส่วนแรก: การประเมินมูลค่างานบ้านจากการทำงานบ้าน ทำการคำนวณจากอัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ยที่ครอบครัวต้องจ่ายเพื่อจ้างคนมาทำงานบ้านแทนการทำงานบ้านของแม่บ้าน ผลการศึกษาพบว่า ในแต่ละเดือนแม่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดนครนายกจะต้องทำการจ่ายค่าจ้างให้แก่คนที่มาทำงานบ้านแทนโดยเฉลี่ย 5,222 บาทต่อเดือน มีการทำงานเฉลี่ยเดือนละ 30 วัน และเฉลี่ยวันละ 10 ชั่วโมง ดังนั้น อัตราค่าจ้างเฉลี่ยต่อชั่วโมงเท่ากับ 17.40 บาท คำนวณหามูลค่างานบ้านจากการทำงานบ้านของแม่บ้านในเขตเทศบาล ที่ประเมินด้วยวิธีหาค่าทดแทนจะได้ค่าจาก 17.40×8.23 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 143.20 บาทต่อวัน สำหรับแม่บ้านกลุ่มนอกเขตเทศบาล มูลค่างานบ้านที่ประเมินได้เท่ากับ 125.42 บาทต่อวัน (ตาราง 19)

ตาราง 19 การประเมินมูลค่างานบ้านโดยวิธีการหาค่าทดแทนจากการทำงานบ้าน

(หน่วย : บาทต่อวัน)

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าทดแทนเฉลี่ย ใน 1 วัน (บาทต่อชั่วโมง)	จำนวนชั่วโมง ทำงานบ้านใน 1 วัน (ชั่วโมง)	มูลค่างานบ้านที่ประเมินได้ โดยวิธีการหาค่าทดแทน (บาทต่อวัน)
- ในเขตเทศบาล	17.40	8.23	143.20
- นอกเขตเทศบาล	12.63	9.93	125.42

ที่มา: จากการคำนวณ

ส่วนที่สอง: การประเมินมูลค่างานบ้านจากการเลี้ยงดูบุตร ทำการคำนวณจากอัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ยที่ครอบครัวต้องจ่ายเพื่อจ้างคนเลี้ยงดูบุตรแทนแม่บ้าน ผลการศึกษาพบว่า ในแต่ละเดือนแม่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดนครนายกจะต้องทำการจ่ายค่าจ้างเพื่อการเลี้ยงดูบุตรโดยเฉลี่ย 4,537 บาทต่อเดือน มีการทำงานเฉลี่ยเดือนละ 22 วัน และเฉลี่ยวันละ 10 ชั่วโมง ดังนั้น อัตราค่าจ้างเฉลี่ยต่อชั่วโมงเท่ากับ 20.62 บาท แม่บ้านในเขตเทศบาล มีการเลี้ยงดูบุตร วันละ 4.62 ชั่วโมงต่อวัน นั่นคือมูลค่างานบ้านจากการเลี้ยงดูบุตรที่ประเมินด้วยวิธีการหาค่าทดแทนจะได้ค่าจาก 21.59×4.62 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 73.61 บาทต่อวัน สำหรับแม่บ้านนอกเขตเทศบาล มูลค่างานบ้านที่ประเมินได้เท่ากับ 68.14 บาทต่อวัน (ตาราง 20)

ตาราง 20 การประเมินมูลค่างานบ้านโดยวิธีการหาค่าทดแทนจากการเลี้ยงดูบุตร

(หน่วย : บาทต่อวัน)

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าทดแทนเฉลี่ย ใน 1 วัน (บาทต่อชั่วโมง)	จำนวนชั่วโมง เลี้ยงดูบุตรใน 1 วัน (ชั่วโมง)	มูลค่างานบ้านที่ประเมินได้ โดยวิธีการหาค่าทดแทน (บาทต่อวัน)
- ในเขตเทศบาล	20.62	3.57	73.61
- นอกเขตเทศบาล	15.70	4.34	68.14

ที่มา: จากการคำนวณ

จากการเปรียบเทียบการประเมินมูลค่างานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก โดยใช้วิธีการหาค่าเสียโอกาส และวิธีการหาค่าทดแทน พบว่า มูลค่างานบ้านของแม่บ้านที่ประเมินด้วยวิธีการหาค่าเสียโอกาสมีค่าสูงกว่าการประเมินด้วยวิธีการหาค่าทดแทน ทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล นั่นคือ ในเขตและนอกเขตเทศบาล มูลค่างานบ้านของแม่บ้านที่ประเมินด้วยวิธีการหาค่าเสียโอกาสสูงกว่าวิธีการหาค่าทดแทน 431.98 บาท และ 422.68 บาท ตามลำดับ (ตาราง 21)

ตาราง 21 เปรียบเทียบการประเมินมูลค่างานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก โดยใช้วิธีการหาค่าเสียโอกาส และวิธีการหาค่าทดแทน

(หน่วย		: บาทต่อวัน)	
กลุ่มตัวอย่าง	มูลค่างานบ้านที่ประเมินได้ โดยวิธีหาค่าเสียโอกาส	มูลค่างานบ้านที่ประเมินได้ โดยวิธีหาค่าทดแทน	
- ในเขตเทศบาล	575.18	143.20	
- นอกเขตเทศบาล	548.10	125.42	

ที่มา: จากการคำนวณ

จากที่กล่าวในบทที่ 1 ข้างต้น เกี่ยวกับการวัดผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Products: GPP) เป็นดัชนีชี้วัดความสามารถในการผลิตของจังหวัด ที่เกิดขึ้นผ่านการแลกเปลี่ยนซื้อขายในระบบตลาด แต่บทบาทการทำงานบ้านของผู้หญิง เช่น การดูแลบุตร การทำความสะอาด ซักผ้า รีดเสื้อผ้า จัดหาและผลิตอาหาร และงานบ้านอื่นๆ เป็นต้น ถูกมองข้ามไปเพราะถือว่า กิจกรรมที่ไม่ผ่านตลาดเหล่านี้ ไม่มีค่าตอบแทนจากการทำงาน กลายเป็นแรงงานแฝงที่ไม่มีค่าจ้างเฉพาะตัว ซึ่งการมองข้ามกิจกรรมดังกล่าวทำให้เกิดการนับที่ต่ำกว่าความเป็นจริง ดังนั้น จากการนำมูลค่างานบ้านเข้าไปนับรวมกับค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวของจังหวัดนครนายก ปี พ.ศ. 2553 มีค่าเท่ากับ 21,113 บาทต่อปี จะได้ว่า ค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว ที่นับรวมมูลค่างานบ้านที่ประเมินมูลค่าด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาส มีค่าเท่ากับ 100,866 บาทต่อปี เพิ่มขึ้นจากเดิมคิดเป็นร้อยละ 477.74 ส่วนค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว ที่นับรวมมูลค่างานบ้านที่ประเมินมูลค่าด้วยวิธีหาค่าทดแทน มีค่าเท่ากับ 40,185 บาทต่อปี เพิ่มขึ้นจากเดิมคิดเป็นร้อยละ 190.33 ฉะนั้น แสดงให้เห็นว่า การนับมูลค่างานบ้านรวมกับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด จะทำให้ค่าเพิ่มขึ้น กรณีใช้วิธีหาค่าเสียโอกาส เพิ่มขึ้นเกือบ 5 เท่า ส่วนใช้วิธีหาค่าทดแทน ค่าเพิ่มขึ้น 2 เท่า (ตาราง 22)

ตาราง 22 เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวของจังหวัดนครนายก นับรวมมูลค่างานบ้าน

(หน่วย

: บาทต่อปี)

จังหวัด	ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว		
	ปี 2553	เมื่อนับรวมมูลค่างานบ้าน ด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาส	เมื่อนับรวมมูลค่างานบ้าน ด้วยวิธีหาค่าทดแทน
นครนายก	21,113	100,866	40,185

ที่มา: จากการคำนวณ

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ ปัจจัยที่กำหนดการใช้เวลาทำงานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก

การวิเคราะห์ ปัจจัยที่กำหนดการใช้เวลาทำงานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ด้วยวิธี Enter โดยใช้ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 142 คน ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงซ้อน (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.480 แสดงว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวความสามารถในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ถึงร้อยละ 48.0 ส่วนอีกร้อยละ 52.0 เป็นผลการจากเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอื่น ที่มีได้นำมาวิเคราะห์ในแบบจำลอง

2. ค่าสถิติ F-Statistic (F-test) มีค่าเท่ากับ 4.777 หรืออาจพิจารณาจากค่า Sig (F-statistic) ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.000 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สรุปได้ว่ายอมรับสมมติฐาน H_0 ซึ่งแสดงว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีนัยสำคัญต่อตัวแปรตาม คือ เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้าน

3. ค่าสถิติ Durbin Watson มีค่าเท่ากับ 1.699 ซึ่งเมื่อนำค่าสถิติดังกล่าวมาวิเคราะห์ทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 พบว่า เมื่อนำค่าเท่ากับ 1.699 เทียบกับตาราง Durbin-Watson test (Gujarati, 2003) ซึ่งค่าวิกฤตของ D.W. statistic คือ $L_d = 1.697$ และ $U_d = 1.841$ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ค่าที่คำนวณได้ตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐานหลัก ซึ่งแสดงว่าไม่มีปัญหาสหสัมพันธ์เชิงอนุกรมเวลา (Autocorrelation)

4. ค่าสถิติ T-Statistic (T-test) พบว่า ตัวแปรอิสระได้แก่ การศึกษาระดับ ประถมศึกษา การศึกษาระดับ อนุปริญญา และจำนวนบุตร มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามที่ระดับนัยสำคัญที่ 90

และตัวแปร รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของแม่บ้าน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามที่ระดับนัยสำคัญที่ 99 ส่วนตัวแปรอิสระอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม (ตาราง 23)

ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดการใช้เวลาทำงานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก

Variable	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	7.891	2.301		3.430	0.001***
AGEW (อายุของแม่บ้าน)	0.015	0.033	0.055	0.463	0.645
EDUW2 (ประถมศึกษา)	3.030	1.594	0.221	1.900	0.060*
EDUW3 (มัธยมศึกษาตอนต้น)	0.485	1.208	0.049	0.401	0.689
EDUW4 (มัธยมศึกษาตอนปลาย)	0.804	1.342	0.064	0.599	0.550
EDUW5 (ปวช.)	0.078	1.427	0.005	0.055	0.956
EDUW6 (ปวส.)	0.166	0.930	0.023	0.178	0.859
EDUW7 (อนุปริญญา)	-2.532	1.437	-0.166	-1.762	0.081*
EDUW8 (ปริญญาตรี)	-0.411	0.812	-0.074	-0.507	0.614
INCOMEW (รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของแม่บ้าน)	0.000	0.000	-0.563	-5.551	0.000***
CHILD (จำนวนบุตร)	0.548	0.306	0.159	1.791	0.076*
FAMILY (ลักษณะครอบครัว)	-0.784	0.559	-0.118	-1.403	0.164
OCUH1 (เกษตรกรรม)	-1.715	2.541	-0.080	-0.675	0.501
OCUH2 (รับราชการ)	-0.411	1.725	-0.074	-0.238	0.812
OCUH3 (รัฐวิสาหกิจ)	0.455	1.922	0.050	0.237	0.813
OCUH4 (ลูกจ้างเอกชน)	-1.171	1.897	-0.149	-0.617	0.539
OCUH5 (ค้าขาย)	-3.090	2.052	-0.264	-1.506	0.135
OCUH6 (ประกอบธุรกิจส่วนตัว)	-0.271	1.879	-0.034	-0.144	0.886
OCUH7 (รับจ้างทั่วไป)	-0.723	2.123	-0.062	-0.340	0.734
INCOMEH (รายได้ของคู่สมรส)	1.453E	0.000	0.070	0.738	0.462
	-05				
R ² = 0.480 Adjust R ² = 0.380 Durbin-Watson stat = 1.699					
F-statistic = 4.777 Prob. (F-statistic) = 0.000					

หมายเหตุ: *** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตาราง 23 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดการใช้เวลาทำงานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายกได้ผลสรุปดังนี้

1. การศึกษาระดับประถมศึกษา มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับ เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 3.030 หมายความว่า เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่แล้ว ถ้าการศึกษาระดับประถมศึกษา เพิ่มขึ้น 1 คน จะทำให้เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้าน เพิ่มขึ้น 3.030 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และในทางกลับกัน ถ้าการศึกษาระดับประถมศึกษา ลดลง 1 คน จะทำให้เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้าน ลดลง 3.030 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

2. การศึกษาระดับอนุปริญญา มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับ เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -2.532 หมายความว่า เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่แล้ว ถ้าการศึกษาระดับอนุปริญญา เพิ่มขึ้น 1 คน จะทำให้เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้าน ลดลง 2.532 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และในทางกลับกัน ถ้าการศึกษาระดับอนุปริญญา ลดลง 1 คน จะทำให้เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้าน เพิ่มขึ้น 2.532 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

3. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของแม่บ้าน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับ เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.000 หมายความว่า เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่แล้ว ถ้ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของแม่บ้าน เพิ่มขึ้น 1 คน จะทำให้เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้าน เพิ่มขึ้น 0.000 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และในทางกลับกัน ถ้ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของแม่บ้าน ลดลง 1 คน จะทำให้เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้าน ลดลง 0.000 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

4. จำนวนบุตร มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับ เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.548 หมายความว่า เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่แล้ว ถ้าจำนวนบุตร เพิ่มขึ้น 1 คน จะทำให้เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้าน เพิ่มขึ้น 0.548 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และในทางกลับกัน ถ้าจำนวนบุตร ลดลง 1 คน จะทำให้เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้าน ลดลง 0.548 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

การวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดการใช้เวลาทำงานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก สรุปได้ว่า ตัวแปร การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นปัจจัยที่กำหนดการใช้เวลาทำงานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก มากที่สุด รองลงมา คือ การศึกษาระดับอนุปริญญา จำนวนบุตร และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของแม่บ้าน ส่วนตัวแปรอิสระอื่นๆ ไม่มีผลต่อเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้าน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ได้สรุปผลการวิจัยพร้อมทั้งอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมาย ความสำคัญ และขอบเขตของการวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ความมุ่งหมาย ความสำคัญ และขอบเขตของการวิจัย

ความมุ่งหมายในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแบบแผนการใช้เวลาการทำงานบ้านของแม่บ้านในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล จังหวัดนครนายก
2. เพื่อประเมินมูลค่างานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่กำหนดการใช้เวลาทำงานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ความสำคัญของการวิจัย

เพื่อให้เห็นถึง มูลค่าของงาน บ้าน ที่แม่บ้านทำในครอบครัว ทั้งที่มีค่าตอบแทนและไม่มีค่าตอบแทน ข้อมูลที่ได้จาก ประเมินมูลค่าของเวลาที่ใช้เพื่อการผลิตภายในครัวเรือน นั้น ยังเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการ ในการประเมินมูลค่า ทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการวางแผนงานในการพัฒนาบทบาทและสถานภาพของสตรีจากกิจกรรมการผลิตภายในครัวเรือน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม ผู้หญิงที่สมรสแล้ว มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ในอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล จำนวน 142 คน โดยทำการจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มอาชีพที่มีรายได้ประจำ ได้แก่ รับราชการ รัฐวิสาหกิจ และลูกจ้างเอกชน รวมทั้งกลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลา ซึ่งทำการการเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Sample) ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มตัวอย่าง กระจายตามพื้นที่ 4 ตำบล (ตำบลนครนายก ตำบลท่าช้าง ตำบลเขาพระ และตำบลสาริกา)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเกี่ยวกับ มูลค่างานบ้าน และปัจจัย ที่กำหนด เวลาทำงาน บ้านในจังหวัด นครนายก สามารถสรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเกี่ยวกับ อายุ สถานภาพ สมรส ระยะเวลาสมรส จำนวนบุตร ลักษณะครอบครัว ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และรายได้เฉลี่ย ต่อเดือน สรุปได้ดังนี้

แม่บ้านทั้งหมดโดยส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ในช่วง 40-45 ปี รองลงมา 15-39 ปี มีสถานภาพ สมรสโดยแต่งงานและจดทะเบียน ระยะเวลาสมรสอยู่ในระยะสั้น รองลงมาอยู่ในระยะกลาง แม่บ้าน ส่วนใหญ่มีจำนวนบุตร 1-2 คน ซึ่งมีลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล มากกว่าในเขตเทศบาล ส่วนของระดับการศึกษาสูงสุดของแม่บ้าน คือ ระดับปริญญาตรี มีการ ประกอบอาชีพรับราชการสูงสุด รองลงมา คือ ลูกจ้างเอกชน และในส่วนของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าแม่บ้านจะมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 10,001-25,000 บาท รองลงมา มีรายได้ 25,001 บาท ขึ้นไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของแม่บ้านในเขตเทศบาล สรุปได้ว่า แม่บ้านในเขต เทศบาลโดยส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ระหว่าง 40-59 ปี สถานภาพสมรสโดยแต่งงานและจดทะเบียน โดยมี ระยะเวลาสมรสระยะกลาง แม่บ้านมีจำนวนบุตร 1-2 คน ซึ่งลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว ส่วนการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพรับราชการ รองลงมาเป็นลูกจ้างเอกชน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001-25,000 บาทต่อเดือน

และผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของแม่บ้านนอกเขตเทศบาล สรุปได้ว่า แม่บ้านนอก เขตเทศบาลส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ระหว่าง 40-59 ปีซึ่งมีสถานภาพสมรสโดยแต่งงานและจดทะเบียน โดย ระยะเวลาสมรสอยู่ในระยะสั้น ส่วนใหญ่มีจำนวนบุตร 1-2 คน ลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว ส่วน การศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ประกอบอาชีพรับราชการ และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน อยู่ระหว่าง 10,001-25,000 บาท รองลงมา มีรายได้ 25,001 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 การศึกษาและเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้าน ในเขต เทศบาลและนอกเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

1. ผลการศึกษาการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้าน ในอำเภอเมือง จังหวัด นครนายก

แม่บ้านในเขตเทศบาล

ผลการศึกษา การจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้าน ในเขตเทศบาล พบว่า โดยเฉลี่ย แม่บ้านกลุ่มอาชีพรับราชการ จะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 6 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งสามารถแบ่งเป็น

กิจกรรมต่างๆ ดังนี้ คือ เตรียมอาหารและทำอาหาร ใช้เวลา 1.5 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 0.9 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านใช้เวลา 1.5 ชั่วโมง ไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัวใช้เวลา 1.6 ชั่วโมง และการเลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 3.1 ชั่วโมง

แม่บ้านกลุ่มอาชีพรัฐวิสาหกิจ จะใช้เวลาโดยเฉลี่ยในการทำงานบ้านประมาณ 6.7 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ คือ เตรียมอาหารและทำอาหาร ใช้ 1.2 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้า ใช้เวลา 0.6 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้าน ใช้เวลา 1.3 ชั่วโมง ไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัวใช้เวลา 1.6 ชั่วโมง และการเลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 2 ชั่วโมง

แม่บ้านกลุ่มอาชีพลูกจ้างเอกชน จะใช้เวลาโดยเฉลี่ยในการทำงานบ้านประมาณ 9.4 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ คือ เตรียมอาหารและทำอาหาร ใช้เวลา 0.9 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้า ใช้เวลา 0.7 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้าน ใช้เวลา 0.9 ชั่วโมง ไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัวใช้เวลา 1.2 ชั่วโมง และการเลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 5.5 ชั่วโมง

และแม่บ้านกลุ่มอาชีพแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา จะใช้เวลาโดยเฉลี่ยในการทำงานบ้านประมาณ 10.27 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ คือ เตรียมอาหารและทำอาหาร ใช้เวลา 1.8 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้า ใช้เวลา 1.1 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้าน ใช้เวลา 1.1 ชั่วโมง ไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัวใช้เวลา 1.1 ชั่วโมง และการเลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 5.17 ชั่วโมง

แม่บ้านที่มีรายได้ประจำ นอกเขตเทศบาล

ผลการศึกษา การจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านที่มีรายได้ประจำ นอกเขตเทศบาล โดยเฉลี่ยแม่บ้านกลุ่มอาชีพราชการ จะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 9 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ คือ เตรียมอาหารและทำอาหาร ใช้เวลา 1.3 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 1 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้าน ใช้เวลา 1.1 ชั่วโมง ไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัวใช้เวลา 1.6 ชั่วโมง และการเลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 4.0 ชั่วโมง

ส่วนแม่บ้านกลุ่มอาชีพรัฐวิสาหกิจ จะใช้เวลาโดยเฉลี่ยในการทำงานบ้านประมาณ 10.8 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ คือ เตรียมอาหารและทำอาหาร ใช้ 1 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้า ใช้เวลา 1.1 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้าน ใช้เวลา 0.6 ชั่วโมง ไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัวใช้เวลา 1 ชั่วโมง และการเลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 7.1 ชั่วโมง

สำหรับโดยเฉลี่ยแม่บ้านกลุ่มอาชีพลูกจ้างเอกชน จะใช้เวลาโดยเฉลี่ยในการทำงานบ้านประมาณ 10 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ คือ เตรียมอาหารและทำอาหาร ใช้เวลา 1.6 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้า ใช้เวลา 1.1 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้าน ใช้เวลา 1.1 ชั่วโมง ไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัวใช้เวลา 1.4 ชั่วโมง และการเลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 4.9 ชั่วโมง

และแม่บ้านกลุ่มอาชีพแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา จะใช้เวลาโดยเฉลี่ย ในการทำงานบ้าน ประมาณ 12.7 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ คือ เตรียมอาหารและทำอาหาร ใช้เวลา 1.9 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้า ใช้เวลา 1.4 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้าน ใช้เวลา 1.2 ชั่วโมง ไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัวใช้เวลา 1.3 ชั่วโมง และการเลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 6.92 ชั่วโมง

2. การเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้าน ของแม่บ้าน ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

ผลการศึกษาเปรียบเทียบ พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วใน 1 วัน แม่บ้านกลุ่มประกอบอาชีพรับราชการ นอกเขตเทศบาลจะใช้เวลาในการ เตรียมอาหารและทำอาหาร และทำความสะอาดบ้าน น้อยกว่า แม่บ้านในเขตเทศบาล คือ 0.2 และ 0.4 ชั่วโมงต่อวัน ส่วนแม่บ้านในเขตและนอกเขต ใช้เวลาในการ ซักรีดเสื้อผ้าและไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัว ใกล้เคียงกัน แต่แม่บ้านนอกเขตเทศบาลจะใช้เวลาในการเลี้ยงดูบุตร มากกว่าแม่บ้านในเขตเทศบาลถึง 0.9 ชั่วโมงต่อวัน ส่วนแม่บ้านกลุ่มประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจในเขตเทศบาลใช้เวลาในการเตรียมอาหารและทำอาหาร ทำความสะอาดบ้าน และไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัว มากกว่าแม่บ้านนอกเขตเทศบาล 0.2, 0.6 และ 0.7 ชั่วโมงต่อวัน ส่วนเวลาที่ใช้ในการซักรีดเสื้อผ้าและการเลี้ยงดูบุตร แม่บ้านนอกเขตเทศบาลใช้เวลามากกว่าแม่บ้านในเขตเทศบาล 0.5 และ 5.1 ชั่วโมงต่อวัน แม่บ้านในกลุ่มประกอบอาชีพลูกจ้างเอกชน พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วใน 1 วัน แม่บ้านกลุ่มประกอบอาชีพลูกจ้างเอกชนในเขตเทศบาล ใช้เวลาในการเตรียมอาหารและทำอาหาร ซักรีดเสื้อผ้า ทำความสะอาดบ้าน และไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัว มากกว่าแม่บ้านนอกเขตเทศบาล เป็นเวลา 0.5, 0.3, 0.2 และ 0.2 ชั่วโมงต่อวัน ตามลำดับ และใช้เวลาในการเลี้ยงดูบุตร น้อยกว่าเท่ากับ 0.6 ชั่วโมงต่อวัน และแม่บ้านกลุ่มประกอบอาชีพแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลานอกเขตเทศบาล ใช้เวลาในการเตรียมอาหารและทำอาหาร ซักรีดเสื้อผ้า ทำความสะอาดบ้าน ไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัว และใช้เวลาในการเลี้ยงดูบุตร มากกว่าแม่บ้านนอกเขตเทศบาล เป็นเวลา 0.1, 0.4, 0.1, 0.2 และ 1.7 ชั่วโมงต่อวัน ตามลำดับ

3. การศึกษาการจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ในการทำกิจกรรมต่างๆ ของแม่บ้านที่มีรายได้ประจำ ในอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

ผลการการจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ในการทำกิจกรรมต่างๆ พบว่า โดยเฉลี่ยแม่บ้านผู้มีรายได้ประจำทั้งหมดทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล มีการจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ (168 ชั่วโมง) ในการทำงานกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ คือ งานทำได้เงินใช้เวลา 40.29 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ งานบ้านใช้เวลา 27.60 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ดูแลตัวเองใช้เวลา 74.43 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ กิจกรรมที่ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นใช้เวลา 20.82 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และกิจกรรมอื่นๆ ใช้เวลา 4.86 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ส่วนการเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ในการทำกิจกรรมต่างๆ ของแม่บ้านที่มีรายได้ประจำ ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล พบว่า แม่บ้านในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลใช้เวลาในงานทำได้เงินไม่แตกต่างกัน คือ 40.58 และ 40.03 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนแม่บ้านนอกเขตเทศบาล ใช้เวลาในการทำงานบ้านมากกว่าแม่บ้านในเขตเทศบาล 8.04 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และกิจกรรมกรรมที่ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และกิจกรรมอื่นๆ ทั้งแม่บ้านในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ใน 1 สัปดาห์ ใกล้เคียงกัน

ตอนที่ 3 การประเมินและเปรียบเทียบมูลค่างานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก

การประเมินมูลค่างานบ้านด้วยวิธีค่าเสียโอกาส พบว่า แม่บ้านในเขตเทศบาล มีมูลค่างานบ้านจากการประเมิน เท่ากับ 575.18 บาทต่อวัน สำหรับแม่บ้านกลุ่มนอกเขตเทศบาล มีมูลค่างานบ้านจากการประเมิน เท่ากับ 548.10 บาทต่อวัน

ส่วนการประเมินมูลค่างานบ้านด้วยวิธีหาค่าทดแทน ในส่วนการประเมินมูลค่างานบ้านจากการทำงานบ้าน พบว่า มูลค่างานบ้านจากการทำงานบ้านของแม่บ้านในเขตเทศบาล ที่ประเมินด้วยวิธีหาค่าทดแทน มีค่าเท่ากับ 143.20 บาทต่อวัน สำหรับแม่บ้านกลุ่มนอกเขตเทศบาล มูลค่างานบ้านที่ประเมินได้ เท่ากับ 125.42 บาทต่อวัน และส่วนการประเมินมูลค่างานบ้านจากการเลี้ยงดูบุตร มูลค่างานบ้านจากการเลี้ยงดูบุตรที่ประเมินด้วยวิธีหาค่าทดแทน มีค่าเท่ากับ 73.61 บาทต่อวัน สำหรับแม่บ้านนอกเขตเทศบาล มูลค่างานบ้านที่ประเมินได้เท่ากับ 68.14 บาทต่อวัน

จากการเปรียบเทียบการประเมินมูลค่างานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก โดยใช้วิธีการหาค่าเสียโอกาส และวิธีการหาค่าทดแทน พบว่า มูลค่างานบ้านของแม่บ้านที่ประเมินด้วยวิธีการหาค่าเสียโอกาสมีค่าสูงกว่าการประเมินด้วยวิธีการหาค่าทดแทน ทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล นั่นคือ ในเขตและนอกเขตเทศบาล มูลค่างานบ้านของแม่บ้านที่ประเมินด้วยวิธีการหาค่าเสียโอกาสสูงกว่าวิธีการหาค่าทดแทน 431.98 บาท และ 422.68 บาท ตามลำดับ

การวัดผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Products: GPP) เป็นดัชนีชี้วัดความสามารถในการผลิตของจังหวัด ที่เกิดขึ้นผ่านการแลกเปลี่ยนซื้อขายในระบบตลาด แต่ บทบาทการทำงานบ้านของผู้หญิง เช่น การดูแลบุตร การทำความสะอาด ซักรีดเสื้อผ้า จัดหาและผลิตอาหาร และงานบ้านอื่นๆ เป็นต้น ถูกมองข้ามไปเพราะถือว่า กิจกรรมที่ไม่ผ่านตลาดเหล่านี้ ไม่มีค่าตอบแทนจากการทำงาน กลายเป็นแรงงานแฝงที่ไม่มีค่าจ้างเฉพาะตัว ซึ่งการมองข้ามกิจกรรมดังกล่าวทำให้เกิดการนับที่ต่ำกว่าความเป็นจริง ดังนั้น จากการนำมูลค่างานบ้านเข้าไปนับรวมกับค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวของจังหวัดนครนายก ปี พ.ศ. 2553 มีค่าเท่ากับ 21,113 บาทต่อปี จะได้ว่า ค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว ที่นับรวมมูลค่างานบ้านที่ประเมินมูลค่าด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาส มีค่าเท่ากับ 100,866 บาทต่อปี เพิ่มขึ้นจากเดิมคิดเป็นร้อยละ 477.74 ส่วนค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว ที่นับรวม

มูลค่างานบ้านที่ประเมินมูลค่าด้วยวิธีหาค่าทดแทน มีค่าเท่ากับ 40,185 บาทต่อปี เพิ่มขึ้นจากเดิมคิดเป็นร้อยละ 190.33

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ ปัจจัยที่กำหนดการใช้เวลาทำงานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก

การวิเคราะห์ ปัจจัยที่กำหนดการใช้เวลาทำงานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยที่กำหนดการใช้เวลาทำงานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก คือ ตัวแปรการศึกษา ระดับ ประถมศึกษา เป็นปัจจัยที่กำหนดการใช้เวลาทำงานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก มากที่สุด รองลงมา คือ การศึกษาระดับอนุปริญญา จำนวนบุตร และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของแม่บ้าน ส่วนตัวแปรอิสระอื่นๆ ไม่มีผลต่อเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้าน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาที่พบว่า แม่บ้านกลุ่มอาชีพลูกจ้างเอกชน จะใช้เวลาโดยเฉลี่ยในการทำงานบ้าน มากกว่าแม่บ้านกลุ่มอาชีพรับราชการและแม่บ้านกลุ่มอาชีพรัฐวิสาหกิจ ทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล เป็นผลมาจากแม่บ้านกลุ่มอาชีพลูกจ้างเอกชน เป็นกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่าแม่บ้านกลุ่มอาชีพอื่น จึงทำให้ต้องใช้เวลาในการทำงานบ้านเอง มากกว่าที่จะจ้างคนอื่นมาทำงานบ้านแทน ซึ่งสอดคล้องกับงานของ บัณฑิต ผังนิรันดร์ (2539) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้เวลาในการทำงานบ้านของสตรีกลุ่มบริษัทเอกชนที่เด่นชัด คือ ปัจจัยด้านรายได้ นั่นเอง

เมื่อพิจารณาการจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ในการทำกิจกรรมต่างๆ ของแม่บ้านที่มีรายได้ประจำ ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล พบว่า แม่บ้านทั้งสองกลุ่ม ใช้เวลาในงานที่ทำแล้วได้เงินไม่แตกต่างกัน ในขณะที่แม่บ้านนอกเขตเทศบาล จะใช้เวลาในการทำงานบ้านมากกว่าแม่บ้านในเขตเทศบาล อาจเป็นผลมาจาก ลักษณะประชากร นอกเขตเทศบาลที่แตกต่างกัน เช่น ลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวขยาย ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่ำกว่า เป็นต้น จึงทำให้แม่บ้านนอกเขตเทศบาลมีการใช้เวลาในการทำงานบ้านมากกว่าแม่บ้านในเขตเทศบาล

การจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ในการทำกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มหญิงที่สมรสแล้วในอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก เปรียบเทียบกับกลุ่มผู้หญิงสมรสแล้วในงานวิจัยของ M.S.Hill อ่างถึงโน เรณู สุขารมณ (2546) พบว่า เวลา 168 ชั่วโมงหรือ 1 สัปดาห์ ในกลุ่มหญิงที่สมรสแล้วในอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก จะใช้เวลาในการทำงาน เพื่อเลี้ยงตัวเองและเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว (เพราะสามีไทยมีรายได้ที่ต่ำกว่าสามีในต่างประเทศที่ Hill ศึกษา) โดยเฉลี่ย 40.29 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในขณะที่หญิงสมรสแล้วในงานของ Hill ใช้เวลาในการทำงานเพียงแค่ 16.7 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งใช้น้อยกว่า

มากเมื่อเปรียบเทียบกับหญิงที่สมรสแล้วในจังหวัดนครนายก ที่ใช้เป็นตัวแทนของประเทศไทย ในทางกลับกัน การใช้เวลาในการทำงานบ้าน หญิงสมรสแล้วในงานของ Hill กลับใช้เวลาในการทำงานบ้านโดยเฉลี่ย 34.9 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งมากกว่าหญิงที่สมรสแล้วในจังหวัดนครนายก ที่ใช้เวลาเวลาทำงานบ้าน 24.6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จากผลการศึกษาดังกล่าว เป็นไปตามผลการวิจัยของ Hill ที่ว่าประเทศตะวันตกมีวัฒนธรรมและครอบครัวต่างจากสังคมไทย เพราะค่าจ้างในกลุ่มประเทศยุโรปจะสูงกว่าประเทศไทย ฉะนั้น สามีของผู้หญิงในประเทศยุโรปจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำงานเพื่อหารายได้มีส่วนช่วยในการช่วยงานบ้านเพียงน้อยมาก ดังนั้น ภาระความรับผิดชอบในบ้านนั้น จะตกเป็นของภรรยา ซึ่งทำให้หญิงสมรสแล้วในงานวิจัยของ Hill ใช้เวลาในการทำงานบ้านมากกว่าหญิงสมรสแล้วในจังหวัดนครนายก

ในการประเมินมูลค่างานบ้านที่ได้จากการศึกษานี้ ด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาสและวิธีหาค่าทดแทน ตามแนวคิดของ Marianne A. Ferber and B.G. Birndal (1980) พบว่า มูลค่างานบ้านที่ประเมินด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาส มีมูลค่าสูงกว่ามูลค่างานบ้านที่หาด้วยวิธีหาค่าทดแทน ทั้งกลุ่มแม่บ้านในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ซึ่งผลที่ได้ไม่แตกต่าง จากงานของ ชัชฎาภาส ประยงค์พันธ์ (2552) ที่ทำการศึกษาระยะเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งพบว่ามูลค่างานบ้านที่ประเมินด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาสสูงกว่ามูลค่างานบ้านตามวิธีหาค่าทดแทน เกือบทุกกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้เนื่องจาก มูลค่างานบ้านที่ทำการประเมินด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาส เป็นมูลค่าที่ผันแปรตามรายได้จากการทำงานนอกบ้าน โดยที่แม่บ้าน (ภรรยาเจ้าของบ้าน) ยอมเสียสละในการทำงานบ้านแทนที่จะเอาเวลาส่วนนี้ทำงานในตลาดแรงงาน ซึ่งจะได้รับค่าจ้างเป็นค่าตอบแทนจากการใช้เวลาทำงาน แม่บ้านต้องทำงานบ้านโดยไม่ได้รับค่าตอบแทน ซึ่งอีกนัยหนึ่ง คือ รายได้ที่สูญเสียไป ส่วน มูลค่างานบ้านประเมินด้วยวิธีหาค่าทดแทน จะมีความถูกต้องมากกว่าวิธีหาค่าเสียโอกาส เพราะ อัตราการทดแทนระหว่างเวลาที่แม่บ้านยอมออกไปขายแรงงานในตลาด ทำให้มีเวลาในการทำงานบ้านไม่เพียงพอ จึงต้องมีการใช้เครื่องทุ่นแรงแทน เช่น การซักผ้าด้วยเครื่องซักผ้า เป็นต้น หรือจ้างคนอื่นมาทำงานบ้านแทน นั่นคือ ค่าจ้างที่ต้องจ่ายจริงให้กับการจ้างคนอื่นมาทำงานบ้านแทนตน เป็นค่าใช้จ่ายที่จะต้องจ่ายทดแทนในการที่แม่บ้านออกไปทำงานในตลาดแรงงาน ดังนั้น มูลค่างานบ้านที่ประเมินได้ด้วยวิธีหาค่าทดแทน น่าจะสะท้อนถึงมูลค่างานบ้านได้มากกว่าวิธีหาค่าเสียโอกาส

นอกจากนี้ในการศึกษา ยังพบว่า ปัจจัยที่กำหนดการใช้เวลาทำงานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก ได้แก่ (1) การศึกษาระดับ ประถมศึกษา เป็นปัจจัยที่กำหนดการใช้เวลาทำงานบ้านของแม่บ้านในจังหวัดนครนายก โดยให้ข้อสังเกตว่า สิ่งที่พบในงานวิจัยนี้ สอดคล้องเป็นจริงในวิถีชีวิตคนไทย กล่าวคือ ยิ่งเรียนสูงขึ้นไป โอกาสจะทำงานบ้านเองกลับลดลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

Arleen Leibowitz (1975) ที่พบว่า หญิงที่มีการศึกษา ระดับสูงกว่าจะมีการใช้เวลาในการทำงานบ้าน น้อยกว่าหญิงที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า เพราะได้รับค่าจ้างจากการทำงานนอกบ้านที่สูงกว่า ในขณะที่ (2) ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของแม่บ้าน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับ เวลาในการทำงานบ้าน นั่นคือ ถ้ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของแม่บ้านเพิ่มขึ้น แม่บ้านก็จะทำงานบ้านเพิ่ม มากขึ้น ซึ่ง สอดคล้องกับข้อค้นพบในงานของ Nadeem Lahi (2001) ประเด็นนี้ อาจเป็นผลมาจากการแบ่งงาน ระหว่างชายและหญิง กล่าวคือ ชายจะจัดสรรเวลาสำหรับงานนอกบ้านมากกว่า ในขณะที่หญิงจะ จัดสรรเวลาสำหรับงานในบ้านมากกว่า ซึ่งมีการทดแทนเวลาเกิดขึ้นโดยที่ผู้หญิงเลือกที่จะทำงานบ้าน เองทั้งที่รายได้มากขึ้น เพื่อที่จะให้ผู้ชายหารายได้ให้เพียงพอแก่ครอบครัว นอกจากนี้ (3) จำนวนบุตร มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับเวลาในการทำงานบ้าน นั่นคือ ถ้าจำนวนบุตรเพิ่มขึ้น แม่บ้านก็จะ ทำงานบ้านเพิ่มขึ้น ซึ่ง สอดคล้อง กับผลวิจัยของ Sutthuilux Sa-Ngarmangkang (1981) ที่พบว่า จำนวนบุตรมีผลทิศทางเดียวกับจำนวน เวลาทำงานบ้าน แต่ ตรงกันข้ามกับงานวิจัยของ Reuben Gronau (1976) ที่พบว่า จำนวนบุตรมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับเวลาที่แม่บ้านใช้ในการ ทำกิจกรรมในครัวเรือน ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่แปลกเกินความคาดหมาย เพราะงานของ Sutthuilux Sa-Ngarmangkang ศึกษาในประเทศไทย สตรีสมรสแล้วเป็นหญิงไทย ซึ่งได้ข้อค้นพบที่ไม่แตกต่างจาก งานวิจัยของผู้วิจัยเอง ทั้งนี้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้าน ยังขึ้นอยู่กับลักษณะ ประชากรอื่นๆ ที่แตกต่างกันอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. นำผลการศึกษามูลค่างานบ้านที่ประเมินได้ ไปคำนวณรวมกับมูลค่าผลิตภัณฑ์รายจังหวัด ซึ่งในอดีตไม่ได้นำมูลค่าส่วนนี้มารวมไว้ เพื่อเพิ่ม มูลค่าทางเศรษฐกิจ ที่เป็นตัวชี้วัดของการพัฒนา ประเทศที่สูงขึ้น
2. จังหวัดนครนายก มีพื้นฐานการผลิตเป็นภาคเกษตรกรรม ฉะนั้น วิถีชีวิตและมูลค่าของเวลา น่าจะแตกต่างจากจังหวัดอื่นๆ ที่มีพื้นฐานการผลิตเน้นที่ภาคอุตสาหกรรม ซึ่งวิถีชีวิตเร่งรีบ หญิงส่วนใหญ่ทำงานนอกบ้าน เพราะมีโอกาสในการทำงานสูงกว่าพื้นที่ภาคเกษตร แต่ในงานวิจัยนี้ ไม่ได้นำ หญิงสมรสแล้ว ที่ทำงานในภาคเกษตรมาประเมินมูลค่างานบ้าน เพราะข้อจำกัดของค่าใช้จ่ายในการ สสำรวจภาคสนาม จึงเสนอแนะว่า ถ้าจะมีการทำวิจัยในประเด็นนี้อีกในอนาคต ควรจะวิจัยด้านมูลค่า ของเวลา ในการทำงานภาคเกษตรของสตรีสมรสแล้ว ที่ทำงานบ้านและทำงานในในแง่ของอาชีพ เกษตรกร

บรรณานุกรม

- กรมการจัดหางาน. (2554). *แนวโน้มนโยบายการดำเนินงาน การปฏิบัติงานและการว่างงาน*
ปี 2554. กองวิจัยตลาดแรงงาน. สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2555, จาก
http://www.policy.doe.go.th/anndoc/a5701_1.pdf
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2554). *ข้อมูลสถิติประชากรจังหวัดนครนายก*. สืบค้นเมื่อ
วันที่ 4 เมษายน 2555. จาก <http://www.dopa.go.th>.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2535). *ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในสื่อมวลชน*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่
ผลงานวิจัยฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัชฎาภาส ประยงค์พันธ์. (2552). *การจัดสรรเวลาในการผลิตงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรสาคร*. ปริญญาานิพนธ์ ศ.ม. (คณะเศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายสำเนา.
- จรรยา เศรษฐบุตร; และอุมาภรณ์ ภัทรวานิชย์. (2540). *ความรับผิดชอบต่อด้านครอบครัวและการ
ทำงาน ที่มีผลต่อสุขภาพและความมั่นคงในชีวิตสมรสของผู้บริหารหญิง*. กรุงเทพฯ:
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บัณฑิต ผังนิรันดร์. (2539). *การศึกษาเรื่องงานบ้านของสตรีในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์
ศ.ม. (คณะเศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายสำเนา.
- เพชร ช่างชาญชัยกุล. (2546). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดสรรเวลาและคุณภาพชีวิตของนักธุรกิจ
ในกรุงเทพมหานคร*. สารานิพนธ์ ศ.ม. (คณะเศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- เรณู สุขารมณี. (2546). *เศรษฐศาสตร์แรงงานและแรงงานสัมพันธ์ หน่วยที่ 9*. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมภูมิ แสงกุล. (2553, 1 มีนาคม). *แรงงานนอกระบบ เสี่ยงหลักเศรษฐกิจไทย*. วารสาร
ประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 26 (1): 60.
- สถาบันทรัพยากรมนุษย์. (2544). *การเปลี่ยนแปลงในแบบแผนการใช้เวลาของคนไทย*.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *ผลิตภัณฑ์มวลรวม
ในประเทศ ภาค และจังหวัด ตามราคาประจำปี จำแนกเป็นรายภาค และจังหวัด พ.ศ.
2553*. สืบค้นเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2555, จาก <http://www.mtp.rmutt.ac.th/?p=2396>

- สำนักงานสถิติจังหวัดนครนายก. (2555). จำนวนแรงงานจังหวัดนครนายก พ.ศ.2554. สืบค้นเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2555, จาก http://nknayok.nso.go.th/nso/home/index.jsp?province_id=27
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555). การสำมะโนประชากรและเคหะ. สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2554, จาก http://social.nesdb.go.th/SocialStat/StatSubDefault_Final.aspx?catid=2
- (2555). จำนวนและร้อยละของประชากรหญิงอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่มีงานทำ จำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ.2554. สืบค้นเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2555, จาก http://nknayok.nso.go.th/nso/home/index.jsp?province_id=27
- (2555). จำนวนผู้มีงานทำเพศหญิงอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามสถานภาพแรงงาน พ.ศ. 2554. สืบค้นเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2555, จาก http://nknayok.nso.go.th/nso/home/index.jsp?province_id=27
- (2555). จำนวนและร้อยละของประชากรหญิงอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่มีงานทำ จำแนกตามอุตสาหกรรม พ.ศ.2554. สืบค้นเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2555, จาก http://nknayok.nso.go.th/nso/home/index.jsp?province_id=27
- (2554). รายได้และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในจังหวัดนครนายกโดยเฉลี่ยต่อเดือน พ.ศ.2553. สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2555, จาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/BaseStat/basestat.html>
- (2544). 3 ทศวรรษกับการมีส่วนร่วมของสตรีในตลาดแรงงาน. สืบค้นเมื่อ 19 ธันวาคม 2554, จาก <http://popcensus.nso.go.th/topic.php?cid=8>
- (2543). การสำรวจแรงงานนอกระบบ. สืบค้นเมื่อ 27 ธันวาคม 2554, จาก http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center/23project-th.htm
- Becker, Gary S. (1965): 493-517). *A Theory of the Allocation of Time*. The Economic Journal, Vol. 75, No. 299. pp. 493-517. สืบค้นเมื่อ 9 มกราคม 2555, จาก <http://www.jstor.org/discover/10.2307/2228949?uid=2&uid=4&sid=2110129836757>
- Gronau Reben. (1974). *The Allocation of time of Israel Women* :Journal of Political Economy. pp. 457-490. สืบค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2555, จาก <http://www.nber.org/chapters/c2975.pdf>
- Leibowitz Arleen. (1975). *Education and the Allocation of Women's Time*. สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2555, จาก <http://www.nber.org/chapters/c3697.pdf>

Liahi Nadeem. (2001). *Gender and the allocation of adult time: Evidence from the Peru.*

LSMS panel data. Policy research working papers; 2744. สืบค้นเมื่อ 4 เมษายน 2555, จาก <http://search.library.wisc.edu/catalog/WU8942070>

Marianne A. Ferber and Bonnie G. Birndal M. (1980: 111-130). *Housework: Priceless or Valuess?, Review of Income And Welth.* vol.26.

Sutthuilux Sa-Ngarmangkang. (1981). *Allocation of Time of Married Women: A Case Study of Bangkok University Teacher.* Master of Thesis, Faculty of Economics, Thammasat University.

แบบสอบถาม
มูลค่าและปัจจัยที่กำหนดงานบ้านในจังหวัดนครนายก
 (THE VALUE OF HOUSEHOLD WORK AND ITS DETERMINANT IN NAKHONNAYOK)

วัน เดือน ปี ที่สอบถาม.....เวลา..... ที่อยู่ผู้ตอบแบบสอบถาม.....

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ( ) หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม	ข้อมูลของคู่สมรส
(1). อายุ ..... ปี (2). สถานภาพสมรส ☐ แต่งงานและจดทะเบียน ☐ แต่งงานแต่ไม่ได้จดทะเบียน ☐ แยกกันอยู่ ☐ หย่าร้าง ☐ หม้าย (3). ระยะเวลาสมรส ..... ปี (4). จำนวนบุตร ☐ ไม่มี ☐ มีจำนวน.....คน (5). ลักษณะครอบครัว ☐ ครอบครัวเดี่ยว ☐ ครอบครัวขยาย (6). ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน ☐ ในเขตเทศบาล ☐ นอกเขตเทศบาล (7). ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม ☐ ไม่ได้เรียน ☐ ประถมศึกษา ☐ มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ ปวช. ☐ ปวส. ☐ อนุปริญญา ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี	(1). อายุ ..... ปี

<p>(8). อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม</p> <p>( ) เกษตรกรรม ( ) รับราชการ ( ) รัฐวิสาหกิจ</p> <p>( ) ลูกจ้างเอกชน ( ) ค้าขาย ( ) ประกอบธุรกิจส่วนตัว</p> <p>( ) รับจ้างทั่วไป ( ) แม่บ้าน (ข้ามไปตอบข้อ 12)</p> <p>( ) อื่นๆ (ระบุ) .....</p>	<p>(8). อาชีพของคู่สมรส</p> <p>( ) เกษตรกรรม ( ) รับราชการ ( ) รัฐวิสาหกิจ</p> <p>( ) ลูกจ้างเอกชน ( ) ค้าขาย ( ) ประกอบธุรกิจส่วนตัว</p> <p>( ) รับจ้างทั่วไป ( ) พ่อบ้าน</p> <p>( ) อื่นๆ (ระบุ) .....</p>
<p>(9). รายได้ก่อนหักภาษีของผู้ตอบแบบสอบถาม..... บาท/เดือน</p>	<p>(9). รายได้ก่อนหักภาษีของคู่สมรส..... บาท/เดือน</p>
<p>(10). จำนวนชั่วโมงที่ทำงาน (ที่มีรายได้) ต่อวัน ..... ชั่วโมง</p>	
<p>(11). จำนวนวันที่ทำงาน (ที่มีรายได้) ต่อสัปดาห์ ..... วัน</p>	
<p>(12). กรณีที่ท่านทำงานบ้านเต็มเวลาท่านเคยทำงานนอกบ้านมาก่อนหรือไม่</p> <p>( ) ไม่เคย (ข้ามไปตอบข้อ 14) ( ) เคย</p>	
<p>(13). ก่อนจะเป็นแม่บ้านท่านเคยประกอบอาชีพ</p> <p>( ) เกษตรกรรม รายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ.....บาท</p> <p>( ) รับราชการ รายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ.....บาท</p> <p>( ) รัฐวิสาหกิจ รายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ.....บาท</p> <p>( ) ลูกจ้างเอกชน รายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ.....บาท</p> <p>( ) ค้าขาย รายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ.....บาท</p> <p>( ) ประกอบธุรกิจส่วนตัว รายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ.....บาท</p> <p>( ) รับจ้างทั่วไป รายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ.....บาท</p> <p>( ) อื่นๆ (ระบุ) ..... รายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ.....บาท</p>	

(14). ความรับผิดชอบของผู้ตอบแบบสอบถามในการทำงานบ้าน

(1) เตรียมอาหารและทำอาหาร	เฉลี่ยสัปดาห์ละ.....	ชั่วโมง
(2) ซักรีดเสื้อผ้า	เฉลี่ยสัปดาห์ละ.....	ชั่วโมง
(3) ทำความสะอาดบ้าน	เฉลี่ยสัปดาห์ละ.....	ชั่วโมง
(4) ไปตลาดหรือซื้อของสำหรับครอบครัว	เฉลี่ยสัปดาห์ละ.....	ชั่วโมง
(5) การเลี้ยงดูบุตร	เฉลี่ยสัปดาห์ละ.....	ชั่วโมง

(13). การจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ของผู้ตอบแบบสอบถามในการทำกิจกรรมต่างๆ

(1) งานทำได้เงิน	เฉลี่ยสัปดาห์ละ.....	ชั่วโมง
(2) งานบ้าน	เฉลี่ยสัปดาห์ละ.....	ชั่วโมง
(3) ดูแลตัวเอง	เฉลี่ยสัปดาห์ละ.....	ชั่วโมง
(4) กิจกรรมที่ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	เฉลี่ยสัปดาห์ละ.....	ชั่วโมง
(5) อื่นๆ.....	เฉลี่ยสัปดาห์ละ.....	ชั่วโมง

(14). ท่านมีการจ้างผู้ช่วย (คนรับใช้) ในการทำงานบ้านหรือไม่

- ( ) มี (ค่าจ้าง.....บาทต่อเดือน หรือ .....บาทต่อวัน)
- ( ) ไม่มี

(15). ท่านมีการจ้างผู้ช่วยในการดูแลบุตรหรือไม่

- ( ) มี (ค่าจ้าง.....บาทต่อเดือน หรือ .....บาทต่อวัน)
- ( ) ไม่มี

(16). ค่าใช้จ่ายโดยประมาณต่อเดือนในการซื้อสินค้าเพื่อใช้อุปโภคบริโภคภายในบ้าน.....บาทต่อเดือน

ขอขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม
นางสาววิชชุดา พรหมทองแก้ว

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล นางสาว วิชชุดา พรหมทองแก้ว
 วันเดือนปีเกิด 24 กรกฎาคม 2527
 สถานที่เกิด จังหวัด นครศรีธรรมราช
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 30/53 หมู่ 4
 ตำบล ปากนคร อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2546 มัธยมศึกษาปีที่ 6
 จากโรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

พ.ศ. 2550 ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาสถิติ
 จาก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

พ.ศ. 2556 ปริญญาโท เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
 การจัดการ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

